

**HRANT DINK
VAKFI
2023
FAALİYET
RAPORU**

**HRANT DINK
FOUNDATION
2023
ANNUAL
REPORT**

HRANT DINK VAKFI, HRANT DINK'İN, 19 OCAK 2007'DE, GAZETESİ AGOS'UN ÖNÜNDE ÖLDÜRÜLMESİNDEN SONRA, BENZER ACILARIN YENİDEN YAŞANMAMASI İÇİN; ONUN DAHA ADİL VE ÖZGÜR BİR DÜNYAYA YÖNELİK HAYALLERİNİ, DİLİNİ VE YÜREĞİNİ YAŞATMAK AMACIYLA KURULDU. ETNİK, DİNİ, KÜLTÜREL VE CİNSEL TÜM FARKLILIKLARIYLA HERKES İÇİN DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI TALEBİ, VAKFIN TEMEL İLKESİDİR.

VAKIF, İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN ALABİLDİĞİNE KULLANILDIĞI, TÜM FARKLILIKLARIN TEŞVİK EDİLİP YAŞANDIĞI, YAŞATILDIĞI VE ÇOĞALTILDIĞI, GEÇMİŞE VE GÜNÜMÜZE BAKIŞIMIZDA VİCDANIN AĞIR BASTIĞI BİR TÜRKİYE VE DÜNYA İÇİN ÇALIŞIR. HRANT DINK VAKFI OLARAK 'UĞRUNA YAŞANASI DAVAMIZ', DİYALOG, BARIŞ, EMPATİ KÜLTÜRÜNÜN HÂKİM OLDUĞU BİR GELECEKTİR.

HRANT DINK VAKFI

HRANT DINK FOUNDATION

HRANT DINK FOUNDATION WAS ESTABLISHED AFTER THE ASSASSINATION OF HRANT DINK IN FRONT OF HIS NEWSPAPER AGOS ON JANUARY 19, 2007, IN ORDER TO AVOID SIMILAR PAINS AND TO CONTINUE HRANT DINK'S LEGACY, HIS LANGUAGE AND HEART AND HIS DREAM OF A WORLD THAT IS MORE FREE AND JUST. DEMOCRACY AND HUMAN RIGHTS FOR EVERYONE REGARDLESS OF THEIR ETHNIC, RELIGIOUS OR CULTURAL ORIGIN OR GENDER IS THE FOUNDATION'S MAIN PRINCIPLE.

THE FOUNDATION WORKS FOR A TURKEY AND A WORLD WHERE FREEDOM OF EXPRESSION IS LIMITLESS AND ALL DIFFERENCES ARE ALLOWED, LIVED, APPRECIATED, MULTIPLIED AND CONSCIENCE OUTWEIGHS THE WAY WE LOOK AT TODAY AND THE PAST. AS THE HRANT DINK FOUNDATION 'OUR CAUSE WORTH LIVING' IS A FUTURE WHERE A CULTURE OF DIALOGUE, PEACE AND EMPATHY PREVAILS.

ANARAD HIĞUTYUN BİNASI
PAPA RONCALLI SK. NO: 128
HARBİYE 34373 ŞİŞLİ, İSTANBUL
T: +90 212 240 33 61-62 F: +90 212 240 33 94
www.hrantdink.org | info@hrantdink.org
facebook.com/hrantdinkfoundation
twitter.com/hrantdinkvakfi
twitter.com/hrantdinkfnd
twitter.com/hrantdinkarm
instagram.com/hrantdinkfoundation
youtube.com/hrantdinkvakfi

YAYIMA HAZIRLAYANLAR

EDITING

DENİZ EZGİ SÜREK
MEHMET POLATEL
TALİN SÜZME
ZEYNEP SUNGUR

TASARIM

DESIGN
SERA DİNK

MİZANPAJ

LAYOUT
YASEMEN CEMRE GÜRBÜZ

BASKI

PRINTED BY

SENA OFSET AMBALAJ MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
Yakuplu Mh. 194. Sk. 3. Matbaacılar Sitesi N:1 D:
465 Beylikdüzü - İstanbul / Türkiye
Tel: +90 212 613 38 46

VAKIF SEKRETERİ**ADMINISTRATION**

HERMİNE SAYAN

EKİP**STAFF**

ANIL KOCAOĞULLARI, ARMAN KIRKOR BOYACIOĞLU, ASLI YOLCU SAĞLAM, ATOM ŞAŞKAL, AYLİN MİKAİLOĞLU, AYŞE TUĞBA ÖZSOY, BEKİR ARSLAN, BELGİN AKTÜRK, BOĞOS TERZİYAN, BUKET KAPISIZ, CANER GÖNDER, DAMLA BARIN, DAMLA ZEYNEP OĞUZ, DENİZ EZGİ SÜREK, DENİZ MELSA ERGENÇ, ELİF EROL, ELİF GÜL ŞAHİN, ELİF NEŞE BUHARA, EMRE YAVUZ, ERDİ YAVUZ, GAMZE TEK, HERMİNE SAYAN, İPEK MAYIS OĞUZ, İREN BIÇAKÇI, JAKLİN ÖZKAN, KATİA ARSLAN, KENAN ÖZCAN, KÜRŞAT GÜNGÖR SAĞLAM, LARA TAŞ, LERNA KARAKÜTÜK, LİANA ERİŞSEVER, LORA ÇAPAR, MEHMET POLATEL, MERVE TEKEOĞLU, MURAT KÖK, NAYAT KARAKÖSE, SALİH ERTURAN, SEHER ÜNLÜ, SEHERGÜL ÇALIŞ, ŞUŞAN ÖZOĞLU, TALİN VART SÜZME, TENİ LORİN YEŞİLTEPE, YASEMİN KORKMAZ, YERAZ LUSİN OLGUNDEMİR, ZELAL PELİN DOĞAN, ZEYNEP SUNGUR

MÜTEVELLİ HEYETİ**BOARD OF TRUSTEES**

ARAT DİNK, DELAL DİNK, HASROF DİNK, HAYKANOŞ DİNK, RAHİL DİNK, YERVANT DİNK, ZABEL DİNK

YÖNETİM KURULU**BOARD OF DIRECTORS**

RAHİL DİNK

BAŞKAN PRESIDENT

DELAL DİNK

BAŞKAN YARDIMCISI VICE PRESIDENT

YERVANT DİNK

MUHASİP ÜYE TREASURER

ARAT DİNK

AYŞE SOYSAL

AYLİN VARTANYAN DİLAVER

AYHAN TURHAN AKTAR

YÖNETİM KURULU YEDEK ÜYELERİ**DEPUTY MEMBERS OF THE BOARD OF DIRECTORS**

BEKİR AĞIRDİR, FUAT KEYMAN

DANIŞMA KURULU**ADVISORY BOARD**

AHMET AYKAÇ, AHMET İNSEL, ALİ BAYRAMOĞLU, ALPER ÖKTEM, ARDAŞES MARGOSYAN, ARUS YUMUL, AYFER BARTU CANDAN, AYHAN AKTAR, AYLİN VARTANYAN, AYŞE GÜL ALTINAY, AYŞE KADIOĞLU, AYŞE SOYSAL, BEKİR AĞIRDİR, BETÜL TANBAY, CANSU ÇAMLİBEL, CEM BOYNER, CENGİZ AKTAR, DARON ACEMOĞLU, DİKRAN ALTUN, ERCAN KESAL, ERDAL YILDIRIM, ETYEN MAHÇUPYAN, FETHİYE ÇETİN, FUAT KEYMAN, FÜSUN ECZACIBAŞI, FÜSUN ÜSTEL, GENÇAY GÜRSOY, GÜLTEN KAYA, GÜNDÜZ VASSAF, HASAN CEMAL, HÜLYA ADAK, İBRAHİM BETİL, MARIANNA YERASİMOS, MEHMET BETİL, MEHMET ERBUDAK, MELKON KARAKÖSEOĞLU, NAZAR BÜYÜM, NEBAHAT AKKOÇ, NECMİ ZEKA, NEVİN SUNGUR, NİLGÜN ARISAN ERALP, ORAL ÇALIŞLAR, SİBEL ASNA, SELAHATTİN HAKMAN, SEMA GENEL KARAOSMANOĞLU, SÜLEYMAN AKBULUT, ŞAH İSMAİL BEDİRHANOĞLU, TARHAN ERDEM, TATYOS BEBEK, TUBA ÇANDAR, UYGAR ÖZESMİ, YILMAZ ERDOĞAN

HRANT DİNK VAKFI
FAALİYET RAPORU

2023

HRANT DINK FOUNDATION
ANNUAL REPORT

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

- 10 **23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI**
23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY
- 18 **23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI ÖĞRENME PROGRAMLARI**
23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY LEARNING PROGRAMS
-
- 20 **BOLİS ENSTİTÜSÜ**
BOLIS INSTITUTE
- 22 **FARKLILAŞSAK DA FIKRALAŞSAK**
CREATING ANECDOTES BASED ON OUR DIFFERENCES
Hrant Dink
- 24 **AZINLIK HAKLARI AKADEMİSİ**
MINORITY RIGHTS ACADEMY
- 26 **CUMHURİYETİN 100. YILINDA AZINLIK HAKLARI**
MINORITY RIGHTS IN THE CENTENNIAL OF THE REPUBLIC
- 29 **BATI ERMENİCESİ ÇALIŞMALARI VE ÇEVİRİMİÇİ KONUŞMA ATÖLYELERİ**
WESTERN ARMENIAN STUDIES AND SPEAKING WORKSHOPS
- 30 **KARDES - ÇOKKÜLTÜRLÜ HAFIZA TURLARI MOBİL UYGULAMASI**
KARDES - MULTICULTURAL MEMORY TOUR MOBILE APPLICATION
- 34 **'TARİHİ AÇMAK VE AŞMAK'**
'TO UNLOCK AND TRANSCEND HISTORY'
Hrant Dink
- 36 **'SIRTLAYIP GETİRENLERE...'**
'TO THOSE WHO SHOULDERED AND BROUGHT THE BOOKS...'
Hrant Dink
- 38 **HRANT DİNK VAKFI KÜTÜPHANESİ**
HRANT DINK FOUNDATION LIBRARY
- 40 **İSTANBUL ERMENİ OKULLARI ARŞİVİ**
ISTANBUL ARMENIAN SCHOOLS ARCHIVE
-
- 42 **TÜRKİYE-ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ**
TURKEY-ARMENIA RELATIONS
- 44 **'İKİ YAKIN HALK İKİ UZAK KOMŞU (...)'**
'TWO CLOSE PEOPLES
TWO DISTANT NEIGHBOURS (...)'
Hrant Dink
- 46 **TÜRKİYE-ERMENİSTAN UZMANLAR DİYALOG GRUBU**
TURKEY-ARMENIA EXPERT DIALOGUE GROUP
- 48 **TÜRKİYE-ERMENİSTAN NORMALLEŞME SÜRECİ DESTEK PROGRAMI**
SUPPORT TO THE TURKEY-ARMENIA NORMALISATION PROCESS
-
- 50 **ASULİS: DİL, DİYALOG, DEMOKRASİ LABORATUVARI**
ASULIS: DISCOURSE, DIALOGUE, DEMOCRACY LABORATORY
- 52 **'DOKUN! DEMOKRATİKLEŞİRSİN!'**
'TOUCH! YOU WILL DEMOCRATIZE!'
Hrant Dink

54 **ÖĞRENME PROGRAMLARI**
LEARNING PROGRAMS

55 **DEMOKRASİ ŞEHİRİ**
DEMOKRACITY

56 **HAK TEMELLİ YAŞAM ATÖLYELERİ**
WORKSHOPS ON RIGHTS-BASED LIVING

57 **KAPSAYICI DİL ATÖLYESİ**
INCLUSIVE DISCOURSE WORKSHOP

58 **DİJİTAL TEKNOLOJİLERİ KULLANARAK NEFRET
SÖYLEMİ VE AYRIMCILIKLA MÜCADELE**
UTILIZING DIGITAL TECHNOLOGY FOR SOCIAL
COHESION, POSITIVE MESSAGING AND PEACE BY
BOOSTING COLLABORATION, EXCHANGE AND
SOLIDARITY

62 **SÖYLEMİN HÂLLERİ**
SÖYLEMİN HÂLLERİ

64 **ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ**
INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD

70 **HDV YAYINLARI**
HDV PUBLICATIONS

74 **HRANT DİNK ANMALARI**
HRANT DINK MEMORIALS

75 **'İLAHLARA İLLALLAH'**
'ENOUGH WITH THE DIVINITIES'
Hrant Dink

76 **BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ**
Hrant Dink İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü
Konferansı
BOGAZICI UNIVERSITY
Hrant Dink Memorial Lecture on Freedom
of Expression and Human Rights

77 **19 OCAK 2023**
JANUARY 19TH, 2023

80 **BAĞIŞÇILARIMIZ**
DONATIONS

81 **DESTEKÇİLERİMİZ**
SUPPORTERS

82 **BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU**
INDEPENDENT AUDIT REPORT

86

HRANT DİNK VAKFI

HAVAK SALONU

KÜTÜPHANE / ARŞİV

TÜRKİYE
ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ
PROGRAMI

DIYALOG GRUPLARI

SEYAHAT FONU

BURS PROGRAMI

AKADEMİK ARAŞTIRMALAR
VE POLİTİKA NOTLARI

ASULIS
DİL, DİYALOG VE
DEMOKRASİ LABORATUVARI

NEFRET SÖYLEMİ VE
ALTERNATİF SÖYLEM
PROJELERİ

ULUSLARARASI
KONFERANS VE
ÇALIŞTAYLAR

EĞİTİM ÇALIŞMALARI VE
ATÖLYELER

BİR ARADA YAŞAM
ODAKLI SİYASAL TOPLUM
HİBE VE BURS
PROGRAMLARI

BOLİS
ENSTİTÜSÜ

ÇOĞULCU TARİH, KÜLTÜR
VE SANAT ÇALIŞMALARI

KÜLTÜREL MİRAS VE
SÖZLÜ TARİH PROJELERİ

AKADEMİK
ARAŞTIRMALAR

SEMİNER, KONFERANS
VE ÇALIŞTAYLAR

BATI ERMENİCESİ
ÇALIŞMALARI

23,5
HRANT DİNK
HAFIZA MEKÂNI

HAFIZA ÇALIŞMALARI

İNSAN HAKLARI VE
DEMOKRASİ ATÖLYELERİ

ZİYARETÇİ PROGRAMLARI
SEMİNER, KONFERANS
VE ÇALIŞTAYLAR

ULUSLARARASI
HRANT DİNK ÖDÜLÜ

HDV YAYINLARI

HRANT DINK FOUNDATION

HAVAK HALL

LIBRARY / ARCHIVE

TURKEY-ARMENIA
RELATIONS
PROGRAM

DIALOGUE GROUPS

TRAVEL GRANT

FELLOWSHIP SCHEME

ACADEMIC RESEARCHES
AND POLICY PAPERS

ASULIS
DISCOURSE DIALOGUE,
DEMOCRACY LABORATORY

PROJECTS ON

HATE SPEECH AND

ALTERNATIVE DISCOURSE

INTERNATIONAL

CONFERENCES AND

WORKSHOPS

EDUCATIONAL STUDIES

AND WORKSHOPS

NGO GRANT AND

FELLOWSHIP PROGRAMS

FOCUSING ON

CO-EXISTENCE

BOLIS
INSTITUTE

PLURALIST HISTORY,
CULTURE AND ART

STUDIES

PROJECTS ON CULTURAL

HERITAGE AND ORAL

HISTORY

ACADEMIC RESEARCH

SEMINARS, CONFERENCES

AND WORKSHOPS

WESTERN ARMENIAN

STUDIES

23.5
HRANT DINK
SITE OF MEMORY

MEMORY STUDIES

WORKSHOPS ON HUMAN

RIGHTS AND DEMOCRACY

VISITOR PROGRAMS

SEMINARS, CONFERENCES

AND WORKSHOPS

INTERNATIONAL
HRANT DINK AWARD

HDV
PUBLICATIONS

ADINI, HRANT DİNK'İN "23,5 NİSAN" BAŞLIKLİ KÖŞE YAZISINDAN ALAN 23,5 HRANT DİNK HAFİZA MEKÂNI, HRANT DİNK'İN DE OFİSİNİ İÇEREN AGOS GAZETESİ'NİN ESKİ ÇALIŞMA OFİSİNDE YER ALIYOR. 19 OCAK 2007'DE HRANT DİNK SEBAT APARTMANI'NIN ÖNÜNDE ÖLDÜRÜLDÜ VE YÜZBİNLERCE KİŞİ CENAZEYE KATILDI. SÜREÇ İÇERİSİNDE SEBAT APARTMANI'NDAKİ AGOS OFİSİ TÜRKİYE'NİN KOLEKTİF HAFİZASINDA SEMBOLİK ANLAMDA ÖNEMLİ BİR YERE SAHİP OLDU. 23,5 HRANT DİNK HAFİZA

23,5

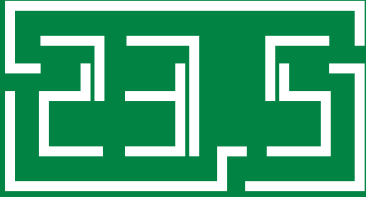
10

**HRANT DİNK HAFİZA MEKÂNI
HRANT DINK SITE OF MEMORY**

NAMED AFTER HRANT DINK'S ARTICLE "23.5 APRIL", THE 23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY IS LOCATED AT THE FORMER OFFICE OF AGOS NEWSPAPER WHICH ALSO HOUSES HRANT DINK'S PERSONAL OFFICE. ON 19 JANUARY 2007, HRANT DINK WAS ASSASSINATED IN FRONT OF THE SEBAT BUILDING AND HUNDREDS OF THOUSANDS ATTENDED HIS FUNERAL CEREMONY, EARNING THE AGOS OFFICE AND THE SEBAT BUILDING A POWERFUL PRESENCE IN THE COLLECTIVE MEMORY

MEKÂNI, HRANT DİNK'İN SAHİPLENDİĞİ VE HAKKINDA FARKINDALIK YARATMAYA ÇALIŞTIĞI DEMOKRASİ, EŞİTLİK, ADALET, İNSAN HAKLARI VE ÖZGÜRLÜKLER GİBİ EVRENSEL DEĞERLERİN ÖNEMİ HAKKINDA FARKINDALIK YARATIRKEN, HAFIZA VE UMUT ARASINDA BİR KÖPRÜ İŞLEVİ GÖRÜYOR. 23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI BİR DİYALOG, ÜRETİM, ARAŞTIRMA, PAYLAŞIM VE TEFEKKÜR MEKÂNI OLARAK FAALİYET GÖSTERİYOR. HRANT DİNK'İN ÇALIŞMA ODASI OLDUĞU GİBİ KORUNURKEN, DİĞER ODALARDA

ZİYARETÇİLERİ KİMLİK, EŞİTLİK, HAKİKAT VE ADALET GİBİ KAVRAMLARI SORGULAMAYA DAVET EDEN VİDEOLAR, YERLEŞTİRMELER VE YAZILAR YER ALIYOR. ZİYARETÇİLER, MEKÂNI HRANT DİNK'İN ANLATILARI REHBERLİĞİNDE GEZERKEN ONUN HAYATINA, MÜCADELESİNE VE ÖLÜMÜNE TANIKLIK EDECEK, AGOS GAZETESİ'NİN HİKÂYESİNİ KEŞFEDECEK VE TÜRKİYE TARİHİNDEN KESİTLER BULACAKLAR.

OF TURKEY. 23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY ADDRESSES AND HIGHLIGHTS THE IMPORTANCE OF UNIVERSAL VALUES EMBRACED BY HRANT DINK SUCH AS DEMOCRACY, EQUALITY, JUSTICE, HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS WHILE BUILDING A BRIDGE BETWEEN MEMORY AND HOPE. THE 23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY ACTS AS A SPACE FOR DIALOGUE, PRODUCTION, RESEARCH, SHARING AND REFLECTION. HRANT DINK'S OFFICE HAS BEEN KEPT AS IT WAS, WHILE IN

OTHER ROOMS VISITORS ARE INVITED TO QUESTION AND DISCUSS NOTIONS SUCH AS IDENTITY, EQUALITY, TRUTH AND JUSTICE THROUGH TEXTS, VIDEOS AND INSTALLATIONS. AS HRANT DINK GUIDES VISITORS THROUGH THE SITE, THE VISITORS BEAR WITNESS TO HIS LIFE, HIS WORK AS A RIGHTS DEFENDER AND HIS DEATH, WHILE ALSO EXPLORING THE STORY OF THE AGOS NEWSPAPER AND SEEING SNAPSHOTS OF DIFFERENT HISTORICAL PERIODS IN TURKEY.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

ASLI YOLCU

ERDİ YAVUZ

KÜRŞAT GÜNGÖR SAĞLAM

NAYAT KARAKÖSE

23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI

12

23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY

DESTEKÇİ

SUPPORTER

John and Hasmik
Mgrdichian Foundation

Kapılarını 2019 yılında ziyaretçilerine açan 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı, Hrant Dink'in, hakkında farkındalık yaratmaya çalıştığı demokrasi, insan hakları, özgürlük, eşitlik ve bir arada yaşam gibi evrensel değerleri kitlelerle buluşturan, hafıza ile umudu birleştiren bir merkez olarak faaliyet gösteriyor. Adını, Hrant Dink'in 23 Nisan 1996'da Agos'ta yayımlanan '23,5 Nisan' başlıklı köşe yazısından alan Hafıza Mekânı, Hrant Dink'in hayatına, mücadelesine, ölümüne giden süreç, Agos'un ve Türkiye'deki Ermenilerin hikâyelerine ışık tutarken, Türkiye'nin yakın tarihine de bir bakış olanağı sunuyor.

Mekân Tırttava, Atlantis Uygarlığı, Adalet Arayışı, Hrant Dink'in Çalışma Odası gibi tematik odalardan oluşuyor. Ziyaretçiler, mekânı Hrant Dink'in anlatıları rehberliğinde gezerken, kimlik, eşitlik, hakikat ve adalet gibi kavramlar üzerine düşünmeye teşvik eden videolar, yerleştirmeler ve yazılarla karşılaşıyor. Aynı

The 23.5 Hrant Dink Site of Memory, which opened its doors in 2019, is a space that addresses and highlights the importance of the universal values embraced and championed by Hrant Dink such as democracy, human rights, freedom, equality and coexistence as well as building a bridge between memory and hope. The 23.5 Hrant Dink Site of Memory takes its name from the article "23.5 April", written by Hrant Dink and published in Agos on April 23, 1996. While shedding light on Hrant Dink's life, his struggle, the days leading to his death, as well as the story of Agos and Armenians in Turkey, The Memory Site also offers a look into the recent history of Turkey.

The site consists of thematic rooms such as Tırttava, Atlantis Civilisation, Quest for Justice and Hrant Dink's Office. As Hrant Dink's narration guides visitors through the site, the visitors come across videos, installations and articles that encourage reflection on concepts such as identity, freedom, truth and justice. In the site, which also serves as an archive, visitors

zamanda arşiv işlevi gören mekânda ziyaretçiler Agos'un 1996–2007 aralığındaki sayılarına erişebiliyor, dava süreci dosyalarını inceleyip, anma konuşmalarını dinleyebiliyor. Mekâna gelme imkanı olmayanlar için ise mekânı çevrimiçi deneyimleyebilecekleri bir sanal tur da bulunuyor. Ziyaretçiler fiziksel olarak Türkçe, Ermenice ve İngilizce gezebildikleri mekânı çevrimiçi olarak da 3 dilli gezebiliyor. 2022 yılından bu yana 1300'ün üzerinde tekil kullanıcı 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı'nı sanal tur üzerinden ziyaret etti.

KENNETH HUDSON KURUMSAL CESARET VE DOĞRULUK ÖDÜLÜ 23,5 HRANT DINK HAFIZA MEKÂNI'NIN

2023 Avrupa Yılın Müzesi Ödülü'ne aday gösterilen 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı, 3–6 Mayıs tarihlerinde Barcelona'da yapılan törende 2023 Kenneth Hudson Kurumsal Cesaret ve Doğruluk Ödülü'ne layık görüldü.

1977 yılından beri verilen Avrupa Yılın Müzesi Ödülü'nün (EMYA) kurucusu olan gazeteci, müzeolog ve yazar Kenneth Hudson'un adını taşıyan Kenneth Hudson Kurumsal Cesaret ve Doğruluk Ödülü müzelerin toplumdaki rolüne ve sorumluluklarına ilişkin ortak algıları cesaretle sorgulayan ve genişleten bir müzeye, kuruma ya da kişiye veriliyor.

EMYA Jürisi, 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı'nın, insan haklarını bütüncül ve evrensel olarak ele alması, geçmişe ışık tutarken gelecek için de adım atarak karşılıklı anlayışı ve empatiyi teşvik etmesi, toplumsal dönüşüme ve demokratikleşmeye katkıda bulunması nedeniyle 2023 Kenneth Hudson Kurumsal Cesaret ve Doğruluk Ödülü'ne layık görüldüğünü açıkladı.

can access the Agos archives from 1996 to 2007, review the Hrant Dink murder case files, and listen to commemoration speeches. For those who cannot visit the site physically, there is a virtual tour available that allows them to experience the site online. Visitors can explore the site physically in Turkish, Armenian, and English, and they can also tour it online in three languages. Since 2022, over 1,300 individual users have visited the 23.5 Hrant Dink Site of Memory through the virtual tour.

23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY RECEIVES THE 2023 KENNETH HUDSON AWARD FOR INSTITUTIONAL COURAGE AND PROFESSIONAL INTEGRITY

Nominated for the 2023 European Museum of the Year Award, The 23.5 Hrant Dink Site of Memory was awarded the 2023 Kenneth Hudson Award for Institutional Courage and Professional Integrity at the European Museum of the Year Awards ceremony held in Barcelona on May 3-6.

Since 1977, The Kenneth Hudson Award for Institutional Courage and Professional Integrity award, which is named after Kenneth Hudson, a journalist, museologist and writer who is also the founder of the European Museum of the Year Awards (EMYA), is given to a museum, a group or an individual to celebrate courageous museum practices that challenge and expand common perceptions of the role and responsibilities of museums in society.

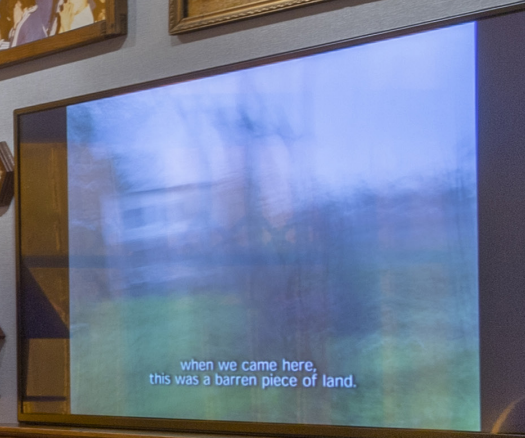
The EMYA jury awarded the Kenneth Hudson Award for Institutional Courage and Professional Integrity to 23.5 Hrant Dink Site of Memory for its holistic and universal approach to human rights, for its contributions to social transformation and democratization and for shedding light on the past while acting for the future.

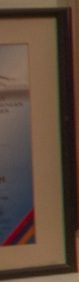

ԱՐՄԵՆԱԿՆԵՐ ԱՐՄ

ՄԵՆՈՒՅԻՆԵՐ ԲԱՐԻ ԵԿԱՔ ԲԱՍԿ ԱՐՄԵԼ

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

ASLI YOLCU

DAMLA ZEYNEP OĞUZ

DENİZ MELSA ERGENÇ

23,5 HRANT DINK HAFIZA MEKÂNI ÖĞRENME PROGRAMLARI

18

23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY LEARNING PROGRAMS

DESTEKÇİ

SUPPORTER

23,5, öğrenme programlarıyla birlikte sosyal dönüşüme katkı sağlayan bir mekân olarak çalışmalarını sürdürüyor. Düzenli olarak yapılan, deneyimi ve öğrenmeyi esas alan turlar ve atölyeler arasında 'Rehberli Tur', 'Hrant Dink'in Çalışma Odası'ndan Ermeni Kültürü ve Tarihine Bir Bakış', '23,5'u Keşfediyoruz' ve 'Hafıza Mekânları' yer alıyor. 2023 yılında, 23,5'u 1800'ün üzerinde kişi ziyaret etti, 830 kişi atölye ve turlara katıldı.

REHBERLİ TUR

Rehberli turda katılımcılar, 23,5'teki tematik odaları gezerken, bir yandan da Hrant Dink'in hayatı, mücadelesi, 23,5'un kuruluş hikâyesi, Sebat Apartmanı'nın hafızası ve insan hakları ekseninde sohbet ediyor. Düzenli olarak yapılan bu turların farklı tarih ve saat seçenekleri sunularak geniş bir kitleye ulaşması hedefleniyor. Yaklaşık 1 saat süren turlar talep üzerine çevrimiçi de yapılabiliyor. 2023'te açık çağrı ve grup turlarıyla birlikte 350'nin üzerinde kişiye ulaşıldı.

23.5 is a space that contributes to social transformation with its learning programs. Among the regular tours and workshops based on learning and experience are 'The Guided Tour', the 'A Look at Armenian Culture and History from Hrant Dink's Office' the 'Exploring 23.5' and the 'Memory Sites' workshops. In 2023, more than 1800 people visited 23.5 and 830 people participated in workshops and tours.

THE GUIDED TOUR

The guided tour leads participants to explore the thematic rooms at 23.5 while engaging in conversations about Hrant Dink's life, his struggle, the founding of 23.5, the memory of the Sebat Building and human rights. These tours are held regularly and aim to reach a wide audience by offering different date and time options. Guided tours, which last approximately 1 hour, can also be conducted online upon request. In 2023, more than 350 people participated in both public and group tours.

23,5'U KEŞFEDİYORUZ

15-24 yaş aralığında katılımcılarla yürütülen ve 2 saat süren '23,5'u Keşfediyoruz' atölyesinde ziyaretçilerin fikirlerine, izlenimlerine ve bireysel olarak deneyimlemelerine alan açılıyor. Rehberli turun ardından katılımcılar, 23,5'un bölümleriyle ve içeriğiyle ilgili çeşitli sorular ve bilgiler barındıran 'Etkileşim Haritası'yla mekânı deneyimliyorlar. Atölye sonunda katılımcılar deneyimlerini ve fikirlerini paylaşıyorlar. 2023'te 250'nin üzerinde öğrenci atölyelere katıldı.

HRANT DINK'İN ÇALIŞMA ODASI'NDAN ERMENİ KÜLTÜRÜ VE TARİHİNE BİR BAKIŞ

2007 yılındaki haliyle korunan Hrant Dink'in çalışma odası, mobilyaların ve kitapların yanı sıra duvarlara asılı resimler, fotoğraflar ve süs eşyaları barındırıyor. Bu odadan yola çıkarak tasarlanan 'Hrant Dink'in Çalışma Odasından Ermeni Kültürü ve Tarihine Bir Bakış' atölyesi Hrant Dink'in odasındaki imgeler ve

onların arasındaki ilişkiler ekseninde Ermeni kültür ve tarihine kapı aralıyor. Görsel ve işitsel materyallerle desteklenen bu atölye 23,5'ta yüz yüze ve sanal tur üzerinden çevrimiçi olarak yapılıyor ve yaklaşık 2 saat sürüyor. 2023'te 120'nin üzerinde kişi bu atölyeye katıldı.

HAFIZA MEKÂNLARI ATÖLYESİ

Hafıza mekânı kavramını, hafıza mekânlarının işlevlerini, bu mekânların toplumsal adalet, barış inşası ve geçmişle yüzleşme pratikleri üzerinde oynadığı rolü ele alan atölyede katılımcılar dünyanın farklı coğrafyalarında bulunan, soykırım, darbe, diktatörlük, Apartheid gibi zor geçmişlerle yüzleşen hafıza mekânları, müzeler ve anıtlardan örnekleri keşfederek ilham verici hafızalaştırma çalışmaları hakkında bilgi edinme fırsatı buluyor. Yüz yüze yapılan bu atölye talep üzerine çevrimiçi de yapılabiliyor. 2023'te 70'in üzerinde kişi atölyeye katıldı.

EXPLORING 23.5

The 'Exploring 23.5' workshop, which lasts 2 hours and is conducted with participants aged 15-24, opens up a space for visitors' ideas, impressions and individual experiences. Following the guided tour, participants experience the space with the 'Interaction Map', which contains various questions and information about the sections and content of 23.5. At the end of the workshop, participants share their experiences and listen to each other's ideas. In 2023, more than 250 students participated in this workshop.

A LOOK AT ARMENIAN CULTURE AND HISTORY THROUGH HRANT DINK'S OFFICE

Hrant Dink's Office, preserved as it was in 2007, consists of furniture, books, documents, pictures that are hung on the wall, photos, trinkets, and souvenir objects. The workshop aims to shed light on Armenian culture and history based on the relations between the

objects in Hrant Dink's Office. Supported by audio-visual materials, this workshop is held face-to-face and virtually, lasting approximately 2 hours. In 2023, more than 120 participants took part in this workshop.

MEMORY SITES WORKSHOP

Memory Sites Workshop addresses the concept of memory sites, their functions, and the role they play in social justice, peacebuilding, and confronting the past practices. Participants have the opportunity to learn about inspiring memorialization efforts by exploring examples of memory sites, museums, and monuments in different parts of the world that face difficult pasts such as genocide, coups, dictatorships, and apartheid. This workshop is held face-to-face and can also be conducted online upon request. In 2023, more than 70 people participated in this workshop.

YUNANCA'DA ŞEHİR ANLAMINDAKİ
“POLİS”TEN GELEN BOLİS, ESKİDEN BERİ
ERMENİLER TARAFINDAN İSTANBUL'A
ATIFTA BULUNURKEN KULLANILIR.

HRANT DİNK VAKFI BÜNYESİNDE
KURULAN BOLİS ENSTİTÜSÜ,
TÜRKİYE'DE TARİH, SOSYOLOJİ,
KÜLTÜR ALANLARINDA ÇOĞULCULUĞU
MERKEZİNE ALAN, MİLLİYETÇİLİK,
IRKÇILIK VE CİNSİYETÇİLİKTEN UZAK,
DİSİPLİNLERARASI ALTERNATİF
ÇALIŞMALARIN ÜRETİLMESİNE VE

FROM THE GREEK WORD FOR CITY
“POLIS”, BOLIS HAS LONG BEEN USED
BY ARMENIANS WHEN REFERRING
TO ISTANBUL.

ESTABLISHED WITHIN THE HRANT DINK
FOUNDATION, THE BOLIS INSTITUTE
AIMS TO SUPPORT THE PRODUCTION
OF ALTERNATIVE INTERDISCIPLINARY
STUDIES IN THE FIELD OF HISTORY,
SOCIOLOGY AND CULTURE THAT ARE
PIVOTED AROUND PLURALITY, FREE OF
NATIONALISM, RACISM AND SEXISM;

ARAŞTIRMACILARIN YETİŞMESİNE
DESTEK OLMAYI AMAÇLAYAN BİR
BİRİMDİR. ÇOĞULCU VE DEMOKRATİK BİR
TARİH YAZIMI, KAPSAYICI KÜLTÜR-SANAT
ÇALIŞMALARI, ÇOKKÜLTÜRLÜ SOYUT
VE SOMUT KÜLTÜREL MİRASIN TANINMASI
VE KORUNMASI AMACIYLA YÜRÜTÜLEN
ÇALIŞMALAR İÇİN BİR MERKEZ
OLMAYI AMAÇLAR.

BOLİS, AKADEMİK VE BAĞIMSIZ
ARAŞTIRMALAR YAPAN KİŞİLERİ
VE KURUMLARI DESTEKLERKEN,

BU AMAÇ DOĞRULTUSUNDA ARAŞTIRMA
VE İNCELEME ÇALIŞMALARI, PROJE
GELİŞTİRME VE YÜRÜTME, KÜTÜPHANE
VE ARŞİV OLUŞTURMA GİBİ FAALİYETLER
SÜRDÜRMEKTEDİR.

BOLİS

AND TO CONTRIBUTE TO TRAINING
RESEARCHERS IN TURKEY. IT ASPIRES
TO BE A CENTER FOR A PLURALISTIC
AND DEMOCRATIC HISTORIOGRAPHY,
INCLUSIVE CULTURAL AND ARTS
PROJECTS AND ACTIVITIES CARRIED
OUT FOR THE RECOGNITION AND
PRESERVATION OF MULTICULTURAL
TANGIBLE AND INTANGIBLE HERITAGE.

BOLIS CARRIES OUT A HOST OF
ACTIVITIES INCLUDING RESEARCH AND
ANALYSIS, PROJECT IMPLEMENTATION

AND CREATING A LIBRARY AND ARCHIVE
WHILE SUPPORTING PEOPLE AND
INSTITUTIONS CARRYING OUT ACADEMIC
AND INDEPENDENT RESEARCH.

Batı, çokkültürlülükle gerçek anlamda henüz yeni tanışıyor. Çeşnilikte en farklı kültürlerle sahip Amerika'nın geçmişi dahi sadece iki asırlık. Avrupa ise 'öteki ile birlikte yaşama'yı deyim yerindeyse laboratuvarında deney yapı yapı üretiyor. Köklü bir çokkültürlü yaşam geleneği olmadığı için de bizim için sıradan(!) sayılan türban gibi bir konuda apışıp kalıyor, ne yapacağını şaşırıyor. Fransa tipik bir örnek. Dini simgelerin okullarda kullanılmamasına yönelik yasanın kabulünde yaşanan sancı halen kıvrandırıyor. Ama adamlara bir diyecek yok çünkü tecrübeleri olmasa da tekkültürlülüğün çokkültürlülüğe, teklikten birliğe doğru iyiniyetle gün geçtikçe daha iyisini beceriyorlar. Bizde ise tecrübe var, lakin niyet yok.

Çokkültürlülük kavramına antipati duyan çevrelerimiz hayli kaygılı. En büyük kaygıları da, ön plana çıkmaları halinde farklılıkların giderek fıkralaşması ve birliğimizin, bütünlüğümüzün bozulması.

Birliğimizle, bütünlüğümüzle örtülmeye çalışılan ise aslında tekliğimiz.

Hani "Ne mozaiki lan, mermer" deyişi vardı ya... İşte o. Böyle olmasına rağmen. "Bizde çokkültürlülük zaten var, yenisine ne gerek var ki" tavrından da bir gıdım taviz verdiğimiz yok.

Rivayete göre bir zamanlar birarada yaşama muhabbetimiz o denli güçlüymüş ki farklılıklarımızı fıkralaştırır, birbirimizle oynaşmışız. Yan yana geldik mi bir Türk, bir Kürt, bir Ermeni, bir Yahudi, bir Rum, gayrı tutmayın bizi gitsin. "Kürt, Türk bir de Ermeni üç arkadaş yolda gidiyorlarmış..." diye başlarmışız birbirimizi 'Ti'ye alacak denli atışmaya, sevimye. Hey gidi günler hey... Farklılığımıza kızacağımıza, farklılığımızla eğlenmişiz. Farklılığı eğlenceye dönüştürmek... İnsanoğlunun uygarlaşmasının gerçek göstergesi belki de bu. Ama sonra... Gün gelmiş, birbirimizden korkmuş, fıkralarımızı dahi anlatamaz olmuşuz.

FARKLILAŞSAK DA FIKRALAŞSAK

22

CREATING ANECDOTES BASED ON OUR DIFFERENCES

The West has only recently been introduced to multiculturalism in the real sense. Even the United States of America, who has the widest variety in flavours when it comes to culture, is only two hundred years old.

On the other hand, the experience of 'living with the other' in Europe is produced, so to speak, by laboratory experiments.

And since it does not have a deep-rooted tradition of multicultural life, Europe is often left baffled on issues such as the headscarf, which we consider matter-of-fact (!), and does not know what to do.

France is a typical example. The throes of pain suffered during the approval of the law regarding the prohibition of religious symbols in schools are still being felt.

But it is impossible to condemn them for this, because despite their lack of experience, they manage to improve their stance by the day in their transition from mono-culturalism to multi-culturalism, from isolation to inclusion.

As for us, we have the experience, but not the intention.

Those who dislike the concept of multiculturalism are

quite worried. And their greatest worry is this:

If our differences are emphasized, they will turn into anecdote and jokes, and then, our unity and integrity as a nation will be damaged.

What is trying to be covered up with the concepts of unity and integrity are in actual fact is the claim for homogeneity.

You remember the words, "Who dare says we (Turkey) resemble(s) a mosaic, we are like marble and nothing else"... That's the claim.

Despite of this, we do not compromise one iota from the stance that proclaims "We already have multiculturalism, why do we need a new version."

The story goes that, once our fondness for living together was so strong that we used to create anecdotes and stories from our differences, and pull each other's legs telling them.

A Turk, a Kurd, an Armenian, a Jew, a Greek, once we got together, there would be no holding us back.

"Three friends, a Kurd, a Turk and an Armenian, were walking along the street..." we used to start off, teasing each other, playing with each other. Those

'Tek'lik adına birçok zenginliğimizi yitirdiğimiz gibi neşemizi de kaybetmişiz.

Tekrar o günlerimizi yakalayabilir miyiz?

Yakalamak için nereden başlamalıyız?

'Siyaset, politika' gibi ürkütücü lafları bıraksak da eğitimden mi başlasak yoksa?

Farklılıklarımızı hiç çıkmamacasına belleğimize kazıyacak ders üniteleri, araştırma konuları mı koysak ders kitaplarımıza?

Belki de en iyisi alfabeden başlamak.

"Ali topu Veli'ye at"ın yanına bir de "Ali topu Hagop'a at"ı eklemek.

Beyoğlu gazetesinin azınlıkları buluşturan bir toplantısında da sormuştum bu soruları, orada da yinelemiştim önerilerimi.

Apoyevmatini gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Mihail Vasiliadis dostum, espriyle takıldı bu "Ali Topu Hagop'a at" sloganına.

"Vallahi başına iş açacak laf ediyorsun" diyerek esprisini patlattı.

"Ali topu at diyorsun ama ya bu topu Ali bir başka top anlar da askere gittiğinde topu ele geçirdiğinde Hagop'a nişanlarsa ne olacak? Bana ilkokulda böyle öğretiler demez mi?"

Gülüştük bir iyice.

İçimden "İşte bu" diyordum "İşte bu."

Bir farklının diğerine endeksli travmatik ya da paranoyak ruh halinin hangi boyutlarda gezinebileceğini gösterse de, yakalamamız gereken birliktelik işte bu.

Farklılıklarımızı fıkralaştırmak...

HRANT DİNK

AGOS

4 HAZİRAN 2004

JUNE 4TH, 2004

were the days. Instead of losing our temper over our differences, we used to entertain ourselves with them. To transform difference into entertainment... This might be the true sign of human civilization.

But then... A day came when we began to fear each other, and could not even tell each other our jokes and stories.

We did not only lose many of our richness in the name of 'homogeneity', but we lost our joy as well.

Can we recapture those days?

Where should we begin to capture them?

Should we perhaps leave chilling words like 'politics' aside and begin with education?

Should we introduce course units, research topics to our school books that will inscribe our differences in our memory for good?

Perhaps it is best to begin with the alphabet book.

To add, next to "Ali, throw the ball to Veli," another sentence that says, "Ali, throw the ball to Hagop."

I once asked these questions, and repeated my proposals at a meeting organized by Beyoğlu newspaper that brought together minorities.

My friend Mihail Vasiliadis, the editor-in-chief of the Apoyevmatini newspaper, pulled my leg about my proposal including the slogan "Ali, throw the ball to Hagop."

"You're honestly going to get yourself into trouble," he joked.

"You say, Ali throw the ball, but what if Ali misunderstands what you mean by ball (the word for ball and cannon/cannonball are the same in Turkish) and targets the cannon towards Hagop when he is doing his military service? Will he not justify his action by saying, well, that's what they taught me in primary school?"

We had a good laugh.

"This is exactly what I mean," I said to myself, "This is it."

Although it also shows the extent of the traumatic or paranoid mood of a different individual, a mood linked to the mood of another different individual, this is the togetherness we have to capture.

To create anecdotes based on our differences...

PROJE EKİBİ**PROJECT TEAM**

ANIL KOCAOĞULLARI

BELGİN AKTÜRK

KATİA ARSLAN

MEHMET POLATEL

TENİ LORİN YEŞİLTEPE

ZELAL PELİN DOĞAN

**AZINLIK HAKLARI
AKADEMİSİ****MINORITY RIGHTS ACADEMY****DESTEKÇİLER****SUPPORTERS****Consulate General of Sweden**
Istanbul

'Azınlık Hakları Akademisi' projesi, Türkiye'deki azınlıkların eğitim, din, mülkiyet ve katılım haklarından yararlanmalarını ve bu hakları geliştirmek amacıyla savunuculuk yapmalarını sağlamayı amaçlıyor. Bu projeye, azınlıklara mensup kişilerin değişimin öznesi hâline gelmeleri ve bu doğrultuda gerekli araç ve bilgilerle donatılmaları hedefleniyor. Proje kapsamında, azınlıkların savunuculuk becerilerinin güçlendirilmesi, sorunlarını çerçeveselendirmelerinin desteklenmesi ve çözüm odaklı faaliyetlerine katkıda bulunulması amaçlanıyor.

Proje aktiviteleri arasında, konferans, podcast yayınları, Türkiye'de siyasi partilerin azınlıklara yönelik politikalarını ele alan rapor, azınlık hakları eğitimi verecek akademinin kurulması ve mezunlar ağı oluşturulması bulunuyor.

The 'Minority Rights Academy' project started on February 1, 2023. This project aims to ensure that minorities in Turkey enjoy their rights to education, religion, property and participation and to engage in advocacy to improve these rights. This project aims to enable people belonging to minorities to become subjects of change and to equip them with the necessary tools and information in this regard. Within the scope of the project, the advocacy skills of minorities will be strengthened, they will be helped to frame their problems, and they will be helped to carry out solution-oriented activities.

Project activities include conferences, podcasts, a report on the policies of political parties towards minorities in Turkey, the establishment of an academy that will provide minority rights training, and the creation of an alum network.

TÜRKİYE'DEKİ SİYASİ PARTİLERİN AZINLIK POLİTİKALARINA İLİŞKİN RAPOR

Yıl boyunca, Türkiye'deki siyasi partilerin azınlık politikalarını ve azınlıkların siyasete katılımını araştıran bir çalışma yapıldı. Kısa bir rapor hâlinde, Türkçe ve İngilizce olarak yayımlanacak bu çalışma için arşiv belgeleri incelenirken, birçok birebir görüşme de yapıldı. Şu ana kadar böyle bir çalışma yapılmadığından, bu raporun önemli bir kaynak görevi görmesi, farkındalığı artırması ve savunuculuk aracı olarak hizmet etmesi öngörülüyor.

'AZINLIK HÂLLERİ' PODCAST SERİSİ

Azınlık haklarının çeşitli boyutlarıyla ele alındığı, 'Azınlık Hâlleri' başlıklı bir podcast serisi için çalışmalara başlandı. 2024'te yayınlanacak seri kapsamında, azınlıklar ve azınlık hakları ile ilgili konuların, uzmanlarla birlikte kapsamlı bir şekilde ele alınması amaçlanıyor.

AZINLIK HAKLARI AKADEMİSİ

Projenin önemli aktivitelerinden biri de azınlık hakları alanında seminerler verilecek bir akademinin kurulmasıdır. Akademinin müfredatını oluşturmak amacıyla, yıl boyunca literatür taraması yapıldı, azınlık hakları alanında hem Türkiye'de hem de Türkiye dışında çalışmalar yürüten ve eğitimler veren uzmanlar ve kurumlarla görüşüldü. Akademi, 2024 yılında seminerlere başlayacak.

Azınlık
Hâlleri

REPORT ON THE MINORITY POLICIES OF POLITICAL PARTIES IN TURKEY

During the year, a study was conducted investigating the policies of political parties towards minorities in Turkey. Archival documents were examined and numerous one-on-one interviews were held for this study, which will be published as a short report in Turkish and English. Since no such study has been conducted so far, this report will serve as an important resource for raising awareness and as an advocacy tool.

'AZINLIK HÂLLERİ' PODCAST SERIES

The production of the podcast series 'Azınlık Hâlleri' on the topics addressing minority rights from various dimensions started in 2023. Throughout the series, which will be broadcast in 2024, issues related to minorities and minority rights will be discussed comprehensively with experts.

THE 'MINORITY RIGHTS ACADEMY'

One of the important activities of the project is the establishment of an academy that will provide an opportunity to learn about minority rights. In order to create the academy's curriculum, a literature review was conducted throughout the year, and experts and institutions that carry our studies and provide training in the field of minority rights both in Turkey and outside Turkey were interviewed. The academy will start its activities in 2024.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

ANIL KOCAOĞULLARI

BELGİN AKTÜRK

KATİA ARSLAN

MEHMET POLATEL

TENİ LORİN YEŞİLTEPE

ZELAL PELİN DOĞAN

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA AZINLIK HAKLARI

26

MINORITY RIGHTS IN THE CENTENNIAL OF THE REPUBLIC

DESTEKÇİLER

SUPPORTERS

**AMBASSADE
DE FRANCE
EN TURQUIE**
*Liberté
Égalité
Fraternité*

17-18 Kasım tarihlerinde Havak Salonu'nda, 'Cumhuriyet'in 100. Yılında Azınlık Hakları' başlıklı uluslararası bir konferans yapıldı. Akademik Kurul tarafından seçilen 24 tebliğin sunulduğu sekiz panelden oluşan konferansı, Türkiye'den ve Türkiye dışından yaklaşık iki yüz akademisyen, araştırmacı, STK mensupları, öğrenci ve tarih ilgilisi takip etti. Hibrit formatta yapılan konferans, İngilizce ve Türkçe olarak canlı yayınlandı.

Konferans, yaşadığımız ülkeyi dönüştürmek ve geliştirmek için tartışmaların yürütüleceği bu toplantının önemini vurgulayan Rakel Dink'in açılış konuşmasıyla başladı. Ardından video kaydıyla konferansa katılan AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Nikolaus Meyer-Landrut, AB'nin azınlık haklarına verdiği önemi belirterek, özellikle sivil toplum örgütlerinin azınlık haklarının gelişiminde kritik rolleri olduğunu dile getirdi.

An international conference titled 'Minority Rights in the Centennial of the Republic' was held at the Havak Hall on 17-18 November. The conference consisted of eight panels where 24 papers selected by the Academic Committee were presented. Around two hundred academics, researchers, CSO members, students, and those interested in history from Turkey and abroad participated in the conference. The conference, held in a hybrid format, was live-streamed in English and Turkish.

Rakel Dink opened the conference by highlighting the importance of the gathering, where discussions would be held to transform and develop the country. Ambassador Nikolaus Meyer-Landrut, Head of the EU Delegation to Türkiye, attended the conference via video recording and emphasized the EU's commitment to minority rights and the role of civil society organizations in their development.

In his keynote speech, Fernand de Varennes, former

Açılış tebliğini sunan BM Azınlık Konuları Eski Özel Raportörü Fernand de Varennes, 1990'lardan itibaren küresel manada azınlık hakları alanındaki olumlu ve olumsuz gelişmeleri ayrıntılı olarak anlattı. Özellikle 2010'lardan itibaren azınlıkların hedef alındığı ya da merkezinde olduğu çatışmaların arttığını belirten de Varennes, bu nedenle azınlık haklarının iyileştirilmesinin en önemli gündem maddelerinden biri olması gerektiğini vurguladı.

İlk panelde, Olgun Akbulut, farklı uluslararası metin ve raporlarda ele alınan azınlık tanımlarını incelerken, Yeşim Bayar, savaş sonrası, Milletler Cemiyeti azınlıkları koruma rejimi ve bunun Türkiye'de azınlık politikalarına etkilerini ele aldı.

İkinci panelde, Baskın Oran, Lozan Antlaşması'nın getirdiği azınlık haklarını özetledikten sonra, Kürtçenin kullanımına ilişkin Lozan'dan kaynaklı hakların nasıl ihlal edildiğini örnekleriyle aktardı. Ardından Derya Bayır, Lozan'da Kürtlere verilen hakları ele aldığı

konuşmasında, Kürtlerin Lozan'ı nasıl gördüklerini de inceledi. Panelin son konuşmacısı David Gaunt, Cumhuriyet'in ilk yıllarında hükümetin Süryanilere dönük politikalarını tartıştı.

Öğleden sonraki oturumda, Emre Can Dağlıoğlu, Antakyalı Arapça konuşan Ortodoksların kimlik bakımından yaşadığı belirsizliği ele alarak, azınlıklara dönük Cumhuriyet tarihinde yaşanan sorunların bu grubu nasıl etkilediğini incelerken Nicholas Al-Jeloo, Hakkari'de Süryanilerin uğradığı baskıları ve yıllar içerisinde yerinden edilmelerini aktardı. Levon Leonidas Ntilsizian ise sunumunda Yunanistan'da yaşayan Ermenilerin eğitim ve vatandaşlık gibi alanlarda karşılaştığı sorunların tanınmayan statü meselesiyle ilişkili olduğunu belirtti.

Günün son panelinde, Seda Altuğ, Şeyh Sait İsyanı ve Hatay'ın ilhaki sonrası Suriye'ye dönük yaşanan sürgünleri ve Türkiye'nin sınır politikalarını ele alırken, Elif Kevser Özer, 1964'te Yunanistan'a sürülen Rumların

UN Special Rapporteur on Minority Issues, explained in detail the global developments in the field of minority rights since the 1990s. Stating that conflicts in which minorities have been targeted have increased, de Varennes emphasized that improving minority rights should be one of the most important agenda items.

In the first panel, Olgun Akbulut examined the definitions of minorities in different international texts, while Yeşim Bayar discussed the post-war minority protection regime of the League of Nations and its effects on minority policies in Turkey.

In the second panel, after summarizing the minority rights brought about by the Treaty of Lausanne, Baskın Oran gave examples of rights violations concerning the use of Kurdish. Then, discussing the rights given to the Kurds under the Treaty of Lausanne, Derya Bayır examined how the Kurds saw the treaty. The last speaker David Gaunt, discussed the state's policies

towards Assyrians in the early years of the Republic.

In the afternoon session, Emre Can Dağlıoğlu discussed the ambiguity of the identity of the Arabic-speaking Orthodox people of Antakya and how the policies targeting minorities historically affected this group, while Nicholas Al-Jeloo talked about the pressures suffered by Assyrians in Hakkari and their displacement. In his presentation, Levon Leonidas Ntilsizian stated that the problems faced by Armenians in Greece in areas such as education and citizenship are related to their unrecognized status.

In the last panel of the day, Seda Altuğ discussed the exiles to Syria after the Sheikh Sait Rebellion, the annexation of Hatay and Turkey's border policies, while Elif Kevser Özer based on oral history interviews talked about the experiences of the Greeks deported to Greece in 1964. The last speaker, Pelin Tan, discussed the property problems of Yazidis in Batman from an ecological perspective.

In the first panel of the second day, Melis Cankara

sürgün sırasında yaşadıklarını, yaptığı sözlü tarih görüşmelerine dayanarak aktardı.

Son konuşmacı Pelin Tan, Batman ve çevresindeki köylerde Ezidilerin yaşadığı mülkiyet sorunlarını, ekolojik perspektiften ele aldı.

İkinci günün ilk panelinde, Melis Cankara, İzmir-Urla bölgesinde Rumlardan kalan mülklerin yeniden kullanımını incelerken, Özge Kurban, Bitlis-Hizan'daki Akhis köyündeki Ermeni izlerini anlattı. Ümit Kılınç, AİHM'nin gayrimüslimler tarafından yapılan mülklerin iadesiyle ilgili başvuruları ele alma biçimini aktardı. Panelin son konuşmacısı Miray Çakıroğlu, gayrimüslim mülkiyetini yalnızca tarihsel değil etnografik bir bakış açısıyla Rumlar özelinde tartıştı.

Altıncı panelde, Hülya Delihüseyinoğlu, Türkiye'deki Ermeni okullarının nasıl yönetildikleri ve yönetim pratiklerinin nasıl değiştiğini sundu. Hrag Papazian, Müslümanlaştırılmış Ermeniler üzerinden, Ermeni kimliğine dönük hem dinî hem de ırkçı yaklaşımları

ele alırken Cem Reyna, Türkiye'deki Yahudilerin çoklu aidiyetlerini ve bunun günlük pratiklerini yaptığı görüşmelere dayanarak aktardı.

Yedinci panelde, Osmanlı İmparatorluğu'ndan günümüze kadarki dönemde, Pinar Sayan ve Elmas Köçkün, Türkiye'deki Romanların, İrfan Çağatay Lazların ve Victoria Arakelova Ezidilerin yaşadıkları sorunları ve devletin buna yaklaşımını ayrıntılı olarak anlattılar.

Konferansın son panelinde, Christopher Sheklian, Ermeni Apostolik Kilisesi'nin ayin ve kilise bilimine dair kendi anlayışının Lozan Antlaşması'nın getirdiği dinî haklarla çeliştiğini ele alırken, Howard Eissenstat, AKP hükümetlerinin hoşgörü siyasetini ve geçirdiği dönüşümü tartıştı. Son konuşmacı Angelo Francesco Carlucci, Alevilerin dinî hak mücadelesini cemevlerinin statüye kavuşmasına dair yapılanlar üzerinden inceledi.

examined the reuse of abandoned Greek properties in the Izmir-Urla region, while Özge Kurban talked about the Armenian traces in Akhis village in Bitlis-Hizan. Ümit Kılınç conveyed the way the ECHR handled the applications of non-Muslims for the return of properties. The last speaker, Miray Çakıroğlu, discussed the issue of non-Muslim properties from an ethnographic perspective, specifically focusing on Greeks.

In the sixth panel, Hülya Delihüseyinoğlu presented how Armenian schools in Turkey are governed and how the practices of governance have changed. Hrag Papazian discussed religious and racist approaches to Armenian identity in the case of Islamized Armenians. Based on his interviews with members of the Jewish community, Cem Reyna conveyed the multiple senses of belonging of Jews in Turkey and the daily practices of this.

In the seventh panel, Pinar Sayan and Elmas Köçkün examined the problems of Roma in Turkey, İrfan Çağatay elaborated on the problems of Laz people and Victoria Arakelova on those of Yazidis. The presenters also reviewed the state's approaches to these communities since the late Ottoman period.

In the last panel of the conference, Christopher Sheklian discussed how the Armenian Apostolic Church's self-understanding of liturgy and ecclesiology contradicts the religious rights brought about by the Treaty of Lausanne, while Howard Eissenstat discussed the tolerance policy of the AKP governments and the transformation it has undergone. The last speaker, Angelo Francesco Carlucci, examined the Alevi's struggle for religious rights through the actions taken regarding the status of cemevis.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
TALİN SÜZME

BATI ERMENİCESİ ÇALIŞMALARI VE ÇEVİRİMİÇİ KONUŞMA ATÖLYELERİ

**WESTERN ARMENIAN STUDIES AND
SPEAKING WORKSHOPS**

DESTEKÇİ
SUPPORTER

**CALOUSTE GULBENKIAN
FOUNDATION
ARMENIAN COMMUNITIES**

2016 yılından bu yana devam eden Batı Ermenicesi Çalışmaları, yok olmaya yüz tutan bu dili yaşatmak ve yeni kuşaklara aktarmak için başladı. Çalışmalar 2020'den beri çevrimiçi yürütülüyor. 2023 yılında bahar, yaz ve sonbahar olmak üzere üç dönem yapıldı. Türkiye'nin farklı şehirlerinden ve İngiltere, Almanya, Fransa ve ABD gibi farklı ülkelere toplamda 145 katılımcı, dört ayrı seviyedeki çevrimiçi eğitimlere ve konuşma atölyelerine katıldı. Çalışmalar sırasında Batı Ermenicesini yeni öğrenmeye başlayan katılımcılar birinci seviyede Ermenice harfleri ve harflerin seslerini öğrendiler. İkinci seviyedeki katılımcılar, üçüncü seviyede daha da geliştirilen okuma ve anlama becerileri edindiler. Dördüncü seviyeyi tamamlayanlar, gazete makaleleri ve edebi türler de dahil olmak üzere çeşitli metinleri okuyup yorumlamaya başladılar.

Implemented since 2016, the Western Armenian Studies programme is designed to keep alive this language facing extinction and to pass it on to new generations. Since 2020 the studies have been conducted online. In 2023, the foundation conducted three terms of Western Armenian language studies during the spring, summer and fall. In total, 145 participants who ranged from different cities throughout Turkey and countries such as the United Kingdom, Germany, France and the USA attended the online studies at four separate levels and as part of the online speaking workshops. During the studies, participants with no knowledge of Western Armenian studied at level one and learned Armenian letters and sounds and were acquainted with writing. Participants in level two acquired reading and comprehension skills which were further developed in level three. Those who completed level four were able to read and comprehend various texts including newspaper articles and various literary genres.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
ATOM ŞAŞKAL
DAMLA BARIN
İPEK MAYIS OĞUZ

KARDES - ÇOKKÜLTÜRLÜ HAFIZA TÜRLERİ MOBİL UYGULAMASI

30

KARDES - MULTICULTURAL
MEMORY TOUR
MOBILE APPLICATION

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

2018 yılında başlayan proje, 2023 yılında Alman İşbirliği, Calouste Gulbenkian Vakfı ve Chrest Vakfı'nın desteğiyle devam ediyor. Türkiye'nin somut ve somut olmayan kültürel mirasını görünür kılmak ve şehirlerin çokkültürlü hikâyelerini yaygınlaştırmak amacıyla tasarlanan KarDes mobil uygulaması, içeriğini ve etkileşimini bu sene de artırdı. Uygulamaya İzmir'den yeni hafıza turlarının ve İzmir'i içeren güncellenmiş Keşfet haritasının da dahil edilmesiyle, KarDes'e yeni bir şehir eklenmiş oldu.

İstanbul'un, Ankara'nın ve İzmir'in az bilinen zenginliklerini gün yüzüne çıkarmak için 2000'e yakın kültürel miras yapısını kullanıcılarla buluşturan ve her biri ortalama iki saat süren ve dokuz ile 15 arası duraklara sahip 34 hafıza turuyla farklı bölgelerin çokkültürlü geçmişlerini ortaya çıkaran KarDes'in indirilme sayısı, 2023 senesinde altı bin yeni

The project, which started in 2018, continued in 2023 with the support of the Calouste Gulbenkian Foundation, Chrest Foundation and German Cooperation. The KarDes mobile application, designed to make Turkey's tangible and intangible cultural heritage visible and to spread the multicultural stories of cities, has enriched its content and increased interaction this year as well. The discover map has been updated and a new city has been added to KarDes by including new memory tours from Izmir.

The application brings nearly 2000 cultural heritage sites to the user in order to shed light on the little-known richness of Istanbul, Izmir and Ankara, and reveals the multicultural pasts of different regions with 34 memory tours, each of which lasts an average of two hours and has between nine to 15 stops. KarDes was downloaded by six thousand new users in 2023, with a total of 35 thousand downloads.

kullanıcının eklenmesiyle birlikte 35 bine ulaştı. KarDes projesinde, İstanbul'un, Ankara'nın ve İzmir'in çokkültürlü semtlerinin hikâyelerinin toplanması için, aralarında sözlü tarih mülakatları, edebi eserler, fotoğraflar, eski haritalar ve arşiv kayıtlarının da olduğu çeşitli kaynaklar kullanıldı. Yazılı ve sözlü kaynakların incelenmesinin yanı sıra, saha gezileri, atölyeler ve pilot turlar yapıldı.

İZMİR YENİ İÇERİKLERİ

KarDes mobil uygulamasına İzmir'in Ermeni Mahallesi, Freng Mahallesi, Karataş, Kemeraltı, Kordon ve Punta bölgelerinin çokkültürlü geçmişini ve az bilinen hikâyelerini ortaya çıkaran altı yeni hafıza turu eklendi. Dedeyan Matbaası, Asansör, Ayios Haralambos Rum Hastanesi, Alyans Okulu, Aziz Polikarp Katolik Kilisesi, 1922 İzmir Yangını, Ermeni Avcılar Kulübü

Futbol Takımı ve Pathe Sineması gibi İzmir'in çokkatmanlı hafızasından izler taşıyan pek çok hikâyeye ulaşılabiliyor.

Buna ilaveten elliye yakın sözlü tarih görüşmesinin video kesitleri KarDes'in İzmir içeriklerinin bulunduğu sayfalara eklendi. Kullanıcılar, KarDes mobil uygulamasıyla Kordon'un kafelerinin, Punta'nın, Kültürpark'ın, Havra Sokağı'nın, Bet İsrail Sinagogu'nun, Karataş kortejolarının ve diğer pek çok mekânın hikâyelerini İzmirlilerden dinleyebiliyor. Hafıza turlarına ek olarak, İzmir'deki cami, kilise, sinagog, okul, mezarlık ve cemevi gibi yapılardan oluşan 800'e yakın yapının yer aldığı kültürel miras envanteri de Keşfet sayfasına eklendi.

Kasım ayında İzmir Fransız Kültür Merkezi'nde KarDes mobil uygulamasının İzmir içeriklerinin lansmanı yapıldı. KarDes'in İzmir içeriklerinin tanıtıldığı

Various sources, including oral history interviews, literary works, photographs, old maps, and archival records were used to collect the stories of the multicultural districts of Istanbul, Ankara and Izmir for use in KarDes. In addition to the examination of written and oral sources, field trips, workshops and pilot tours were carried out.

NEW CONTENT ON IZMIR

Six new memory tours have been added to the KarDes mobile application, revealing the multicultural past and less known stories of Izmir's Armenian Quarter, Frank Quarter, Karataş, Kemeraltı, Kordon and Punta neighborhoods. Many stories that bear traces of Izmir's multi-layered memory such as Dedeyan Publishing House, Asansör, Agios Haralambos Greek Hospital, Alliance School, Saint Polycarp Catholic Church, Burning of Smyrna, Armenian Hunters Club Football Team and Cinema Pathé are now accessible.

Additionally, nearly fifty video clips of oral history interviews were added to the pages of KarDes. With the KarDes mobile application, users are able to listen to the stories of Cafés of Quay, Punta, Kültürpark, Havra Street, Beth Israel Synagogue and Karataş' kortejos as well as many other places. In addition to the memory tours, the cultural heritage inventory of nearly 800 buildings in Izmir, such as mosques, churches, synagogues, schools, cemeteries and cemevis, has been added to the Discover page.

In November, the launch event of the new content of Izmir for the KarDes mobile application took place at the Institut Français in Izmir. At the event where the Izmir content was introduced, the multi-layered past of the city and the historical transformation of its cultural heritage were discussed in a panel with Siren Bora, Ümit Eser, and Talât Ulusoy.

Following inclusion of Izmir content in KarDes, a new

etkinlikte, Siren Bora, Ümit Eser ve Talât Ulusoy ile yapılan söyleşide kentin çokkatmanlı geçmişi ve kültürel mirasının tarihsel dönüşümü konuşuldu.

İzmir içeriklerinin KarDes'e dahil olmasıyla birlikte KarDes mobil uygulamasının yeni tanıtım videosu hazırlandı ve videolar sosyal medya platformlarında yayınlandı.

ÇEVİRİMİÇİ ATÖLYELER

Geçtiğimiz sene olduğu gibi, katılımcıların içeriklerini kendilerinin ürettikleri çevrimiçi atölyeler bu sene de yapıldı. Atölye serisi, İzmir'deki Kemeraltı bölgesinin çokkültürlü geçmişini ortaya çıkaracak bir hafıza turu içeriğinin hazırlanması için yapıldı. İki farklı atölye çalışmasının ardından katılımcılar, Kemeraltı'nın geçmişiyle ilgili kendi seçtikleri konu başlıklarına dair metinler kaleme aldı. Kemeraltı hafıza turu, metinlerin

editorial okumasının tamamlanmasının ardından KarDes uygulamasında yerini aldı.

SAHA ÇALIŞMALARI

İzmir'in kültürel miras yapılarının envanterini belirlemek için basılı ve dijital pek çok kaynak incelendi, arşiv fotoğrafları taranarak şehrin hafızasındaki yapıların ve insanların hikâyelerine ulaşıldı. Mayıs ve Haziran aylarında, belirlenen noktalar rehberler eşliğinde ziyaret edilerek İzmir'in kültürel mirasının izi sürüldü. Elde edilen envanter notları Türkiye Kültür Varlıkları Haritası'na işlendi. Türkiye'nin çokkültürlü geçmişine katkı sağlaması hedeflenen çalışma sonucunda, KarDes kullanıcıları uygulamanın Keşfet bölümüne tıklayarak, İzmir'deki kültürel miras yapılarının konumlarına, fotoğraflarına ve kısa bilgilerine ulaşabilir ve İzmir'in pek çok bölgesi için

promotional video of the KarDes mobile application was prepared and published on social media platforms.

ONLINE WORKSHOPS

As in the previous years, virtual workshops were held where participants produced their own content. The workshop series was organized to prepare the content of a memory tour that will reveal the multicultural past of the Kemeraltı neighborhood in Izmir. After two separate workshops, the participants prepared texts on the topics of their choice regarding the past of Kemeraltı. After the editorial process, the Kemeraltı memory tour took its place in the KarDes mobile application.

FIELD WORK

In order to determine the inventory of Izmir's cultural heritage sites, many printed and digital resources were researched, and archival photos were examined to find out the stories of the buildings and people existing in the city's memory. Meetings were held with urban historians and non-governmental organizations working on the history and memory of the city. In May and June, Izmir's cultural heritage was traced by visiting the designated locations with guides. The inventory notes were added to the Turkey Cultural Heritage Map. As a result of the study, which is aimed to contribute to Turkey's multicultural past, KarDes users can access the locations, photos, and brief information on cultural heritage sites in Izmir. Through the Discover section users can discover and discover the past of the city with memory tours of many neighborhoods in Izmir.

hazırlanan hafıza turlarıyla şehrin geçmişinde bir yolculuğa çıkabilir.

İzmir'in ardından Diyarbakır için çalışmalara başlandı. Diyarbakır'ın kültürel miras yapılarının envanterini belirlemek için basılı ve dijital pek çok kaynak incelendi, arşiv fotoğrafları taranarak şehrin hafızasındaki yapıların ve insanların hikâyelerine ulaşıldı. Şehrin tarihine ve hafızasına dair çalışmalar yürüten şehir tarihçileri ve sivil toplum kuruluşları ile toplantılar yapıldı. Aralık ayında belirlenen noktalar ziyaret edilerek ve sözlü tarih görüşmeleri yapılarak Diyarbakır'ın kültürel mirasının izi sürüldü. Diyarbakır'daki saha çalışmaları 2024 yılında da devam edecek.

SESLENDİRMELERİYLE KATKI SUNANLAR

Ahmet Mümtaz Taylan, Ayla Jean Yackley, Ayşenil Şamlıoğlu, Banu Güven, Berge Arabian, Berkay Ateş, Ceylan Ertem, Cüneyt Yalaz, Devin Özgün Çınar, Ece Dizdar, Ercan Kesal, Erdem Şenocak, Eric Nazarian, Esin Alpogan, Forti Barokas, Gülçin Kültür Şahin, Hale Soygazi, Hayko Cepkin, Jaklin Çatal, Kev Orkian, Kevork Malikyan, Lale Mansur, Mahir Günşiray, Naz Göktan, Nazan Kesal, Emine Kolivar, Nejat İşler, Nişan Şirinyan, Nur Sürer, Onur Ünsal, Philip Arditti, Sarp Aydınöğlü, Serra Yılmaz, Shakeh Major Tchilingirian, Simon Johns, Songül Öden, Şerif Erol, Tilbe Saran, Tuğrul Tülek, Tülin Özen, Yeğya Akgün, Yekta Kopan, Yetkin Dikinciler

After İzmir, research started for Diyarbakır. In order to reveal the inventory of Diyarbakır's cultural heritage sites, many printed and digital sources were researched, archival photos were examined to unearth the stories of the buildings and people existing in the city's memory. Meetings were held with urban historians and non-governmental organizations working on the history and memory of the city. In December, Diyarbakır's cultural heritage was traced by visiting the designated locations with guides and conducting oral history interviews with locals. The second leg of the field work in Diyarbakır will be carried out next year.

VOICE-OVER CONTRIBUTORS

Ahmet Mümtaz Taylan, Ayla Jean Yackley, Ayşenil Şamlıoğlu, Banu Güven, Berge Arabian, Berkay Ateş, Ceylan Ertem, Cüneyt Yalaz, Devin Özgün Çınar, Ece Dizdar, Ercan Kesal, Erdem Şenocak, Eric Nazarian, Esin Alpogan, Forti Barokas, Gülçin Kültür Şahin, Hale Soygazi, Hayko Cepkin, Jaklin Çatal, Kev Orkian, Kevork Malikyan, Lale Mansur, Mahir Günşiray, Naz Göktan, Nazan Kesal, Emine Kolivar, Nejat İşler, Nişan Şirinyan, Nur Sürer, Onur Ünsal, Philip Arditti, Sarp Aydınöğlü, Serra Yılmaz, Shakeh Major Tchilingirian, Simon Johns, Songül Öden, Şerif Erol, Tilbe Saran, Tuğrul Tülek, Tülin Özen, Yeğya Akgün, Yekta Kopan, Yetkin Dikinciler

Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde en önemli engel olarak görülen tarih tartışmaları, bugünden yarına iki ülkenin üzerinde uzlaşa sağlayarak altından kalkabilecekleri bir sorun olmaktan şimdilik uzak gözüküyor.

Bu da çok doğal, çünkü karşılıklı algılamalar ve söylemler kilitlenmiş durumda.

Üstelik tarihin asıl sahipleri devletler de değil... Halklar. O nedenle, Türkiye ile Ermenistan devletlerinin tarihi çözmesi, Türklerin ve Ermenilerin de çözdüğü anlamına gelmiyor. Sonuçta, tarih konusunda devletler, siyasal bir uzlaşmaya varsalar da, halklar arasındaki uzlaşa öyle siyasal kararlarla kolay kolay gerçekleşmiyor, zaman içinde üretilecek moral ve etik ilişkilere ihtiyaç duyuluyor.

Halklar arasında varolan buzdağları ancak kurulacak ilişkilerin sıcaklığıyla eriyebiliyor.

Ancak sağlanacak ilişki ve diyalog ortamlarında karşılıklı algılar değişebiliyor.

Dolayısıyla 'tarihin çözülmesi' aslında gerçek bir kavram ve problem de değil.

Tarihin çözülecek bir yanı zaten yok...

Sadece anlaşılacak bir yanı var. Anlama ise, zamana yayılmış bir öğrenme, bilgilenme ve idrak süreci gerektiriyor.

Günümüz devlet kararlarıyla asla sağlanamıyor.

Tarih, çözülmesi gereken bir problem değil, öğrenilmesi, algılanması ve idrak edilerek içselleştirilmesi gereken bir yaşamışlıktır.

Aslanan, Türkiye'nin tarihsel gerçekliğinin farkına varmasıdır.

Bu da ancak Türkiye'deki demokrasi mücadelesinin gelişmesiyle mümkün olabilecektir.

Şu gerçeği bir kez daha özetlemekte yarar var:

Türkiye'nin bugün önündeki problem ne 'inkâr' ne de 'ikrar' sorunudur.

Türkiye'nin temel sorunu 'idrak'tır.

İdrak sürecinde ise Türkiye'nin ciddi bir şekilde

alternatif tarih etüdüne ve bunun için de demokratik bir ortama ihtiyacı var.

İdrak sürecini yaşamakta olan bir toplumun bireylerine

TARİHİ AÇMAK VE AŞMAK

34

TO UNLOCK AND TRANSCEND HISTORY

The dispute over history is considered to be the most significant obstacle in Turkey-Armenia relations, and seems - for now - unlikely to be a problem the two countries will strike a compromise over in the immediate future.

This is quite natural, because perceptions and discourses on both sides have reached a deadlock. Moreover, the real owners of history are not the two states... but the People.

Therefore, a solution by the Turkish and Armenian states regarding history would not mean that the Turks and the Armenians have reached a solution. Ultimately, even if states manage to reach a political compromise over history, the compromise between the two communities can not be simply achieved through political decisions. Moral and ethical relationships are necessary, and can only be produced over time.

The icebergs that exist between the two societies can only melt with the warmth of the relationships that will be formed.

Perceptions on both sides can only change in an environment of contact and dialogue. Therefore,

'solving history' is not actually a real concept, or a problem. There is nothing to be solved about history anyway... It needs to be understood. And understanding necessitates a process of learning, enlightenment and comprehension, spread out over time. It can never be achieved with save-the-day state decrees.

History is not a problem that needs to be solving, but an experience that has to be learned, perceived, comprehended and internalized. The essential point lies in Turkey becoming aware of its historical reality. And this can only be achieved through the development of the struggle for democracy in Turkey.

It is important to summarize the following truth once again:

The problem Turkey faces today is neither a problem of 'denial' or 'acknowledgement'.

Turkey's main problem is 'comprehension'.

And for the process of comprehension, Turkey seriously needs an alternative study of history and for this, a democratic environment.

inkârı ya da ikrarı siyasal baskılarla ya da yasalarla dayatmak haksızlıktır. Böylesi bir yöntem idrak sürecine indirilecek en büyük darbedir. İdrak edilmemiş bir inkârın veya ikrarın hiç kimseye yararı da yoktur. Bu idrak sürecinin farkında olmayan veya görmezden gelenlerin iç ya da dış dayatmaları, süreci kısaltacağı yerde uzatmaktadır.

Şu yaşanan süreçte, Türkiye’den tarihsel gerçekliği kabul etmesini bekleyenlerin ya da reddetmesini dayatanların, Türk toplumunun güncel gerçekliğini iyi okuyabildikleri söylenemez.

Sonuçta, toplum gerçeği biliyor da inkâr ediyor değil, bildiği gerçeği savunuyor.

Bu toplum daha dünkü ‘Susurluk Vakası’ni, toprak altından çıkan ‘Hizbullah cesetleri’ni hukuk dilinde tanımlamakta, adlandırmakta ve arkasını getirmekte zorlanırken, 90 yıl önceki bir tarihi nasıl sancı çekmeden algılayabilecek ve adlandırabilecek?

Üstelik de yıllarca bu denli karşı bilgi bombardımanına tutulmuşken.

Evet, tarih ve güncel siyaset arasındaki karmaşık ilişki işte yine karşımızda.

Cümlemiz bir kilitlenmenin varlığını kabul ediyoruz. Ancak şu var ki, bugün Türk-Ermeni ilişkilerine baktığımızda, neyin kilit, neyin anahtar olduğunu da karıştırmış durumdayız.

“Gel önce tarihi çözelim, sonra ilişkiye geçelim” diyenlerle, “Gel ilişki kuralım, tarihin çözümünü ilişkinin akışına bırakalım” diyenler karşılıklı olarak inatlaşmış durumda.

Birine göre siyaset kilit, tarih anahtar, diğerine göre tarih kilit, siyaset anahtar.

Bendeniz siyasetin anahtar olduğuna inananlardanım.

Ve nedenleri ne olursa olsun tarihin kilidini açmak ve aşmak hepimizin temel görevi.

HRANT DİNK

AGOS

27 MAYIS 2005

MAY 27TH, 2005

It is unfair, either through political pressure or laws, to impose denial or acknowledgement upon the individuals of a society who are in the middle of a process of comprehension.

Such a method would be the greatest blow inflicted on the process of comprehension. After all, denial or acknowledgement without comprehension benefits no one. The internal or external impositions of those, who are either not aware of or prefer to turn a blind eye to this process of comprehension, extend the duration of the process rather than reducing it.

In the process we are going through, it is impossible to say that, those who expect Turkey to accept historical reality or impose denial on it are reading the current reality of Turkish society well.

After all, it is not that the society knows, or denies the truth; the society is defending the truth it knows. This society has shown difficulty in defining, naming and doing whatever else is necessary in legal terms regarding the ‘Susurluk Case’ or the unearthed ‘Hizbullah corpses’, events that have taken place only

yesterday. So how is it to effortlessly and painlessly perceive and define a historical event of 90 years ago? And especially after having been subjected to a bombardment of counter-information for so many years.

Yes, the complex relationship between history and contemporary politics stands before us once again. We all accept the existence of a deadlock.

However, there is also the fact that in Turkish-Armenian relations today, we are in a state of confusion over where to find the lock and the key.

There is a dogged standstill between those who say, “Let us sort out history first and then establish relations,” and those who say, “Let us establish relations and leave the solution of history to the flow of relations.”

For one side, politics is the lock and history the key, and for the other history is the lock and politics the key. I am among those who believe politics is the key. And whatever the motivation, it is a fundamental duty that befalls all of us to unlock and transcend history.

Eskiler anlatırdı. Dedem benim, iyi okurmuş. Yalar yutarmış her bir şeyi. Yaz güneşinden korunabildiği anlarda, özellikle de avludaki duvar dibinde oluşan asma gölgesine çektiği hasır taburesine oturur, başlanmış kitaplarının sayfalarını bir bir çevirmeye. Havanın nemiyile birbirine yapışmış sayfaları diliyle ıslattığı parmağıyla bir bir çevirip okurken, etrafında oynayan torunlarının gürültüsünden rahatsız olur, hırsını şark sineklerinden almış, cilt kapaklarıyla onları bir bir tepeleyerek.

Ağlaşan bebeler dayanamayıp “Al bu yerde yürüyenleri içeri” diye neneme bağırdığında bilinirmiş ki okuduğu bir şey çok sinirlenmiş.

Dudaklarından düşürmediği sarma sigaranın son parçası tutkalla dudağına yapışmış sanki. Kaç kez dudağını yakmış okurken.

Ermenice okurmuş dedem, İngilizce okurmuş. Babası da öyleymiş dedemin.

Ve derler ki benim dedelerim başlarının üstünde şark sinekleri uçuşup da duvar dibi gölgesinde hasır taburede yazı yalayıp yutarken tüm Anadolu’da dört binden fazla okulumuz varmış.

Geçen hafta Agos’taki Egin yazısı canlı örneğiydi yakın ve geçmiş Anadolu tarihinin. Anadolu’nun hemen her yerinde yaşayan Ermenilerin dört bir yanda bıraktığı kültürün izleri bugün bile hâlâ anlamsız bir şekilde sürdürülen onca çabaya rağmen silinmiyor, satır aralarında da olsa yansıyor duruyor, pırlıl pırlıl. Yaşadığı topraklardan sürülen atalarımız neler bıraktılar, neler götürdüler? Bunun envanteri yapılamamış ve belki de hiç yapılamayacak.

Eskiler anlatırdı yine...

“Hadi artık buralardan gideceksiniz” dediklerinde, götürebilecekleri yükü bohçalarken, belki küp küp altınları gömmüşler toprağın altına ama sırtlamışlar kitaplarını Allah ne verdiyse.

SIRTLAYIP GETİRENLERE...

36

TO THOSE WHO SHOULDERED AND BROUGHT THE BOOKS...

Our elders used to tell me that my grandfather was an avid reader. He used to devour everything he set his eyes on. In moments he could get away from the summer sun, he would sit at his straw stool in the shadow of the grapevine by the wall in the courtyard and begin, one-by-one, to turn the pages of his books. Reading the pages stuck to one another because of the humidity in the air, turning them over one-by-one with a thumb he had licked with his tongue, he would be disturbed by the noise of his grandchildren playing around him, and vent his spleen on the sandflies, swatting them with the dust jackets of the books. When he could not stand the whining babies any more, calling out “Take these floorwalkers in,” to my grandmother inside, one would know that he was very angry with something he had read. The roach of the tobacco roll-up he was never seen without would seem to stick to the tip of his lower lip.

He always used to scorch his lip.

He could read in Armenian, my grandfather, and in English too.

His father was the same.

And they say that when my grandfathers, sandflies flying around their heads, devoured books on the straw stool in the shadow by the wall-side, we had more than four thousand schools across all Anatolia.

The report on Egin in last week’s Agos was the most vivid example of the recent past history of Anatolia. The traces of the culture left in all quarters by Armenians who lived almost everywhere across Anatolia cannot be erased despite all the efforts still senselessly perpetuated even today; and these traces continue to shine brightly even though they may remain between the lines. What did our forefathers who were driven out from the land they lived on leave behind, and what did they take with them? An inventory could not be kept,

Ve götürmüşler götürebildikleri yere kadar.
“Oğlum” derdi büyüklerimiz, “Dedelerimiz altını bıraktılar ama kitabı alıp götürdüler.”
Son bir kaç yıldır tatlı bir gelenek yarattı Mihitaryanlı genç arkadaşlar. Kitap fuarı düzenliyorlar dernek çatısı altında. Kaç tane yazarımız var ki şunun şurasında. Bir elin parmaklarını geçmez belki.
Ama işte o birkaç kişi dahi yaşlarına başlarına aldırmaksızın, sırtlıyorlar kitaplarını, koşuyorlar hemen oraya. Yayıyorlar masaların üzerine. Onların derdi ne o kitapların satışı ne de onlardan gelecek üç-beş kuruş. Sırtlamak o kitapları, yaymak masanın üzerine. Oturup izlemek gelen kitapseverleri. Arada bir onlara kitaplarını imzalamak.
Sonra tekrar bohçalamak, sonra tekrar sırtlamak...

Selam olsun... ‘küp küp altını terkedip, kitabını sırtlayan dedelerime’.
Selam olsun... sırtından indirmedi bugüne getirenlere.
Ve selam olsun... bundan sonrakilere.

HRANT DİNK
AGOS
18 EKİM 1996
OCTOBER 18TH, 1996

37

and perhaps never will be.
Again, the elders used to tell the stories...
After they had been told, “Off now, you are leaving this place,” whilst bundling up as much as they could carry, they did perhaps bury vats of gold in the ground, but they shouldered as many books as they could.
And took them as far as they could take.
“My son,” the elders used to tell me, “Our grandfathers left the gold, but they took the books.”
Young friends from Mihitaryan have created a sweet new tradition in the last few years. They are organizing a book fair at the association. How many writers do we have anyway? Their number probably does not exceed the fingers on two hands.
But those few people disregard their age, shoulder their books and run to be at the fair. They spread their books out on the tables. They are not bothered either by book sales or the few pennies they will get for them.

Shouldering those books and spreading them out on the table. Sitting and observing book lovers who come to visit. Every now and then, signing their books for them.
And then bundling them back up, and then shouldering them again...
I salute... ‘my grandfathers who abandoned vats of gold and shouldered their books’.
I salute... those who brought those books to the present day without leaving them behind.
And I salute... the ones of the future.

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
LARA TAŞ

EMEĞİ GEÇENLER
CONTRIBUTORS
ENZO DERİN KARA
LİLYAN AVİTOĞLU
MARİA DEMİRCİ
MELİS DALİDA AZAK

HRANT DINK VAKFI KÜTÜPHANESİ

HRANT DINK FOUNDATION
LIBRARY AND ARCHIVE

38

Vakfın kuruluşundan itibaren toplanan kitapların temelini oluşturduğu Hrant Dink Vakfı Kütüphanesi, Calouste Gulbenkian Vakfı'nın desteğiyle Mart 2016'da kuruldu. Koleksiyon, üyelerin, İstanbul Ermeni toplumunun ve uluslararası Ermeni kurumlarının özel bağışlarıyla oluşturuldu.

Türkçe ve Ermenice eserlerin yanı sıra İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca, Arapça, Yunanca, Kürtçe, Süryanice ve Rusça gibi çokdilli kayıtları da içeren kütüphane sisteminde toplamda 12.297 adet eser yer alıyor. 2023 yılında sisteme 1577 yeni kitap kaydedildi.

Anadolu'nun çokkültürlü yaşamı, Ermeni tarihi, dili ve edebiyatı alanlarında araştırma yapmak isteyen kişiler için zengin bir koleksiyona sahip olan kütüphanede, vakfın önemli bir çalışma alanı olan nefret söylemine dair kitaplar da bulunuyor.

The Hrant Dink Foundation Library, composed of books collected since the establishment of the foundation, opened its doors in March 2016 with the support of the Calouste Gulbenkian Foundation. This collection developed with generous donations from library members, members of the Istanbul Armenian community and international Armenian institutions.

The library contains 12,297 volumes. 1577 new titles were registered in the system in 2023. In addition to Turkish and Armenian publications, the library system includes multilingual resources such as English, German, French, Italian, Arabic, Greek, Kurdish, Syriac and Russian.

The library has a rich collection for those who wish to conduct research on the multicultural life of Anatolia as well as on. The library also contains publications

Hrant Dink Vakfı web sitesinin araştırma bölümünden kütüphanenin online kataloğuna erişmek ve arama yapmak mümkün. Kütüphaneye üyelik sistemiyle kaydolan kişiler bir defada iki kitabı, onar gün için ödünç alabiliyor.

Kütüphane satın alımlar dışında, özel bağışlarla her geçen sene sayı ve içerdiği konular bakımından büyümeye ve zenginleşmeye devam ediyor.

Kütüphane ziyaret bilgileri:

Pazartesi-Cuma: 10.00–18.00

Cumartesi-Pazar: Kapalı

Kütüphane dışında vakfın önemli bir çalışma alanı da ilk olarak Hrant Dink Arşivi'nin oluşturulmasıyla başlanan arşiv çalışmalarıdır. Fotoğraf, belge ve görsel materyallerden oluşan arşiv, sürekli güncelleniyor ve dijitalleştiriliyor. Vakfın arşivi de kurumların ve kişilerin özel bağışlarıyla zenginleşmeye devam ediyor.

on hate speech, one of the primary fields on which the foundation focuses its work.

The library catalog may be accessed through the website of the Hrant Dink foundation for research. The website of the library is a research tool with advanced options. Registered library members can benefit from the library by borrowing two books at a time for a period of 10 days.

Library visiting information:

Monday-Friday: 10:00 AM – 6:00 PM

Saturday-Sunday: Closed

Apart from the library, another important area of work of the foundation is archive studies, which first started with the establishment of the Hrant Dink Archive. The archive, which consists of photographs, documents and visual materials, is constantly being updated and digitised. The foundation's archive continues to be enriched with private donations from institutions and individuals.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

EMRE YAVUZ
İREN BIÇAKÇI
LARA TAŞ

EMEĞİ GEÇENLER

CONTRIBUTORS

ALİ YİĞİT KORKMAZ
AREK SÜZME
ARMAN TERZİYAN
BENGİSU YILMAZ
İRENA GRİGORYAN
LARA BANOZARİAN
LERNA ÜŞENMEZ
LİNDA ATANASYAN
LUSİ TEK
MARİA DEMİRCİ
NOOR BOUDAKİAN
ZAKARYA MİLDANOĞLU
ZÜLAL PALA

İSTANBUL ERMENİ OKULLARI ARŞİVİ

40

ISTANBUL ARMENIAN SCHOOLS ARCHIVE

DESTEKÇİ

SUPPORTER

GERDA HENKEL STIFTUNG

İstanbul'daki Ermeni okullarının arşivlerini korumak, dijitalleştirmek ve arşiv sistematığı içinde kayıt altına almak amacıyla başlayan 'Okul Arşivleri Üzerinden İstanbul Ermenilerinin İzini Sürmek' projesi devam ediyor. Gerda Henkel Vakfı'nın desteklediği proje, Karagözyan Ermeni İlköğretim Okulu, Getronagan Ermeni Lisesi, Bomonti Ermeni Katolik İlköğretim Okulu ve bugün kapalı olan Pangaltı Anarad Hıçutyun İlköğretim Okulu arşivlerini kapsıyor.

Kentte bulunan dört Ermeni okulunun arşivinde öğrencilere ait evraklar, personel dosyaları, yıllıklar, ders planları, fotoğraflar, resmî yazışmalar ve etkinliklere ilişkin çeşitli belgeler yer alıyor. 2023 yılında tarama çalışmalarının hız kazanmasıyla birlikte Türkçe, Ermenice, Osmanlıca ve Fransızca dillerinde olan on binlerce belge tasniflenerek dijitalleştirildi. Ermeni okullarının eğitim müfredatına ve kurumsal hafızasına

The project "Following the traces of Armenians in Istanbul via school archives", aims to preserve, digitize and record the archives of Armenian schools in Istanbul within an archival systematic. The project, supported by the Gerda Henkel Foundation, consists of the archives of Karagözyan Armenian Elementary School, Getronagan Armenian High School, Bomonti Armenian Catholic Elementary School and Pangaltı Anarad Hıçutyun Elementary School, which is closed today.

The archives of the four Armenian schools in the city include student documents, personnel files, yearbooks, lesson plans, photographs, official correspondence and various documents related to events. In 2023, with the acceleration of scanning efforts, tens of thousands of documents in Turkish, Armenian, Ottoman Turkish and French were classified and digitized. These documents, which shed light on the educational curriculum and institutional memory of Armenian schools, are being transferred to the Hrant Dink Foundation's trilingual

ışık tutan bu belgeler Hrant Dink Vakfı'nın üç dilli arşiv sistemine aktarılıyor. Ayrıca öğrencilerin ve velilerin demografik yapısına dair ayrıntılı veriler içeren okul arşivleri, İstanbul Ermenilerinin izini sürmek açısından da önemli bir kaynak oluşturuyor.

Yıllar içinde yangın, taşınma gibi çeşitli nedenlerle Bomonti Ermeni Katolik Okulu'nda az sayıda kaynak bulunmasından dolayı Mayıs ayında günümüzde aktif olmayan Balat'taki Khorenyan Mektebi de projeye dahil edildi. Okul arşivinin yanı sıra Surp Hreşdagabet Ermeni Kilisesi ve Mektebi Vakfı'na bağlı olan kilise ve 1920'li yıllarda faaliyet gösteren yetimhaneye ait belgeler de tasnif edilerek tarandı. Evlilik, doğum, vaftiz, ölüm gibi demografik veriler içeren dökümanlara ek olarak vakfa ait idari ve mülki belgeler de arşivde yer alıyor.

KARDES TEMATİK TURU: "İSTANBUL'DAKİ ERMENİ OKULLARI"

KarDes mobil uygulamasına Ermeni okulları ile ilgili bir hafıza turunun eklenmesi de proje hedefleri arasında yer alıyor. 'İstanbul'daki Ermeni Okulları'' başlıklı turda yer alacak durak metinlerini zenginleştirmek için bu kurumlardan yolu geçmiş kişilerle sözlü tarih görüşmeleri yapılıyor. Yapılan görüşmelerin ses ve görüntü kayıtları alınarak Hrant Dink Vakfı Sözlü Tarih Arşivi'ne ekleniyor. Okul hayatına dair bilgileri ve hikâyeleri öne çıkaran bu video kesitleri KarDes uygulamasında yer bulacak.

archive system. The school archives, which also contain detailed data on the demographic structure of students and parents, constitute an important source for tracing the Armenians of Istanbul.

The Bomonti Armenian Catholic School had few sources due to various reasons such as fires and relocation. Due to the small archive at the Bomonti Armenian Catholic School, the Khorenyan School in Balat, which is not active today, was also included in the project. In addition to the school archive, the documents of the church, which is affiliated with the Surp Hreşdagabet Armenian Church and School Foundation, and the orphanage that operated in the 1920s were also classified and scanned. In addition to documents containing demographic data such as marriages, births, baptisms and deaths, the archive also includes administrative and property documents of the foundation.

KARDES THEMATIC TOUR: "ARMENIAN SCHOOLS IN ISTANBUL"

The addition of a memory tour about Armenian schools to the KarDes mobile application is also among the project goals. In order to enrich the content of the tour titled "Armenian Schools in Istanbul", oral history interviews are conducted with people who have been a part of these institutions. Audio and video recordings of the interviews are taken and added to the Hrant Dink Foundation Oral History Archive. These video segments, which highlight information and stories about school life, will find a place in the KarDes mobile application.

TÜRKİYE-ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ

TURKEY-ARMENIA RELATIONS PROGRAMME

TÜRKİYE'NİN 'EN UZAK' KOMŞUSU
ERMENİSTAN'LA İLİŞKİLERİNİN
NORMALLEŞMESİ VE GELİŞMESİNİ
AMAÇLAYAN VAKFIN TÜM ÇALIŞMALARI,
"SINIR KAFADA AÇILIR" İLKESİNE
DAYANIR. HRANT DİNK VAKFI OLARAK,
SİYASİ GELİŞMELERDEN BAĞIMSIZ, SİVİL
TOPLUMLA İŞBİRLİĞİ İÇİNDE, İKİ ÜLKE
ARASINDA HER ALANDA DOĞRUDAN
TEMASI TEŞVİK EDİYORUZ. BU AMAÇLA, İKİ
ÜLKE ARASINDA DOĞRUDAN TEMASLARIN
VE HAREKETLİLİĞİN ARTMASI,

HER KONUDA ORTAK ALANLARIN
OLUŞTURULMASI VE İLİŞKİLERİN DAHA
İLERİ NOKTALARA TAŞINMASI İÇİN
İNİŞİYATİFLER OLUŞTURMAK TEMEL
HEDEFİMİZ. İKİ HALK ARASINDA 'ORTAK
BİR DİL' OLUŞMASININ, KURULACAK
TEMAS VE KARŞILAŞMALARIN
GEÇTİĞİNE İNANARAK, VAKIF OLARAK
FARKLI FAALİYET ALANLARIMIZDAKİ TÜM
PROJELERDE ERMENİSTAN'IN KATILIMINI
ÖZEL OLARAK TEŞVİK EDİYORUZ.

THE NORMALISATION AND DEVELOPMENT
OF TURKEY'S RELATIONS WITH ITS 'MOST
DISTANT' NEIGHBOUR ARMENIA IS THE
AIM OF THE HRANT DINK FOUNDATION.
THE FOUNDATION'S WORK IN THIS
FIELD IS BASED ON THE PRINCIPLE 'THE
BORDER FIRST OPENS IN OUR MINDS'.
AS THE HRANT DINK FOUNDATION, WE
ENCOURAGE DIRECT CONTACT IN ALL
FIELDS BETWEEN THE TWO COUNTRIES IN
COLLABORATION WITH THE CIVIL SOCIETY
OF BOTH COUNTRIES, INDEPENDENT OF
POLITICAL DEVELOPMENTS. IT IS OUR

MAIN TARGET TO INCREASE DIRECT
CONTACT AND MOBILITY BETWEEN THE
TWO COUNTRIES, THE FORMATION OF
COMMON WORKING AREAS IN ALL FIELDS
AND THE CREATION OF INITIATIVES
FOR THE FURTHER DEVELOPMENT OF
RELATIONS. A 'COMMON LANGUAGE'
CAN BE FORMED WITH CONTACTS AND
ENCOUNTERS BETWEEN THE PEOPLES OF
THE TWO COUNTRIES, AND THEREFORE
WE PARTICULARLY ENCOURAGE
ARMENIA'S PARTICIPATION IN ALL OUR
PROJECTS IN VARIOUS FIELDS.

İKİ YAKIN HALK İKİ UZAK KOMŞU

TWO CLOSE PEOPLES TWO DISTANT NEIGHBOURS

Tarihin yazılmış sayfaları yaşanmışlıklara, beyaz sayfaları ise yaşanacaklara tekabül eder.

Türk-Ermeni ilişkileri açısından da işte, asırlardan gelen ve asırlara gidecek olan ortak yazgımız bir kez daha önümüzde.

Atalarımız geçmişte kendilerine düşen sayfaları iyi-kötü doldurdular.

Asıl sorun bugün bizim bu beyaz sayfaları nasıl dolduracağımız.

Geçmişte yaşanan büyük felaketin sorumluları gibi mi davranacağız, yoksa o yanlışlardan ders alarak yeni sayfaları bu kez uygar insana yakışır bir şekilde mi yazacağız?

Bu, önümüze konmuş en büyük sorumluluk.

Bu sorumluluğun gereğini yerine getirmekten kaçınanlar ya da hâlâ kötü ve acı yaşanacaklarla

doldurmak isteyenler, aslında geçmişte yaşanan o acıların sorumlularından hiç de aşağı kalmayanlardır.

Biz, sorumluluk hissedenler ise onlara izin vermemeli ve bu sayfaların aynı şekilde yazılmasını onların tekeline bırakmamalıyız.

...

HRANT DİNK

5 KASIM 2005

NOVEMBER 5TH, 2005

45

The full pages of history stand for past events, whereas the blank ones correspond to what is yet to be experienced.

And now once again, our common fate in Turkish-Armenian relations, with a centuries-long past and a centuries-long future ahead, is before us.

Sometimes well, sometimes not, our forefathers filled the pages they were given.

The real issue is how we will fill these blank pages today.

Will we act like those responsible of the great catastrophe of the past, or will we learn from those mistakes and write new pages worthy of civilized humanity?

This is the greatest responsibility placed before us.

Those who refrain from acting on this responsibility, or

who want to fill these pages with malign and painful experiences are in actual fact no less terrible than those responsible of the painful experiences of the past.

And we, those who feel the responsibility, must not allow them and not leave the writing of these pages in the monopoly of those who will fill them up in the same manner as the past.

...

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
ARMENUHİ NİKOGHOSYAN
TALİN SÜZME

TÜRKİYE-ERMENİSTAN UZMANLAR DİYALOG GRUBU

46

**TURKEY-ARMENIA
EXPERT DIALOGUE GROUP**

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

**OLOF PALME
INTERNATIONAL
CENTER**

Hrant Dink Vakfı, sivil toplum alanındaki mevcut işbirliklerini güçlendirmek ve iki komşu ülke ilişkilerinin normalleşmesine yönelik güven artırıcı önlemler listesi hazırlamak amacıyla, 2016'da Türkiye-Ermenistan Uzmanlar Diyalog Grubu'nu oluşturdu. Türkiye ve Ermenistan'dan siyaset, akademi ve sivil toplum alanlarında faaliyet yürüten uzmanlardan oluşan grup, İstanbul, Ankara ve Yerevan'da defalarca bir araya geldi. Diyalog Grubu, odağını, uzlaşmadan ziyade, Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesi olarak belirledi. Grup, normalleşmeyi iki komşu ülke arasında bir dizi güven artırıcı önleme dayalı bir süreç olarak tanımlarken, uzlaşmayı geçmişle ilgili karşılıklı ortak anlayışa ulaşmayı hedeflemek olarak görüyor. Diyalog Grubu, bu tartışmalar ışığında, normalleşme olmadan herhangi bir uzlaşmaya varılamayacağı görüşüyle, mevcut çalışmalarını normalleşme sürecine yoğunlaşarak devam ettiriyor. Diyalog Grubu üyeleri, ortak çalışmalarını, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesine yönelik,

The Hrant Dink Foundation initiated an Armenia-Turkey Expert Dialogue Group in 2016 in order to build on civil society momentum and to prepare a list of confidence-building measures aimed at the normalisation of relations between the two neighbours. A group of experts from Armenia and Turkey, with backgrounds in politics, academia and civil society have come together numerous times in Istanbul, Ankara and Yerevan. During these meetings, the Dialogue Group identified its main focus as the normalisation of relations rather than reconciliation between Armenia and Turkey. The Group defines normalisation as a process based on a series of confidence-building measures between the two neighbouring countries whereas reconciliation aims to arrive at a mutual understanding about the past. The Group has focused its work on the normalisation process, acknowledging the fact that there cannot be any reconciliation without normalisation. The Dialogue Group members started their joint work by inviting subject-specific experts to

protokol süreci de dahil geçmiş girişimlerden çıkarılan dersleri ve hem bölgedeki hem de dünyadaki güven artırıcı süreç örneklerini incelemek üzere, konunun uzmanlarını toplantılarına davet edip görüşmeler yaparak başlattı.

DOĞU ERMENİCESİ KİTAPLAR

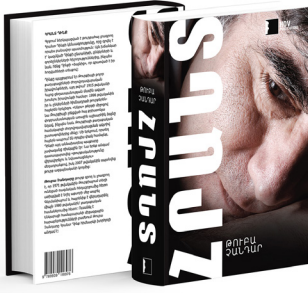
Tûba Çandar tarafından kaleme alınan Hrant başlıklı biyografi Doğu Ermenicesine çevrilerek, 2023 yılında Ermenistan'da yayımlandı. Hrant, Hrant Dink'i ve mücadele ettiği değerleri okuyucuya tanıtıyor. Biyografi aynı zamanda Türkiye'deki Ermeni toplumunun karşılaştığı engellere, azınlık hakları ve demokrasi konularına değiniyor. Kitaptan elde edilen gelir, hastanede tedavi gören çocukların eğitimini destekleyen Yerevan merkezli Direct Aid Association kurumuna bağışlanıyor.

DİYALOG PROGRAMLARI

Hrant Dink Vakfı'nın Friedrich-Ebert-Stiftung Türkiye

Temsilciliği'nin desteğiyle yürüttüğü Türkiye-Ermenistan Gazeteciler Diyalog Programı kapsamında 13-18 Mayıs 2023 tarihlerinde Ermenistan'dan gazeteciler Türkiye'yi ziyaret etti. Türkiye ve Ermenistan'dan gazeteciler arasında direkt ve doğru haber alışverişinin sağlanmasına katkıda bulunan Gazeteci Diyalog Programı'nın on birincisinde Ermenistan'dan beş kişilik bir gazeteci grubu, Cumhurbaşkanlığı ve genel seçimlerin ilk turunu takip etmek üzere Türkiye'yi ziyaret etti.

Ermenistan'ın farklı sivil toplum örgütlerinden ve hukuk bürolarından beş hukuk uzmanı 19-23 Kasım 2023 tarihlerinde İstanbul'u ziyaret etti. Bu ziyaret, 2022 yazında Yerevan'da yapılan Diyalog Programı'nın devamı niteliğindedir. Program, Türkiye ve Ermenistan'dan uzmanları bir araya getirerek iki ülke arasında hukuk alanındaki çalışmaların ve işbirliğinin kapsamını genişletmeyi hedefledi.

analyse the lessons learned from previous initiatives in Armenia-Turkey normalisation, including the protocol process, as well as comparative confidence building experiences from the region and around the world.

EASTERN ARMENIAN BOOKS

“Hrant”, the biography of Hrant Dink penned by Tûba Çandar, was translated into Eastern Armenian and published in Armenia in 2023. “Hrant” provides a unique introduction to Hrant Dink, the values he promoted and his struggle and reflects on the challenges of the Armenian community, the case for minority rights and democracy in Turkey. All proceeds from the sale of this book are being donated to Direct Aid Association, a charity in Armenia providing education to children while they undergo treatment in hospital.

DIALOGUE PROGRAMMES

Between May 13 and 18, 2023, the Hrant Dink

Foundation implemented its Turkey-Armenia Journalists' Dialogue Program in Turkey which was funded by the Friedrich-Ebert-Stiftung Turkey Office. In the 11th year of the programme, which aims to strengthen ties between journalists from Turkey and Armenia and contribute to the establishment of direct and accurate means of exchanging news, a group of five journalists from Armenia visited Turkey to cover the first round of the presidential and parliamentary elections.

A group of five legal experts from different NGOs and law firms from Armenia visited Istanbul between November 19-23, 2023 as a follow-up of the similar dialogue programme that took place in the summer of 2022 in Yerevan. The programme brought together counterparts in Armenia and Turkey to further and widen the scope of cooperation between legal experts from both countries.

PROJE EKİBİ**PROJECT TEAM**

ARMENUHİ NIKOGHOSYAN

TALİN SÜZME

VALYA MARTİROSYAN

YERAZ OLGUNDEMİR

**TÜRKİYE-ERMENİSTAN
NORMALLEŞME SÜRECİ
DESTEK PROGRAMI****SUPPORT TO THE TURKEY-ARMENIA
NORMALISATION PROCESS****DESTEKÇİ****SUPPORTER**Support to the Armenia-Turkey
Normalisation Process
European Union Initiative**KONSORSİYUM ORTAKLARI****CONSORTIUM PARTNERS**

Türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

'Türkiye-Ermenistan Normalleşme Sürecine Destek Programı' (ATNP), Ermenistan'dan Civilitas Foundation, Eurasia Partnership Foundation, Public Journalism Club ve Regional Studies Center ile Türkiye'den Anadolu Kültür, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, Yurttaşlık Derneği ve Hrant Dink Vakfı olmak üzere sekiz sivil toplum kuruluşundan oluşan bir konsorsiyum tarafından yürütüldü. Program, daha önce aynı konsorsiyum tarafından yürütülen ATNP-1, ATNP-2 ve ATNP-3 faaliyetlerinin devamı niteliğindedir. Projenin amacı, yeni fırsatlardan yararlanmak ve sivil toplum da dahil olmak üzere farklı düzeylerdeki 'eski' ve 'yeni' hedef kitleler arasındaki doğrudan etkileşim ve işbirliği alanını artırmaktır. Daha önceki aşamalarda olduğu gibi, Hrant Dink Vakfı programın iletişim koordinasyonunu üstlendi. ATNP-RR programı, önceki aşamalarda oluşturulan kaynakların ve ilişkilerin sürdürülmesi için olanak sağladı ve bu amaçla, önceki yararlanıcılara projelerini tamamlamaları için destek sağlamak amacıyla bir hibe programı geliştirildi. Yararlanıcılar, daha önceki alt hibe programından faydalananlar arasından

'Support to the Armenia-Turkey Normalisation Process - Rapid Responses' (ATNP-RR) was implemented by a Consortium of eight civil society organisations from Armenia and Turkey: Civilitas Foundation, Eurasia Partnership Foundation, Public Journalism Club and Regional Studies Center from Armenia and Anadolu Kültür, Citizens' Assembly, Economic Policy Research Foundation of Turkey and the Hrant Dink Foundation from Turkey. The project is a logical continuation of the earlier EU supported actions; ATNP-1 ATNP-2 and ATNP-3. The aim of the project is to take advantage of new opportunities and to further increase the space for direct interaction and collaboration between "old" and "new" constituencies at different levels, including among civil society. The ATNP-RR programme provides an opportunity to sustain resources and relationships established in the previous stages and to this end a follow-up grant scheme was developed to provide support to previous beneficiaries to complete their projects. A total of 12 grants were provided in 2023.

seçildi ve başvurular konsorsiyum üyeleri tarafından değerlendirildi. 2023 yılında toplam 12 hibe sağlandı.

TÜRKİYE-ERMENİSTAN BURS PROGRAMI

Türkiye-Ermenistan Burs Programı, Hrant Dink Vakfı tarafından, AB desteği ile yürütülen ATNP-1 çerçevesinde, iki komşu ülkeden profesyonellerin akademi, sivil toplum, medya, kültür-sanat, mütercim-tercümanlık/dil öğrenme ve hukuk gibi uzmanlık alışverişi ve kalıcı işbirliğinin gerekli olduğu alanlarda sınır ötesi bağlantıları ve işbirliklerini teşvik etmek amacıyla kuruldu. ATNP-RR çerçevesinde vakıf, dört profesyonelle komşu ülkede bir ay boyunca burs imkânı sunmayı planlıyor. ATNP-RR kapsamındaki sınırlı burs nedeniyle, bursiyerler, açık çağrıyla belirlenmiyor, ancak, çalışmalarının ATNP hedeflerine ilgisi ve vakfın önceki deneyimlerine dayalı olarak programa katılmaya davet ediliyor. Vakıf 2023 yılında, biri Ermenistan'da, diğeri Türkiye'de olmak üzere iki bursiyeri destekledi. İlk bursiyer, bir aylık programını American University of Armenia Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Programı'nda (PSIA) yürüten Türkiye'den bir

akademisyen ve siyaset bilimi profesörü oldu. İkinci bursiyer ise Koç Üniversitesi Halk Sağlığı Bölümü'nde bir aylık programını yürüten Ermenistanlı bir kamu sağlığı hukuku uzmanı oldu.

TÜRKİYE-ERMENİSTAN SEYAHAT FONU

2014 yılından bu yana Türkiye-Ermenistan Seyahat Fonu kapsamında Türkiye ve Ermenistan'ın farklı şehirlerinden müzik grupları, mimarlık, uluslararası ilişkiler ve siyaset bilimleri öğrencileri, kadınların güçlendirilmesi alanındaki STK'lar, yönetmenler, fotoğrafçılar, müzisyenler, araştırmacılar, gastronomi uzmanları gibi çeşitli ilgi ve mesleklerden yaklaşık 600 kişi veya grup, ilk kez komşu ülkeyi ziyaret etti. Türkiye-Ermenistan Seyahat Fonu'na Mart-Ekim 2023 başvuru dönemlerinde her iki ülkeden toplam 154 başvuru geldi. Bu süre zarfında, Avrupa Birliği'nin desteğiyle 13'ü Ermenistan'dan, 15'i Türkiye'den olmak üzere toplam 28 kişiye komşu ülkeye özel bir amaç veya program için yaptıkları ziyaretler için seyahat fonundan yararlandı.

TURKEY-ARMENIA FELLOWSHIP SCHEME

The Turkey-Armenia Fellowship Scheme was established by the Hrant Dink Foundation within the framework of the EU-funded ATNP-1 to promote cross-border affiliation and cooperation of professionals from the two neighbouring countries in areas where further exchange of expertise and lasting cooperation is much needed. Within the framework of ATNP-RR, HDF intends to offer four highly-skilled professionals the opportunity of conducting a month-long fellowship in the neighbouring country. Due to the limited number of fellowships available under ATNP Rapid Response, fellows are not identified by an open call, but are invited to participate in the scheme based on relevance of their work to the ATNP objectives and HDF's prior experience. In 2023 HDF supported two fellowships - one in Armenia and the other in Turkey. The first fellow was a scholar, professor of political science, from Turkey who conducted his one-month fellowship at the American University of Armenia (PSIA). The second

fellow was a public health law expert from Armenia who carried out his one-month fellowship at Koç University.

TURKEY-ARMENIA TRAVEL GRANT

As of 2014, within the scope of the Turkey-Armenia Travel Grant, around 600 individuals and groups from different cities of Turkey and Armenia with various interests and professions such as music, architecture, political sciences, women's empowerment, directors, photographers, musicians, researchers, gastronomy experts visited the neighbouring country for the first time. During the March-October 2023 application periods, the Turkey-Armenia Travel Grant received a total of 154 applications from both countries. Throughout this time period, the Hrant Dink Foundation offered travel grants to a total of 28 individuals - 13 from Armenia, 15 from Turkey.

ERMENİCE “ASEL” (SÖYLEMEK) VE “LSEL” (DİNLEMEK) FİİLLERİNİN BİRLEŞİMİNDEN OLUŞAN “ASULİS” KELİMESİ, YAYGIN OLARAK SOHBET VE SÖYLEŞİ ANLAMINDA KULLANILYOR.

‘ASULİS DİL, DİYALOG, DEMOKRASİ LABORATUVARI’, KAVRAMSAL TARTIŞMALARDAN EĞİTİME, HUKUKTAN SİYASETE, GELENEKSEL MEDYADAN YENİ MEDYAYA KADAR, ÇOK ÇEŞİTLİ KONU VE ALANLARDA, DİSİPLİNLERARASI BİR YAKLAŞIMLA

ASULİS

50 DİL, DİYALOG, DEMOKRASİ LABORATUVARI
DISCOURSE, DIALOGUE, DEMOCRACY LABORATORY

THE WORD ASULIS, MEANING CONVERSATION AND CHAT IS COMPOSED OF THE COMBINATION OF THE ARMENIAN VERBS “ASEL” (TO SAY) AND “LSEL” (TO LISTEN).

“ASULIS DISCOURSE, DIALOGUE, DEMOCRACY LABORATORY” OPERATES WITH AN INTERDISCIPLINARY APPROACH IN NUMEROUS DIFFERENT FIELDS RANGING FROM CONCEPTUAL DISCUSSIONS TO EDUCATION, LAW TO POLITICS, CONVENTIONAL MEDIA TO

ÇALIŞMALAR YAPIYOR. ASULİS'İN HEDEF KİTLESİNİ AKADEMİSYENLER, BAĞIMSIZ ARAŞTIRMACILAR, ÖĞRENCİLER, ÇOCUKLAR, GENÇLER, EĞİTİMCİLER, ÖĞRETMENLER, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI, YEREL YÖNETİMLER, SENDİKALAR, SİYASETÇİLER, HUKUKÇULAR, BASIN YAYIN ÇALIŞANLARI, SOSYAL MEDYA KULLANICILARI VE SANATÇILAR OLUŞTURUYOR. ASULİS, NEFRET SÖYLEMİNE VE KAPSAYICI ÇOĞULCU SÖYLEMLERE İLİŞKİN

ÇALIŞMALARIN YANI SIRA, SİVİL TOPLUMUN GÜÇLENDİRİLMESİNE VE DİYALOĞUN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK PROJELER YÜRÜTÜYOR.

as.u.lis

NEW MEDIA. WHILE IMPLEMENTING ITS ACTIVITIES, ASULIS TARGETS VARIOUS LAYERS OF SOCIETY INCLUDING ACADEMICIS, INDEPENDENT RESEARCHERS, STUDENTS, CHILDREN, YOUTH, EDUCATORS, TEACHERS, CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS, LOCAL GOVERNMENTS, POLITICIANS, LABOR UNIONS, JURISTS, MEMBERS OF THE PRESS, SOCIAL MEDIA USERS AND ARTISTS. IN ADDITION TO DEVELOPING PROJECTS ON HATE SPEECH AND

INCLUSIVE PLURALISTIC DISCOURSE, ASULIS ALSO IMPLEMENTS PROJECTS GEARED TOWARDS EMPOWERING CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS AND BUILDING DIALOGUE.

Kitabı Mukaddes insanın tanrısal kattan düşüşünü ve insanlaşma sürecini, yasaklanana dokunması ile başlatır. Dokunulması yasaklanan ağaçtan Havva'nın meyveyi koparıp Adem'e yedirmesiyle o vakit gözleri açılır, iyiyi ve kötüyü bilerek, kendilerinin çıplak olduğunu fark ederler ve incir yaprakları ile önlükler yaparak artık gizlenirler. Allah'ın gazabı korkunçtur! Kadını acı ile doğurmakla, erkeği de ömür boyu çalışmayla cezalandırır.

Daha sonra çoğalarak kalabalıklaşan insanoğlunun evrim süreci, insanlar arası sosyal ve siyasal ilişkilerin süreciyle atbaşı koşturur. Bu sürecin asıl açıklamasını ise tarih içinde ortaya çıkan sayısız yasaklarla, insanın bu yasaklara karşı mücadelesinde ve başkaldırısında aramak gerekir. Bu süreci irdeleyenlerin önüne çıkan ve hiç değişmeyen en temel gerçek ise yine 'dokunulmaz' tabulardır. Yine hep bir şeylere dokunulamamış, yine hep birileri dokunulmaz kalmışlardır.

Gelin görün ki 21. yüzyılın başında Türkiye'mizde siyasetçilerin dokunulmazlığı sorunu hâlâ gündem işgal etmekte.

Temiz toplum isteme sürecine girmiş olan ülkemizde bu dokunulmazlık zırhı, devletin bizzat kendisinin temizlenmesi önünde büyük engel teşkil ediyor. Hep birlikte izliyoruz gelişmeleri, konu artık kişilerin dokunulmazlığından çıkmış, devletin dokunulmazlığını tartışılır hale getirmiştir. Ne yargı dokunabiliyor bu dokunulmazlara, ne de devletin bir başka gücü. Ama belli ki toplumun dokunulmazlara dokunma talebinin önünde artık durulamayacak. Bu hafta Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekillerimiz hiç de alışık olmadıkları bir sınavla karşı karşıyalar. "Bize de dokunulsun" diye çok önemli bir özveride(!) bulunacak, oylama yapacaklar. Dokunulmazlıkların kalkması gerçekleşir mi? Sayısal dengelerin sürekli kaydığı bir mecliste 'şıppadanak' gerçekleştirebileceğini savunmak fazla iyimser bir beklenti. Ama şu gerçek var ki bugün olursa âlâ, olmazsa yarın, bir gün hem de çok yakın bir gün bu dokunulmazlıklar kaldırılacaktır. Kaldırılmalıdır.

Laf dokunulmazlıktan açılmışken konuyu birkaç satırla cemaat yaşantımıza aktarıp buradaki

DOKUN! DEMOKRATİKLEŞİRSİN!

52

TOUCH! YOU WILL DEMOCRATIZE!

According to the Holy Book, it is with a touch of the forbidden fruit that man falls from divine realms, and the process of becoming human begins. When Eve plucks an apple from the forbidden tree and offers it to Adam, they become aware of their nakedness and cover themselves with aprons they weave from fig leaves. The wrath of God is fearsome! Womankind he punishes with pain in childbirth and man with lifelong hard labour.

The evolutionary process of mankind who from that point on multiplied and increased in number follows closely the process of social and political relations between people. The real explanation of this process should be sought in the countless prohibitions put into effect throughout history and in mankind's struggle and revolt against these prohibitions. Meanwhile, it is once again the constant and most fundamental reality of 'untouchable' taboos that faces those who attempt to analyse this process. Just as before, certain things have again remained beyond reach, and certain people have remained untouchable.

And observe, if you will, how in our beloved Turkey, at the dawn of the 21st century, parliamentary immunity remains a contemporary issue.

Our country has declared its intent to enter a process towards a clean society, but this armour of immunity forms a huge obstacle in front of cleaning the establishment itself. We are all following the developments; the issue has moved beyond the immunity of persons, instead the immunity of the state has become a topic of debate. Neither the judicial system, nor any other governmental power is able to reach and touch these untouchables. But it is nevertheless clear that it will be impossible to obstruct the demand of society to touch these untouchables. This week, our parliamentarians seated in the Turkish Grand National Assembly face a test they are unaccustomed to. They will vote to say, "Let us be touchable too." Will their immunity be removed? It would be over-optimistic to expect this to happen by the wave of a magical wand from a parliament where

dokunulmazlıklara da biraz dokunmak gerekiyor. Cemaat yaşantımızda da bir kişiye, bir kuruma yapılan en ufak bir eleştiride aynı dokunulmaz tabuların işlediğini görmüyor muyuz? Sanıyorum cemaat içinde de artık dokunulmaz sayılan konuların üzerine gitmeli ve dokunulmamış hiçbir şeyi tabusal karanlığında bırakmamalıyız. Kendi adımıza, gücümüzün yettiğinde bu tabulara dokunmaya çalışıyoruz. Bunun ne denli zor bir uğraş olduğunun bilincindeyiz. Biliyoruz ki eleştiri alışkanlığı olmayan bir topluma böyle bir geleneği yerleştirmek hayli zor, ama bu çabamızı sonuna kadar sürdüreceğiz.

Niçin dokunmaktan korkmamalıyız?

Etolog* Desmond Morris, 'Sevmek Dokunmaktır' adlı kitabında, gittikçe kalabalıklaşan dünyamızda nasıl birbirimize dokunamaz hale geldiğimizi ve bu 'dokunulmazlığın' tehlikelerini anlatır. Bazen sırta indirilen dostça bir şaplağın ne kadar insani bir davranış olduğunu ve değer kazandığını uzun uzadıya anlatan Morris, bunun aslında sevginin göstergesi olduğunu

savunurken şöyle der: "Dokunma en temel duyumuzdur - duyuların anası olarak adlandırılır. Ne yazık ki, üstelik fark etmeksizin, gittikçe daha az dokunur kişiler olmakta, gittikçe birbirimizden uzaklaşmaktayız." Morris'in, dokunmayı ve dokunulmayı sevgiyle özdeşleştirmesine katılıyoruz. Ve eğer seviyorsanız... ama gerçekten seviyorsanız 'dokunun', "Dokunulmaktan da kaçınmayın" diyoruz: "Korkmayın dokunun! Demokratikleşirsiniz."

(* Etoloji: Zooloji biliminin bir dalı, hayvanlara özgü davranışları gözler ve yorumlar.

HRANT DİNK
AGOS
21 KASIM 1997
NOVEMBER 21ST, 1997

53

the numerical balance is constantly changing. But it is also true that, if it happens today, it is great, but even if it does not, sometime in the future a day will come when these privileges will be removed, and that day is not so far away. Ultimately they will be removed, and so they should.

Since we are talking about immunity, it becomes necessary to also discuss in the space of a few sentences the topic of our social life, and touch upon the untouchables in this field a little, too. Do we not observe in our social life the same untouchable taboos springing into life at the slightest criticism towards a person or institution? I think the time has come for us to confront the issues considered and leave no stone unturned in the darkness of taboo. We try, as much as we can, to touch upon these taboos. We are aware how much difficulty this effort involves. We know that it is difficult to establish the tradition of criticism in a society where it does not exist yet, but we will persist to the end.

Why should we be unafraid of touching? Ethologist* Desmond Morris, in his book titled Intimate Behaviour, explains how in our increasingly crowded world we have come to forget touching each other and talks of the dangers of this 'untouchability'. Describing at length how a friendly slap on the back is a typically human gesture which gains in value, Morris goes on to argue that it is in fact an expression of love and adds: "Touching is our most fundamental sense – it has been described as the mother of senses. Unfortunately, and moreover, without realizing it, we are becoming people who touch less, and are drawing apart from each other." We agree with Morris when he associates touching and being touched with love. So if you love... but really love, we ask you to 'touch' and "Don't be afraid of being touched": "Don't be afraid to touch! You'll democratize."

(* Ethology: A branch of zoology which studies and interprets animal behaviour.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

ASLI YOLCU SAĞLAM
CANER ÉGİD GÖNDER
DAMLA ZEYNEP OĞUZ
DENİZ MELSA ERGENÇ
JAKLİN ÖZKAN
LİANA ERİŞSEVER

ÖĞRENME PROGRAMLARI

54

LEARNING PROGRAMS

DESTEKÇİ

SUPPORTER

Hak Temelli Öğrenme Programları, Hrant Dink Vakfı'nın uzun soluklu projelerinden edinilen birikim ve deneyimlerin sonucunda yapılandırılan atölye ve turlardan oluşuyor. Yapılan atölye ve turlar aracılığıyla ayrımcılık, nefret söylemi, bireyler ve kültürler arası diyalog, karşılıklı anlayış, kolektif ve demokratik karar alma, temsili demokrasi, eşit vatandaşlık hakkında farkındalık yaratmak; farklı kimlikler üzerine hak temelli bir yaklaşımla düşünmeyi teşvik etmek; Türkiye'nin toplumsal hafızasını oluşturan unsurları ve çokkültürlü geçmişini hatırlamak ve tüm bu kavramlar çevresinde beraber öğrenmeyi mümkün kılan alanlar açmak hedefleniyor. Öğrenme Programları çalışmalarını, bu kavramlara ve hak temelli yaklaşıma ilgi duyan ve bu alanlarda çalışan STK kültür-sanat iletişim ve medya profesyonelleri, orta ve yüksek eğitim kurumları öğrencileri akademik ve idarî kadroları, siyasi parti ve yerel yönetim temsilcileri, özel şirketler vb. ile yaygınlaştırıp Hrant Dink'in diline ve hayalindeki topluma ulaşmak için bireysel ve kolektif çabaları çoğaltmayı amaçlıyor.

The Rights Based Learning Programs consist of workshops and tours structured on the accumulated knowledge and experience gained from the long-term projects of the Hrant Dink Foundation. The workshops and tours aim to raise awareness about discrimination, hate speech, dialogue between individuals and cultures, mutual understanding, collective and democratic decision-making, representative democracy, equal citizenship and encouraging thinking about different identities with a rights-based approach; remembering the elements that make up Turkey's social memory and its multicultural past, and opening up spaces that make it possible to learn together around all these concepts. The Learning Programs aim to disseminate their work with NGOs, arts and culture professionals, employees of communication and media institutions, students, academic and administrative staff of educational institutions, political parties and local administrations, private companies, etc. who are interested in a rights-based approach and who work in these fields. It also aims to support individual and collective efforts in promoting Hrant Dink's language and building the society of his dreams.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

DAMLA ZEYNEP OĞUZ

DENİZ MELSA ERGENÇ

JAKLİN ÖZKAN

DEMOKRASİ ŞEHİRİ

DEMOCRACITY

DESTEKÇİLER

SUPPORTERS

Hollanda Kraliyeti

Demokrasi Şehri, katılımcıların kendi şehirlerini demokratik yöntemlerle oluşturdukları bir rol oyunudur. Bu atölyede katılımcılar gruplara ayrılarak şehir kurmak üzere stratejilerini belirliyor ve bir program oluşturuyor. Her bir grup belirlediği öncelik alanlarına ve stratejilerine göre diğer gruplarla tartışarak, bir şehirde yer alabilecek yapı modellerinden seçim yapıyor ve şehirlerini inşa ediyor. Atölye Belçika'da hak temelli pek çok öğrenme programına ev sahipliği yapan Belvue Müzesi işbirliği ile hazırlandı.

Demokrasi Şehri Atölyesi 2023 yılı boyunca 11 okulda 566 öğrenci ile hem okullarda hem de 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı'nda yapıldı.

Atölyenin temel hedefleri çeşitli zorluklar ve fırsatlar karşısında alternatif çözümler üretebilme becerisi kazandırmak, hak temelli bir yaklaşımın yanı sıra, diyalogu, karşılıklı anlayışı, kolektif ve demokratik kararlar almayı teşvik etmek ve sorunlara karşı diyalog merkezli yaklaşımla müzakere etme kabiliyeti geliştirmek.

Democracy is an interactive game in which participants create their own city through democratic methods. Upon dividing the participants into smaller groups, each group defines their priorities and strategies for creating a city and then discuss their models. The workshop was prepared in collaboration with the Belvue Museum, which hosts many rights-based learning programs in Belgium.

Democracy was organized with 566 students in 11 schools throughout 2023, both in schools and at 23.5 Hrant Dink Site of Memory. The main objective of the game is to gain the ability to generate alternative solutions in the face of various challenges and opportunities, promote dialogue, mutual understanding, collective and democratic decision-making, as well as learn a rights-based approach, and to develop the ability to debate with a dialog-centered approach.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

DAMLA ZEYNEP OĞUZ

DENİZ MELSA ERGENÇ

LİANA ERİŞSEVER

MERVE TEKEOĞLU

HAK TEMELLİ YAŞAM ATÖLYELERİ

56

WORKSHOPS ON RIGHTS-BASED LIVING

DESTEKÇİ

SUPPORTER

Hollanda Kraliyeti

Hak Temelli Yaşam Atölyeleri çoğulculuk, çokkültürlülük, bir arada yaşam, eşit vatandaşlık ve empatinin teşvik edilmesini hedefliyor. 'Temsiliyet' ve 'Toplumsal Hafıza ve Bir Arada Yaşam' olmak üzere iki ayrı ve bağımsız atölye olarak uygulanıyor. Vakfın yıllar içinde derlediği videolar ve ek malzemeler kullanılarak, uygulamalı aktiviteler ve grup çalışmalarından oluşan atölye boyunca aktif katılım ve diyalog temelli tartışmaya önem veriliyor. Atölyelerin temel hedefleri arasında şunlar yer alıyor: Gündelik hayatta ayrımcılığa uğrayan kişiler ve gruplarla empati kurabilmek; kamusal alanda temsiliyet konusunda farkındalık oluşturmak; çoğulculuğu, çokkültürlülüğü ve bir arada yaşam anlayışını geliştirmek; ayrımcılık ve toplumsal hafıza konusunda farkındalık kazandırmak; farklı deneyimlere ve bakış açlarına dair empatiyi geliştirmek; adalet, toplumsal dönüşüm ve bir arada yaşam kültürü konusunda düşünmeye teşvik etmek.

2023'te çeşitli meslek ve kurumdan (STK çalışanları, gazeteciler, akademisyenler, öğrenciler, araştırmacılar) 53 katılımcıyla 8 atölye yapıldı.

The workshops on Rights-based living aim to promote pluralism, multiculturalism, coexistence, equal citizenship and empathy. They are implemented as two separate and independent workshops: 'Representation' and 'Social Memory and Coexistence'. The workshop benefits from the videos and additional materials compiled by the Foundation over the years, and consists of hands-on activities and group work that aim at emphasizing active participation and dialogue-based discussions. The main objectives of the workshops include empathizing with persons and groups who are discriminated against, raising awareness for representation in the public sphere, improving pluralism, multiculturalism, and coexistence, promoting empathy for different experiences and perspectives, encouraging thinking about justice, social transformation, and culture of coexistence.

In 2023, 8 workshops were held with 53 participants from various professions and institutions (NGO workers, journalists, academics, students, researchers).

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

CANER ÊGİD GÖNDER
DAMLA ZEYNEP OĞUZ
DENİZ MELSA ERGENÇ
ELİF GÜL ŞAHİN

KAPSAYICI DİL ATÖLYESİ

INCLUSIVE DISCOURSE WORKSHOP

DESTEKÇİ

SUPPORTER

Kapsayıcı Dil Atölyesi, kapsayıcı bir dil kullanmanın, nefret söylemiyle mücadele etmenin uzun vadede etkili yollarından biri olduğu fikrinden hareketle, bir arada yaşamı güçlendirmek için farkındalık yaratmayı ve insan hakları odaklı yeni bir dil kurulmasına katkı sunmayı hedefliyor. Atölye; Hrant Dink Vakfı'nın 2009 yılından bu yana sürdürdüğü 'Yazılı Basında Nefret Söylemi ve Ayrımcı Söylemi İzleme' çalışmasından yola çıkılarak kurgulandı. Atölye içeriği, dilde yaşanan değişimler, söylem alanında yapılan çalışmalar ve raporlar takip edilerek güncelleniyor.

Atölyenin temel öğrenme hedefleri arasında ayrımcılığın altında yatan önyargıları fark etmek; nefret söylemini ve olası etkilerini tanıtmak; insan hakları temelli kapsayıcı bir dil kullanımını teşvik etmek; ayrımcılık ve önyargıya dayalı akran zorbalığını azaltmak yer alıyor.

2023'te İELEV, ALKEV, HİSAR Okulları, Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü, ALİKEV ve ARTER gibi kurumlarla kurulan işbirlikleri ve açık çağrıyla yapılan 12 atölyede toplamda 326 kişiye ulaşıldı.

Based on the idea that using an inclusive language is one of the most effective ways to combat hate speech in the long run, the Inclusive Discourse Workshop aims to raise awareness and contribute to the establishment of a new human rights-oriented language to strengthen coexistence. The workshop design is based on the ongoing 'Monitoring Hate Speech and Discriminatory Discourse in Print Media' study being conducted by the Hrant Dink Foundation since 2009 and the contents of the workshop are updated by following the changes in language, studies and reports on discourse.

The main learning objectives of the workshop include recognizing the prejudices underlying discrimination; introducing hate speech and its possible effects; promoting the use of inclusive language based on human rights; and reducing peer bullying based on discrimination and prejudice.

In 2023, a total of 326 people were attended the 12 workshops organized through open calls and collaboration with institutions such as İELEV, ALKEV, HİSAR Schools, Directorate of Family and Social Policies, ALİKEV and ARTER.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

BEKİR ARSLAN

BUKET KAPISIZ

ELİF EROL

ELİF NEŞE BUHARA

GAMZE TEK

NAYAT KARAKÖSE

SALİH ERTURAN

SEHER ERDOĞAN

SEHERGÜL ÇALIŞ

TUĞBA ÖZSOY

YASEMİN KORKMAZ

Hrant Dink Vakfı tarafından, Avrupa Birliği ve Friedrich Naumann Vakfı'nın finansal desteğiyle ve Sabancı Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi ortaklığıyla yürütülen projeye 2022 yılında başlandı. Dilbilim, bilgisayar bilimleri, sosyal bilimler, bilişim sektörü ve sivil toplum gibi farklı disiplinler arasında işbirliği kurmayı hedefleyen proje, Türkiye'nin önde gelen iki üniversitesini bir araya getirerek, dijital alanda nefret söylemi, ayrımcılık ve dezenformasyon ile mücadele etmeyi amaçlıyor. Yapay zekâ teknolojisiyle, çevrimiçi nefret söylemini tespit edecek bir açık kaynak aracının üretilmesi, projenin esas çıktısı olacak. Projenin aktiviteleri arasında kamuya açık olarak yapılacak farkındalık artırıcı etkinlik serileri, kapasite geliştirici atölyeler, podcast yayınları, Türkçe metinlerde nefret söyleminin tespiti için yenilikçi yöntemlerin değerlendirileceği yarışmalar, projenin konularıyla ilgili güncel tartışmaları ve verileri içeren raporların hazırlanması ve multimedya içeriklerinin üretilmesi

DİJİTAL TEKNOLOJİLERİ KULLANARAK NEFRET SÖYLEMİ VE AYRIMCILIKLA MÜCADELE

58

UTILIZING DIGITAL TECHNOLOGY FOR SOCIAL COHESION, POSITIVE MESSAGING AND PEACE BY BOOSTING COLLABORATION, EXCHANGE AND SOLIDARITY

DESTEKÇİLER

SUPPORTERS

**FRIEDRICH NAUMANN
FOUNDATION** For Freedom.
Türkiye

PROJE ORTAKLARI

PROJECT PARTNERS

The Hrant Dink Foundation started the project 'Utilizing Digital Technology for Social Cohesion, Positive Messaging and Peace by Boosting Collaboration, Exchange and Solidarity' in 2022, with the financial support of the European Union and Friedrich Naumann Foundation, in partnership with Boğaziçi University and Sabancı University. In order to combat hate speech, discrimination, and disinformation in the digital space, the project aims to create a partnership between different disciplines such as linguistics, computer sciences, social sciences, the information sector, and civil society by bringing together two pioneering universities in Turkey. The activities of the project include awareness-raising public events, workshop series and podcasts, competitions to evaluate innovative methods for detecting hate speech in Turkish texts, the preparation of reports containing current discussions and data on the topics of the project, and the production of multimedia products.

bulunuyor. Ayrıca Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki sivil toplum örgütlerinin ve genç aktivistlerin nefret söylemi taramasıyla ilgili becerilerinin gelişmesine katkı sunulacak, nefret söylemiyle ilgili sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerini geliştirmeye ve farkındalıklarını artırmaya yönelik etkinlikler, atölyeler yapılacak ve kapsayıcı dil konusunda becerilerini pekiştirmeye yönelik materyaller üretilecektir.

PANELLER

Nefret söylemi, ayrımcı söylem ve dezenformasyon konularında ve dijital alanda hak temelli, çoğulcu ve kapsayıcı bir söylem ile STK'lar, akademisyenler ve medya nezdinde farkındalığı artırmak için paneller yapılıyor. 2023'te de, dijital teknolojilerle birlikte nefret söylemi ve dezenformasyon alanındaki sorunların ve çözüm önerilerinin ele alındığı panel serisine devam edildi.

3 Mayıs'ta 'Komplo Teorileri ve Dezenformasyon

İlişkisi' başlıklı panelde akademisyenler, medya çalışanları ve sivil toplum temsilcileri bir araya geldi. Oturum başkanlığını Teyit'ten Gülin Çavuş'un yaptığı panelde, The News Literacy Project Başkan Yardımcısı Dan Evon, Ivane Javakhishvili Tiflis Devlet Üniversitesi'nden Mariam Gersamia ve İstanbul Bilgi Üniversitesi'nden Erkan Saka konuşmacı olarak yer aldı. Panel, vakfın YouTube hesabından İngilizce ve Türkçe olarak canlı yayınlandı.

'İnsan Hakları Bağlamında Algoritmaların Dizaynı' başlıklı iki oturumdan oluşan ikinci panel ise 10 Kasım'da yapıldı. Panelin ilk oturumunda, Bahçeşehir Üniversitesi'nden Melis Öneren Özbek'in başkanlığında, Washington Üniversitesi'nden Tanu Mitra, Koç Üniversitesi'nden Gözde Gül Şahin ve Countering Digital Hate'den Sarah Eagan konuşmacı olarak yer aldı. Avukat Selin Çetin'in moderatörlüğünü yaptığı ikinci oturumda araştırmacı ve hak savunucusu

PANELS

Within the scope of the project, panels were organized to create an understanding among NGOs, academics and the media of a rights-based, pluralistic and inclusive discourse in the digital field in order to raise awareness about hate speech, discriminatory discourse and disinformation.

On May 3rd, the panel titled "Conspiracy Theories and the Relationship with Disinformation" brought together academics, media professionals, and civil society representatives. Moderated by Gülin Çavuş from Teyit, the panel featured Dan Evon, Deputy President of The News Literacy Project, Mariam Gersamia from Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, and Erkan Saka from Istanbul Bilgi University as speakers. The panel was live streamed in both English and Turkish on the Foundation's YouTube channel.

Another panel, consisting of two sessions titled "Algorithmic Design in the Context of Human Rights," took place on November 10th. In the first session moderated by Melis Öneren Özbek from Bahçeşehir University, speakers Tanu Mitra from Washington University, Gözde Gül Şahin from Koç University, and Sarah Eagan from Countering Digital Hate discussed the subject. The second session, moderated by lawyer Selin Çetin, featured speakers Shmyla Khan, Researcher and Human Rights Advocate, Lisa Ginsborg from the European University Institute, and lawyer Gökhan Ahi.

WORKSHOPS

As part of the workshop series, two workshops were organized to enhance digital media literacy skills. The "Basic Digital Verification Skills" workshop, conducted with 13 participants aged 14-21 focused on fundamental concepts of media literacy. Led by Dan Evon, Deputy

Shmyla Khan, Avrupa Üniversitesi Enstitüsü'nden Lisa Ginsborg ve Avukat Gökhan Ahi konuşmacı olarak bulundu.

ATÖLYELER

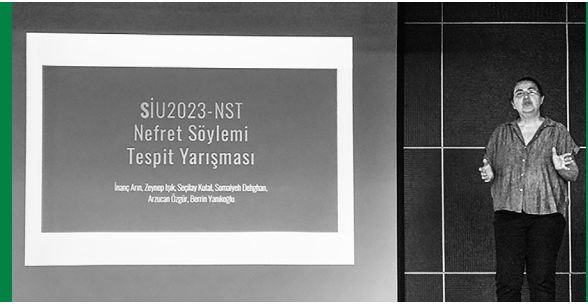
Dijital medya okuryazarlığı becerilerinin artırılmasına yönelik iki atölye yapıldı. 'Temel Dijital Doğrulama Becerileri' atölyesi 14-21 yaş aralığındaki 13 katılımcıyla yapıldı. News Literacy Project Başkan Yardımcısı Dan Evon yürütücülüğündeki atölyede katılımcılar, medya okuryazarlığına dair temel kavramları tartıştıktan sonra temel doğruluk kontrolü yöntemlerini uygulayarak farklı içerikleri doğrulamaya çalıştılar.

9 Kasım'da araştırmacı ve hak savunucusu Shmyla Khan yürütücülüğünde 'Dijital Medya Okuryazarlığı' atölyesi medya bölümlerinden öğrenciler, sivil toplum temsilcileri ve gazetecilerin katılımıyla yapıldı. Çevrimiçi tehdit kavramı, çevrimiçi tehditlerin neler

olabileceği ve bu tehditlerin neden önemli olduğu tartışıldı. Veri toplama açısından daha güvenli uygulamalar ve bu uygulamaları kullanmaya yönelik ipuçları katılımcılarla paylaşıldı.

SOSYAL MEDYADA NEFRET SÖYLEMİ TESPİTİ YARIŞMASI

Sinyal İşleme ve İletişim Uygulamaları Kurultayı'nda (SIU) Hesaplamalı Sosyal Bilimler oturumunda 'Sosyal Medyada Nefret Söylemi Tespiti' isimli yarışma yapıldı. Türkçe metinlerde nefret söyleminin tespiti için yenilikçi yöntemlerin geliştirilmesi, sunulması ve değerlendirilmesi amacıyla düzenlenen yarışmanın sonuçları kurultayda açıklandı. Sabancı Üniversitesi'nden Berrin Yanıkoğlu, yarışmada kullanılan veri setlerini, çalışmanın metodolojisini ve yarışma sonuçlarını değerlendirdiği bir sunum yaptı. Yarışmaya kayıt olan ve aralarında Yıldız Teknik Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, TOBB Ekonomi

President of The News Literacy Project, participants discussed basic concepts of media literacy and then applied fundamental fact-checking methods to verify different content.

On November 9th, the "Digital Media Literacy" workshop, facilitated by Researcher and Human Rights Advocate Shmyla Khan, was held with the participation of students from media departments, civil society representatives, and journalists. The workshop addressed the concept of online threats, what potential online threats can be, and why these threats are important. Tips for using safer applications and practices for data collection were shared with participants.

HATE SPEECH DETECTION IN SOCIAL MEDIA CONTEST

The Hrant Dink Foundation organized a session on Computational Social Sciences at the Signal Processing

and Communication Applications Congress (SIU). The results of the "Hate Speech Detection in Social Media" competition, organized to develop, present and evaluate innovative methods for the detection of hate speech in Turkish texts, were announced. Berrin Yanıkoğlu from Sabancı University made a presentation on the data sets used in the competition, the methodology of the study and the results of the competition. Of the 20 teams registered for the competition, including participants from Yıldız Technical University, Sabancı University, TOBB University of Economics and Technology and Koç University, eight of them uploaded results for one or more of the sub-problems.

NETWORK

As part of the project, a network platform consisting of 20 experts in the fields of computer engineering, discourse studies, data science, linguistics, civil society

ve Teknoloji Üniversitesi ve Koç Üniversitesi'nden katılımcıların bulunduğu 20 ekipten sekizi, alt-problemlerin biri veya daha fazlasını çözdü.

ÇEVİRİMİÇİ TOPLANTILAR

Proje kapsamında bilgisayar mühendisliği, söylem çalışmaları, veri bilimi, dilbilim, sivil toplum kurumları ve dijital feminizm alanında çalışmalar yürüten uzmanların yer aldığı 20 kişilik bir network platformu kuruldu. Platformdaki uzmanlarla belirli tarih aralıklarında yapılan çevrimiçi toplantılarda, dijital okuryazarlık, nefret söylemi, sosyal medyada dezenformasyon, dijital aktivizm ve nefret söylemiyle mücadele etmek için yenilikçi araçların geliştirilmesi gibi çeşitli konular tartışılıyor. Toplantılarda tartışılan konular üzerinden hazırlanacak olan rapor projenin son yılında yayımlanacak.

MEDYA İZLEME VE NEFRET SÖYLEMİ TARAMALARI

Projede geliştirilecek algoritmanın eğitilmesi ve test edilmesi için Hrant Dink Vakfı'nın 2009 yılından beri sürdürdüğü sistematik medya izlemesine devam edildi. Yazılı basında ulusal, etnik ve dinî grupları ve LGBTİ+'ları hedef alan ve nefret söylemi içeren haber ve köşe yazıları taranarak eleştirel söylem analizi yöntemiyle incelendi. Gündemle ilişkili olarak nefret söylemi içeren haberler bu konuda farkındalık yaratmak ve kamuoyu oluşturmak adına vakfın sosyal medya hesaplarında ve web sitesinde haftalık olarak paylaşıldı. Aynı zamanda, bu haberlerden hazırlanan aylık seçkiler ve tematik raporlar da vakfın sosyal medya hesaplarında ve web sitesinde paylaşıldı.

Mart ayında, Türkiye yazılı basınında;

#NefretSöylemineHayır

Ağustos ayında, Türkiye yazılı basınında;

#NefretSöylemineHayır

organizations, and digital feminism was established. The experts on the platform engaged in discussions on various topics such as digital literacy, hate speech, misinformation on social media, developing innovative tools for digital activism, and combating hate speech during online meetings held periodically. A report will be prepared based on the topics discussed in these meetings which will be published in the final year of the project.

MEDIA MONITORING

The systematic media monitoring which has been implemented by the Hrant Dink Foundation since 2009 continued in order to train and test the algorithm to be developed within the scope of the project. News articles and columns in the print media targeting national, ethnic, and religious groups that contain hate speech were scanned and analyzed by using critical discourse analysis. In relation to current developments,

news articles and columns containing hate speech were shared weekly on the Foundation's social media accounts and website in order to raise awareness and shape public opinion on this issue. At the same time, monthly selections prepared from these news articles were shared on the Foundation's social media accounts and website.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

BEKİR ARSLAN

BUKET KAPISIZ

ELİF EROL

ELİF NEŞE BUHARA

GAMZE TEK

NAYAT KARAKÖSE

SALİH ERTURAN

SEHER ERDOĞAN

SEHERGÜL ÇALIŞ

TUĞBA ÖZSOY

YASEMİN KORKMAZ

62

SÖYLEMİN HÂLLERİ

SÖYLEMİN HÂLLERİ

DESTEKÇİLER

SUPPORTERS

**FRIEDRICH NAUMANN
FOUNDATION** For Freedom.
Türkiye

PROJE ORTAKLARI

PROJECT PARTNERS

Sabancı
Üniversitesi

Söylemin Hâlleri isimli podcast kanalında 2023'te dokuz bölüm yayınlandı. Nefret söylemi, ayrımcı söylem, dezenformasyon, yapay zekâ gibi farklı alanlarda çalışan uzmanlarla söylem çalışmaları alanındaki güncel konu ve sorunlar tartışıldı.

İlk bölümde Kerem Altıparmak'la dezenformasyon yasasının 6 Şubat depremleri sonrasında görünen sonuçları kriz dönemlerinde dezenformasyonun önüne geçmek için kullanılan erişim kısıtlamalarının sonuçları ve alternatiflerin neler olabileceği konuşuldu. İkinci bölümde Can Semercioğlu'yla seçimler süresince karşılaşılan dezenformasyon örnekleri konuşuldu ve yanlış veya eksik bilginin üretilmesinde öne çıkan örüntüler, siyasilerin, medyanın ve sosyal medya şirketlerinin rolüyle ilişkili olarak değerlendirildi. Ayrıca, dezenformasyon içeriklerini ayırt etmeye yardımcı olacak doğrulama yöntemleri paylaşıldı. Üçüncü bölümde Handan Uslu'yla seçim sürecinde

SÖY LEMİN HÂLLERİ

Nine episodes have been released on the Söylemin Hâlleri podcast channel which first aired on April 15. Current topics and issues in discourse studies were discussed with guests working in different areas such as hate speech, discriminatory discourse, disinformation, and artificial intelligence.

In the first episode the effects of the disinformation law observed after the February 6 earthquake were discussed with Kerem Altıparmak. The consequences of implementing access restrictions used to prevent disinformation during crisis periods were analyzed and potential alternatives were explored. In the second episode with Can Semercioğlu, examples of disinformation encountered during elections and prominent patterns in the generation of false and incomplete information, considering the roles of politicians, media, and social media companies were evaluated. Fact-checking methods that help in distinguishing encountered disinformation content

odaklanılan siyasi mikro hedefleme projelerine dair konuşuldu. Algoritmaların rolüyle ilişkili olarak siyasi reklamların farklı kullanıcılara nasıl ulaştığı ve dijital ortamda karşılaşılan siyasi içeriklerin farklı etkileri değerlendirildi. Sosyal medya şirketleri başta olmak üzere çeşitli kişi ve kuruluşların neler yapabileceğine dair öneriler paylaşıldı. Dezenformasyon konusuna odaklanılan son bölümde Suncem Koçer, kutuplaşma ile dezenformasyonun iç içe geçtiğine ve dezenformasyonu toplumsal bağlamla ilişkilendirerek değerlendirmenin önemine değindi.

Söylemin Hâlleri'nin beşinci bölümünde Metin Bayrak'la düşünme hatalarının nefret söyleminin üretiminde nasıl bir rol oynadığı konuşuldu. Nefret söylemini tespit edebilmek için karşılaşılan söylem örneklerinin hangi sorularla incelenebileceği paylaşıldı. Altıncı bölümde Arzucan Özgür'le doğal dil işlemenin kullanıldığı alanlar, farklı yöntemler

ve sınırlılıklar insanlarla makinelerin işbirliği bağlamında değerlendirildi. Yedinci bölümde Eser Selen'le LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı söylemin ve nefret söyleminin sosyal medyada ve yazılı basında hangi konu başlıkları etrafında ve ne gibi yöntemlerle üretildiği tartışıldı. Sekizinci bölümdeyse Dilan Taşdemir'le mültecilere yönelik ayrımcı söylemin hangi konu başlıkları ve yöntemlerle üretildiği medyada yer alan mülteci temsilleriyle ilişkili olarak tartışıldı. Söylemin Hâlleri'nin son bölümünde Selin Çetin'le yapay zekâ araçlarına dair hukuki düzenlemeler konuşuldu. Avrupa Birliği'nin taslak yapay zeka düzenlemesine, düzenleme kapsamında nelerin öngörüldüğüne ve sınırlılıkların neler olduğuna değinildi.

were shared. The third episode with Handan Uslu focused on political micro-targeting projects during the election process. How political advertisements reach different users related to the role of algorithms were discussed and the different effects of political content encountered in the digital environment were evaluated. Recommendations on what various individuals and organizations, including social media companies, can do were shared. In the last episode focusing on disinformation with Suncem Koçer, the intertwined nature of polarization and disinformation were highlighted and the importance of evaluating disinformation within a societal context were emphasized.

In the fifth episode of Söylemin Hâlleri with Metin Bayrak, how cognitive distortions play a role in the formation of hate speech was discussed. What questions can be used to examine the discursive examples that are encountered to detect hate speech

were shared. In the sixth episode with Arzucan Özgür, the different areas, methods, limitations, and the collaboration between humans and machines in the context of natural language processing were evaluated. In the seventh episode with Eser Selen, discriminatory discourse and hate speech against LGBTI+ people, how they are formed on social media and in print media, and around which topics and through what methods were discussed. In the eighth episode with Dilan Taşdemir, how discriminatory discourse against refugees is produced, along with the topics and methods related to refugee representations in the media were discussed. In the last episode of Söylemin Hâlleri with Selin Çetin, legal regulations on artificial intelligence tools were analyzed. The draft artificial intelligence regulation of the European Union, what is envisaged within the regulation, and what the limitations were explored.

ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD

ULUSLARARASI HRANT DINK ÖDÜLÜ,
HER YIL HRANT DINK'İN DOĞUM GÜNÜ
OLAN 15 EYLÜL'DE BİR TÖRENLE VERİLİR.
ÖDÜL, İNSANLARA MÜCADELEYE DEVAM
ETME YOLUNDA İLHAM VE UMUT VEREN,
AYRIMCILIKTAN, IRKÇILIKTAN, ŞİDDETEN
ARINMIŞ, DAHA ÖZGÜR VE ADİL BİR DÜNYA
İÇİN ÇALIŞAN, BU İDEALLER UĞRUNA
BİREYSEL RİSK ALAN, EZBER BOZAN,
BARIŞIN DİLİNİ KULLANAN KİŞİ, KURUM
VEYA GRUPLARA YALNIZ OLMADIKLARINI
HATIRLATMAYI AMAÇLAR.

ÖDÜL, HER YIL BİRİ TÜRKİYE, BİRİ TÜRKİYE
DIŞI OLMAK ÜZERE İKİ KİŞİ YA DA KURUMA
VERİLİR.

ULUSLARARASI HRANT DINK ÖDÜLÜ
HRANT DINK
DINK
ÖDÜLÜ
İNTERNATIONAL
HRANT DINK
DINK
AWARD

EACH YEAR ON HRANT DINK'S
BIRTHDAY, SEPTEMBER 15TH, THE
HRANT DINK FOUNDATION PRESENTS
THE INTERNATIONAL HRANT DINK
AWARD. THE AWARD AIMS TO REMIND
THOSE INDIVIDUALS, ORGANIZATIONS
AND GROUPS WHO GIVE INSPIRATION
AND HOPE TO PEOPLE FOR HOLDING
ON TO THEIR STRUGGLE, WORK FOR A
MORE LIBERAL AND FAIR WORLD FREE
FROM DISCRIMINATION, RACISM AND
VIOLENCE, TAKE PERSONAL RISKS FOR

ACHIEVING THOSE IDEALS AND USE THE
LANGUAGE OF PEACE THAT THEY ARE
NOT ALONE. EACH YEAR THE AWARD
IS GRANTED TO TWO INDIVIDUALS OR
ORGANIZATIONS; ONE FROM TURKEY AND
ONE FROM OUTSIDE OF TURKEY.

Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün on beşincisi, 15 Eylül Cuma akşamı yapılan törenle sahiplerini buldu. Ödülü, bağımsız müziği tanıtmaya ve yerel sanatçıları desteklemeye özen gösteren, radyo programlarında özellikle, gezegenin geleceği, küresel iklim krizi, savaş ve barış, hak mücadelesi, aktivizm ve deprem gibi başlıkları işleyen, sosyal ve kültürel alanda, yerel sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve kültür kurumlarıyla işbirlikleri kuran Açık Radyo ve Kolombiya'da insan hakları ihlalleri davalarında toplumun farklı kesimlerine yardım etmek amacıyla, profesyonel hukukçular tarafından kurulan, 1960'larda başlayan yoksulluk, siyasi dışlanma ve uyuşturucu ticaretine bağlı çatışmaların son bulması için 2016'da imzalanan tarihî barış antlaşmasıyla inşa edilen barış sürecinde aktif rol oynayan ve Kolombiya'daki yerli halkların toprak haklarının korunması konusunda çalışan José Alvear Restrepo Avukatlar Kolektifi aldı. Yiğit Özşener'in sunuculuğunu üstlendiği törene Arter ev sahipliği yaptı. Törende, vakıf adına izleyicilere hoşgeldiniz mesajını Hrant Dink Vakfı Başkanı Rakel Dink iletti. Törendeki videolara Tilbe Saran ve Eric Nazarian seslendirme

yaptı. Rakel Dink, izleyicileri "Hrant Dink Vakfı olarak, dayanışma, iyilik, eşitlik ve adaletten, doğa ve insanın yaşam hakkından yanayız. Kutuplaştıran, ötekileştiren siyasete karşı komşularımızla barış içinde, saygının, sevginin temellenmesi için daha iyi, barışçıl, adil bir dünya ve ülkemiz için mücadelemiz devam ediyor" sözleriyle karşıladı.

Türkiye'de ve dünyanın dört bir yanında, yaptıklarıyla insana, insanlığa 'ışık' tutanların anıldığı, risk alan, yol açan insanların ve toplulukların selamlandığı videolla 2023 yılının 'Işıklar'ı gösterildi. Bu yılın 'Işıklar'ı arasında, Fransa'dan Gürcistan'a, Hindistan'dan İsrail'e, Kıbrıs'tan Brezilya'ya, insan hakları, adalet, cinsiyetçilikle, ekonomik adaletsizlikle ve yoksullukla mücadele, ekolojik hak savunuculuğu gibi pek çok konuda yaptıklarıyla insanlara ve insanlığa ilham veren kişiler ve girişimler yer aldı.

Tüm bunların yanında söz ve bestesi Ediz Hafızoğlu'na ait 'Değer İçin' şarkısına Bîdar, Cenk Erdoğan ve Orhan Deniz eşlik etti, şarkıya 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı ev sahipliği yaptı. Geceye aynı zamanda Türkiye,

The fifteenth International Hrant Dink Award laureates were announced during the ceremony which took place on Friday, September 15. The award was given to Açık Radyo from Turkey for its dedicated efforts to promote independent music and support local artists; its programmes which dwell particularly on the future of the planet, global climate crisis, war and peace, struggle for rights, activism, and earthquake and for fostering dialogue between different segments of society. The award was also granted to José Alvear Restrepo Lawyers' Collective (CAJAR) from Colombia which was established by legal professionals in an effort to defend victims from different segments of society in human rights violation cases. The Collective played an active role in the peace negotiations in the signing of the historic peace agreement in 2016 between the Revolutionary Armed Forces of Colombia (FARC) and the Colombian Government over the armed conflict that started in the 1960s due to poverty, political exclusion, and drugs trafficking. The Collective has recently been working with villagers and indigenous communities of African descent.

The award ceremony was narrated by Yiğit Özşener. Tilbe Saran and Eric Nazarian took part in the ceremony with their voice overs. The ceremony was held at Arter. The President of the Foundation Rakel Dink greeted the audience with the words "As the Hrant Dink Foundation, we stand for solidarity, benevolence, equality and justice, for nature's and human beings' right to life. While standing up against policies of polarisation and marginalisation, we continue our struggle for a better, peaceful, and just world and country, where we live in peace with our neighbours, on the basis of respect and love".

"Inspirations", which honors people and organizations in Turkey and around the world who inspire humanity with their actions, who take risks and forge new paths, was screened at the ceremony. This year's Inspirations include individuals and initiatives from France to Georgia, from India to Israel, from Cyprus to Brazil, who inspire people and humanity with their actions on numerous issues such as human rights, justice, struggle with sexism, struggle with economic injustices and poverty, combating climate crises.

Ermenistan ve Fransa'dan müzisyenlerin kurduğu MİASİN!, 'Apaga' adlı şarkılarıyla Diyarbakır'da bu gece için çekilen videolarıyla katıldı. Geceye özel müzik performansıyla Arter'de sahne alan Mabel Matiz 'Derin Olur' şarkısını söyledi ve Matiz'in 'Yeniliğe Doğru' yorumu ilk kez dinleyicilerle buluştu.

Ödül sahibi Açık Radyo adına konuşma yapan Ömer Madra, "İklim yıkımı, yıkıcı savaş ve çatışmalar, gittikçe büyüyen mülteci sorunu, en büyük 'savunma silahımız' olan demokrasinin pek çok yerde darbeler alması, bunları alabildiğine saran riyakârlık, sahtekârlık, ahlaksızlık, habaset ve yalan furyası ile birlikte bir kâbusa dönüşmekte olan dünya ortamında Açık Radyo şaşmadan yoluna devam etme çabasında" diyerek 29 yıllık Açık Radyo serüvenini özetledi. Ödül sahibi CAJAR adına Jomary Ortegón Osorio, konuşmasında "Kolombiya, insan ve çevre hakları savunuculuğu yapanlar için dünyadaki en tehlikeli ülkelerden biri olabilir. Hak savunuculuğu yapmanın çok yüksek bir bedeli var. Sadece bu yıl, yüzden fazla insan hakları savunucusu katledildi. Yüzlercesi tehdit edildi,

birçoğu ya sürgünde ya hapiste ya da yaşamı, toprağı, çevreyi, barışı ve herkesin hakkını savundukları için adil olmayan bir şekilde yargılanıyor. Bu ödülü, Kolombiya'daki tüm hak savunucularına adıyoruz, çünkü onlar bizim ilham, cesaret ve umut kaynağımız" diyerek Kolombiya'nın geçmişi ve bugünü hakkında bilgi verirken Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün insanları, toplulukları, kendileri ve toprakları için mücadele eden herkesi mücadelelerine devam etmeye teşvik ettiğini ekledi.

Geceye dair tüm detaylar, törenle eşzamanlı olarak, vakfın ve ödülün Facebook, Twitter ve Instagram hesaplarında, #HrantDinkÖdülü, #UmuduÇoğalt, #DayanışmaGüçlendirir; #HrantDinkAward, #BuildHope, #StrongerTogether; #ՀրանՏիկԱրցախակ, #բազմապատկերյալը, #գորակցութիւնը hashtag'leriyle paylaşıldı. Aday önerilerinizi, her yıl Nisan ayı sonuna kadar, odul@hrantdink.org adresine e-posta göndererek bizlere ulaştırabilirsiniz.

The song "Değer İçin", written and composed by Ediz Hafızoğlu, was accompanied by Bıdar, Cenk Erdoğan and Orhan Deniz, and the song was hosted by 23.5 Hrant Dink Site of Memory. MİASİN!, founded by musicians from Turkey, Armenia and France, also participated with their song "Apaga" and their video was shot for this night in Diyarbakır. Mabel Matiz, who took the stage at Arter with a special musical performance for the night, sang his song "Derin Olur" and his cover of "Yeniliğe Doğru" met with the audience for the first time.

In his speech on behalf of Açık Radyo, Ömer Madra summed up the 29 year journey of Açık Radyo by stating "Climate carnage, devastating wars and conflicts, ever growing refugee crisis, our biggest "weapon of self-defence" democracy taking major blows in many places, all accompanied by a wave of hypocrisy, fraudulency, immorality, malignancy and lies, have turned our world into a nightmare. Against such a backdrop, Açık Radyo makes efforts to stay its course without any deviation."

In her acceptance speech on behalf of CAJAR, Jomary Ortegón Osorio while giving information about Colombia, added that the award encourages everyone who fights for themselves and their lands to continue

their struggle and stated "Colombia may be one of the most dangerous countries in the world for the defense of human and environmental rights. The cost of defending human rights remains very high. This year alone at least one hundred human rights defenders have been murdered. Hundreds more have been threatened and many are in exile, in prison, or face unjust prosecution due to their defense of life, land, territory, the environment, peace, and the rights of all. This award is dedicated to all human rights defenders in Colombia, because they are our inspiration, our source of encouragement and hope."

Details about the night were shared on the Foundation's social media accounts with the hashtags #HrantDinkÖdülü, #UmuduÇoğalt, #DayanışmaGüçlendirir; #HrantDinkAward, #BuildHope, #StrongerTogether; #ՀրանՏիկԱրցախակ, #բազմապատկերյալը, #գորակցութիւնը. You can send your proposals for nominations every year until the end of April via email to award@hrantdink.org.

GENEL KOORDİNASYON
GENERAL COORDINATION
DENİZ EZGİ SÜREK
ZEYNEP SUNGUR
ZEYNEP TAŞKIN

ÖDÜL KOMİTESİ BAŞKANI
CHAIRMAN OF THE INTERNATIONAL
HRANT DINK AWARD COMMITTEE
AHMET İNSEL

ÖDÜL KOMİTESİ
AWARD COMMITTEE
ALİ ALPER AKYÜZ
ÇİĞDEM MATER
DELAL DİNK
DENİZ EZGİ SÜREK
EMMA-SINCLAIR WEBB
GÜLTEN KAYA
KEREM ÇİFTÇİOĞLU
NAYAT KARAKÖSE
SİBEL ASNA
ZEYNEP ARSLAN
ZEYNEP TAŞKIN

KOORDİNATÖR
COORDINATOR
ZEYNEP SUNGUR

ÖDÜL JÜRİSİ
AWARD JURY
BURHAN SÖNMEZ
ISHTAR LAKHANI
NİLGÜN TOKER
NOUNEH SARKISSIAN
RAKEL DİNK
SERRA YILMAZ
SHAHARZAD AKBAR
SHAHIDUL ALAM
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI (HUMAN
RIGHTS FOUNDATION OF TURKEY)
TURGUT TARHANLI

KONSEPT / TASARIM
CONCEPT / DESIGN
BÜLENT ERKMEK, BEK

ÖDÜL HEYKELCİĞİ TASARIMI
AWARD STATUETTE DESIGN
ERDAĞ AKSEL
TAN MAVİTAN

ÖDÜL MÜZİĞİ
AWARD MUSIC
ARTO TUNÇBOYACIYAN

ÖDÜL FİLMLERİ KONSEPT VE KURGU
AWARD FILMS CONCEPT AND EDITING
KENAN ÖZCAN
MURAT KÖK
ÜMİT KIVANÇ

METİN ÇEVİRİLERİ
TRANSLATION
LEXICON KONFERANS ÇEVİRMENLERİ

SESLENDİRME
VOICE-OVER
ERIC NAZARIAN
TİLBE SARAN

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS
CIVIL RIGHTS DEFENDERS
FRANSA BÜYÜKELÇİLİĞİ - INSTITUT
FRANÇAIS DE TURQUIE
HEINRICH BÖLL STIFTUNG DERNEĞİ
TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
SABANCI ÜNİVERSİTESİ İSTANBUL
POLİTİKALAR MERKEZİ

PRODÜKSİYON
PRODUCTION
NİTE PRODÜKSİYON
RED AJANS

YÖNETMEN
DIRECTOR
EMRAH TARIM
EREN SİVEREK

GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ
CINEMATOGRAPHER
AYSER AYDEMİR
MURAT TUNCEL

KURGU
EDITOR
EREN SİVEREK
İSMAİL BİLGİN

IŞIK ŞEFİ
GAFFER
ÖZKAN ELVERİR
ŞEHRİBAN ELEFTOZ

SES KAYIT
LOCATION SOUND
GÖKHAN BIÇKIN

SES MİKSAJ
SOUND MIXER
BARAN GÖKSU
ERTAN KESER

RENK DÜZENLEME
COLOURIST
YASİN YILMAZ

KAMERA
CAMERA
BERHÜDAR BAYRAM
DİNAR DEMİR
OĞUR ATAŞ
SERHILDAN ANDAN

KAMERA ASİSTANI
AC
BURAK ARTIKSÜER

DESTEĞİYLE
WITH THE SUPPORT OF
ASLI YOLCU
BAŞAT KARAKAŞ
BERRAK FIRAT
CANSIN ANGI
CARLOS ORTEGA SANCHEZ
CEYDA CANDAŞ
EKİM ÖZEL
MELİH FERELİ
MURAT AYGÜN
OKAN ULUDAĞ
OZAN KORKMAZ
SERCAN SAVAŞLI
SELVER AYTEKİN
TUĞRUL PİLTAN
ZÜMRÜT BURUL

HRANT DİNK VAKFI YAYINLARI, HRANT DİNK'İN HAYALLERİNİ, MÜCADELESİNİ, DİLİNİ VE YÜREĞİNİ YAŞATMAK AMACIYLA KURULMUŞ OLAN HRANT DİNK VAKFI'NİN ÇATISI ALTINDA, DİYALOG, BARIŞ VE EMPATİ KÜLTÜRÜNÜ GELİŞTİRECEK YAYINLAR YAPAR.

BU TEMEL İLKELER İŞİĞİNDA,

- TÜRKİYE'NİN DEMOKRATİKLEŞMESİ, KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİN BİR ZENGİNLİK, FARKLILIĞIN BİR HAK OLARAK KABUL GÖRMESİ, TOPLUMLAR ARASINDAKİ

KÜLTÜREL İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİ AMACIYLA MİLLİYETÇİLİKTEN, İRKÇİLİKTAN VE AYRIMCILIKTAN ARINDIRILMIŞ, ÇOCUKLARA VE GENÇLERE YÖNELİK PROJELERİ DE KAPSAYAN AKADEMİK VE AKADEMİ DIŞI YAYINLAR YAPMAYI;

- TÜRKİYE'DE ÇOĞU ZAMAN YÜZEYSEL BİR ŞEKİLDE YÜRÜTÜLEN, GÜNCEL, SİYASAL-TOPLUMSAL-KÜLTÜREL TARTIŞMALARA İLİŞKİN DERİNLEMESİNE SORULAR SORMAYA OLANAK TANIYAN TELİF

HDV

YAYINLARI PUBLICATIONS

70

HRANT DINK FOUNDATION PUBLICATIONS PUBLISHES WORKS THAT SUPPORT THE DEVELOPMENT OF A CULTURE OF DIALOGUE, PEACE AND EMPATHY. IT IS PART OF THE HRANT DINK FOUNDATION WHICH WAS ESTABLISHED FOR THE PERPETUATION OF THE VISION, STRUGGLE, MESSAGE AND IDEALS OF HRANT DINK.

IN THE LIGHT OF THESE FOUNDING PRINCIPLES, PUBLICATIONS HAVE THE FOLLOWING AIMS:

- TO PUBLISH ACADEMIC AND NON-ACADEMIC PUBLICATIONS AS WELL AS PROJECTS ORIENTED TOWARDS CHILDREN AND YOUNG PEOPLE PURGED OF NATIONALISM, RACISM AND DISCRIMINATION, TOWARDS THE DEMOCRATISATION OF TURKEY, THE ESTABLISHMENT OF AN UNDERSTANDING OF CULTURAL DIVERSITY AS A FUNDAMENTAL VALUE AND 'DIFFERENCE' AS A RIGHT; AND THE DEVELOPMENT OF CULTURAL RELATIONS BETWEEN THE PEOPLES OF ALL COUNTRIES.

VE ÇEVİRİ ESERLERE DAYALI DİZİLER
OLUŞTURMAYI;

- HRANT DİNK VAKFI'NIN KURMAYI AMAÇLADIĞI, ERMENİ ARAŞTIRMALARINA ODAKLANAN BİR ENSTİTÜNÜN TEMELLERİNİ OLUŞTURMAYA YÖNELİK OLARAK, ERMENİLERİN TARİHİ, KÜLTÜRÜ VE YAŞANTISIYLA İLGİLİ YAYINLAR YAPMAYI;
- HRANT DİNK'İN BÜTÜN YAZILARINI VE KONUŞMALARINI YAYIMLAYARAK, ONUN FİKİRSEL MİRASININ YAYGINLAŞMASINA

VE GELECEK NESİLLERE AKTARILMASINA
ARACILIK ETMEYİ;

- HRANT DİNK'İN, MİLYONLARCA İNSANIN YÜREĞİNE NÜFUZ ETMESİNİ SAĞLAYAN, İÇTEN VE DEMOKRAT TAVRININ TAKİPÇİSİ OLARAK, AYRIMCILIĞA MARUZ KALAN GRUPLARIN SESLERİNİ DUYURMALARINI SAĞLAYACAK, GENİŞ HALK KİTLELERİNE ULAŞMAYI HEDEFLEYEN KİTAPLAR YAYIMLAMAYI HEDEFLER.

- TO CREATE SERIES FORMED OF ORIGINAL AND TRANSLATED WORKS THAT WILL ENABLE THOROUGH AND IN-DEPTH INQUIRIES IN THE DOMAIN OF CONTEMPORARY, POLITICAL-SOCIAL-CULTURAL DEBATES WHICH ARE ALL TOO OFTEN CONDUCTED IN A SUPERFICIAL MANNER IN TURKEY.
- TO PUBLISH WORKS ON ARMENIAN HISTORY, CULTURE AND EVERYDAY LIFE WITH A VIEW TO ESTABLISHING THE FOUNDATIONS OF AN INSTITUTE FOCUSING ON ARMENIAN STUDIES WHICH THE FOUNDATION AIMS TO FOUND.

- TO PUBLISH THE COMPLETE WRITINGS AND SPEECHES OF HRANT DINK AND TO FACILITATE THE DISSEMINATION AND TRANSMISSION TO FUTURE GENERATIONS OF HIS INTELLECTUAL HERITAGE.
- WITH CONTINUED DEDICATION TO HRANT DINK'S SINCERE AND DEMOCRATIC APPROACH THAT PENETRATED THE HEARTS OF MILLIONS OF PEOPLE, TO PUBLISH BOOKS TARGETING THE WIDER MASSES TOWARDS GIVING VOICE TO GROUPS SUBJECTED TO DISCRIMINATION.

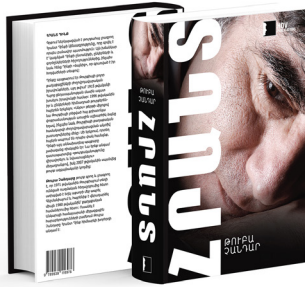
HRANT

Bu sene Hrant Dink Vakfı, *Hrant* kitabının Doğu Ermenicesi çevirisini yayımladı. 2010 yılında gazeteci ve yazar Tûba Çandar tarafından kaleme alınan kitap, Hrant Dink'in biyografisini, Dink'in ailesi, arkadaşları ve yoldaşlarının anılarından oluşan bir mozaik şeklinde sunuyor. Hrant Dink'in yazılarındaki 'sesi'ne de kitapta rastlamak mümkün. Bu kitap, Hrant Dink'in mücadelesinin Ermenice okur-yazarlara ulaşmasına ve onun amaçlarının daha geniş bir kitle tarafından anlaşılmasına olanak verecek.

Hrant, Hrant Dink'e, onun savunduğu değerlere ve mücadelesine benzersiz bir giriş sunuyor. Biyografi aynı zamanda Türkiyeli Ermenilerin karşılaştığı zorluklara, Türkiye'deki azınlık hakları ve demokrasi konularına da değiniyor. *Hrant*, Hrant Dink Vakfı Yayınları arasında Doğu Ermenicesine çevrilen altıncı yayındır. Öncesinde Hrant Dink'in 1996-2007 arasında çeşitli gazetelerde yayımlanan makalelerinin yer aldığı *Bu Köşedeki Adam*

ve 'Sessizliğin Sesi' serisinden dört kitap yayımlanmıştır: *Türkiyeli Ermeniler Konuşuyor*, *Diyarbakırlı Ermeniler Konuşuyor*, *Sivaslı Ermeniler Konuşuyor* ve *Ankaralı Ermeniler Konuşuyor*.

Hrant kitabının Doğu Ermenicesi Ermenistan'daki kitapçılarda satılıyor. Kitap satışından elde edilen gelir ise Direct Aid Association'a bağışlanıyor.

HRANT

The Hrant Dink Foundation has published *Hrant* in Eastern Armenian. The biography was written in 2010 by Tûba Çandar, a journalist and author from Turkey. The book weaves Hrant Dink's biography by assembling a mosaic of memories from Dink's family, friends, and comrades. Hrant Dink's own 'voice', in the form of his writings, is also interspersed throughout the book. The publication aims to bring Dink's struggle closer to the Armenian-speaking world, ensuring his ideals reach a wider audience.

Hrant provides a unique introduction to Hrant Dink, the values he promoted and his struggle. The biography also reflects the challenges of Turkey's Armenians, the case for minority rights and democracy in Turkey.

Hrant is the sixth among Hrant Dink Foundation Publications translated into Eastern Armenian. It is preceded by four books from the 'Sounds of Silence'

(Լռության ձայնը) series: *Turkey's Armenians Speak*, *Diyarbakir's Armenians Speak*, *Sivas' Armenians Speak* and *Ankara's Armenians Speak*, as well as *Your Man in This Column* (Այս սյունակի մարդը), a collection of Hrant Dink's articles published in various newspapers between 1996 and 2007.

The Eastern Armenian book is available for sale in bookstores throughout Armenia. Proceeds from the sale of this book are being donated to Direct Aid Association.

DAR GÖMLEK: TÜRKİYE'DEKİ ERMENİ KURUMLARININ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

2021 yılının Temmuz ayında başlayan “Azınlık Haklarına Güncel Bir Bakış” başlıklı proje tamamlandı. Projenin nihai ürünü olan ve Ohannes Kılıçdağı tarafından kaleme

alınan, Nesrin Uçarlar’ın editörlüğünü yaptığı “Dar Gömlek: Türkiye’deki Ermeni Kurumlarının Sorunları ve Çözüm Önerileri” başlığını taşıyan rapor yayımlandı. Rapor Ermeni okullarının, Ermeni vakıflarının ve Ermeni Patrikhanesi’nin sorunlarını ve çözüm önerilerini derlemek üzere yöneticilerle ve yetkililerle yapılan elli dört görüşmenin yanı sıra akademisyenlerin, hukukçuların ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin, sorunları ve çözümleri değerlendirmek üzere davet edildiği dört çalıştayın bulguları ışığında hazırlandı. Ermeni kurumlarının hukuki, ekonomik, toplumsal ve güncel sorunlarına ve bu sorunların çözümüne yönelik önerilere odaklanan rapor, aynı zamanda

politikacıların, sivil toplum kuruluşlarının ve kamuoyunun azınlık hakları konusundaki farkındalığını artırmayı ve azınlık hakları konusunda yürütülecek savunuculuk çalışmalarına ışık tutmayı hedefliyor.

TIGHT OUTFIT: ARMENIAN INSTITUTIONS IN TURKEY, PROBLEMS AND SOLUTIONS

The project titled “An Up-To-Date Approach to Minority Rights” which started in July 2021 has been completed.

The report titled “Tight Outfit: Armenian Institutions

in Turkey, Problems and Solutions,” written by Ohannes Kılıçdağı and edited by Nesrin Uçarlar which is the final output of the project has been published. The report, which aimed to compile the problems of Armenian schools, Armenian foundations and the Armenian Patriarchate and proposals for their solution, was prepared on the basis of 54 meetings with administrators and officials, as well as the findings of four workshops where academics, lawyers, and representatives of non-governmental organizations were invited to evaluate problems and possible solutions.

The report, which focuses on the legal, economic,

social, and current problems of Armenian institutions and on proposals for solving these problems, also aims to raise awareness among politicians, non-governmental organizations, and the public about minority rights and to inspire future efforts on minority rights.

HRANT DİNK ANMALARI
HRANT DINK MEMORIALS

DOĞU TOPLUMLARINI, BATIDAN AYIRAN
ÖNEMLİ BİR ÖZELLİK DE,
'LİDER', 'KAHRAMAN' VE 'İLAH'
YARATMASINDAKİ FARKLILIKTA
ARANMALI.
BİZİM KÜLTÜRÜMÜZDE BİRBİRLERİNE
ÇOK ÇABUK DÖNÜŞÜP,
RAHATLIKLA DA ÖRTÜŞEBİLEN
KAVRAMLAR BUNLAR.
BİR ÖNEMLİ ÖZELLİĞİMİZ DE KOLAY
YÜCELTİP, BİR O KADAR RAHAT
ALÇALTBİLMEMİZ İLAHLARIMIZI...

...KURTARICILAR BEKLEMİYİN,
KENDİ KENDİNİZİN İLAHI OLUN.
AKSİ TAKTİRDE, TARİHİ BOYUNCA
HİÇ İKTİDAR OLAMAMIŞ BİR HALKIN
ÇOCUKLARI, BÖYLE BİRBİRİMİZE KARŞI
İKTİDARCILIK OYNAR DURURUZ İŞTE.

İLAHLARA İLLALLAH

ENOUGH WITH
THE DIVINITIES

HRANT DİNK

BİRGÜN -
10 OCAK 1997
JANUARY 10TH, 1997

75

ONE OF THE MOST SIGNIFICANT
DIFFERENCES BETWEEN EASTERN AND
WESTERN SOCIETIES IS IN THE WAY
THEY CREATE 'LEADERS', 'HEROES'
AND 'DIVINITIES'.

IN OUR CULTURE, THESE CONCEPTS
SWIFTLY INTERCONVERT, AND EASILY
OVERLAP.

ANOTHER CHARACTERISTIC OF OUR
SOCIETY IS THAT WE NOT ONLY GLORIFY
EASILY BUT ALSO CARELESSLY DEMEAN
OUR DIVINITIES...

...DO NOT WAIT FOR SAVIOURS, BE YOUR
OWN DIVINITY. OTHERWISE, AS CHILDREN
OF A PEOPLE WHO HAS NEVER RULED
THROUGHOUT THE HISTORY, WE SHALL
KEEP PLAYING 'RULERSHIP' AGAINST
EACH OTHER.

Shahrzad Mojab, Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Sosyoloji ve Tarih bölümlerinin ev sahipliğinde yapılan Hrant Dink Anma Konferansı'nın 16. yılında, 'Bir Kelebeğin Ölümüyle Başlayan Devrim Fırtınası' başlıklı bir konuşma yaptı. İran'da 1979 Devrimi'nden sonra teokratik bir devletin kuruluşunun ülkedeki değişim sürecine ivme kazandırdığına değinen Mojab, "Kadın, Hayat, Özgürlük mücadele çağrısını, 1979'dan beri köktencilik ve emperyalizm kesişiminde oluşan fakat tarihsel ve kuramsal analizlerin çoğunlukla görmezden geldiği bu yeni küresel düzeni sorgulamak için yapılan bir çağrı olarak görüyorum. Eğer bu ihmal ve görmezden gelme ile mücadele etmezsek, günümüzde yaşanan isyan ve başkaldırıyla dayanışma umudunu da yitireceğiz" dedi.

Shahrzad Mojab, kadınların öğrenme ve eğitim sürecine savaşın, yerinden edilmenin ve şiddetin etkileri; toplumsal cinsiyet, devlet, göç ve diaspora; Marksist feminizm ve ırkçılık karşıtı pedagoji çalışmalarıyla

uluslararası alanda tanınan bir akademisyen, öğretmen ve aktivisttir. Toronto Üniversitesi'nde Yetişkin Eğitimi ve Toplumsal Gelişme ile Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları profesörü olarak görev yapmaktadır. Daha önce, Toronto Üniversitesi'nde Eleştirel Çalışmalar ve Eşitlik ve Dayanışma Enstitüsü ile Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Enstitüsü direktörlükleri görevinde bulunmuştur. Mojab, 2020 yılında Kanada Yetişkin Eğitimi Araştırmaları Derneği Yaşam Boyu Başarı Ödülü'nü ve 2010 yılında Kanada Kraliyet Bilimler Akademisi Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Ödülü'nü almıştır. Ayrıca Peter Lang Yayınevi'nin 'Kürt Halkı, Tarih ve Politika' kitap serisinin editörlüğünü yapmakta ve Routledge Yayınevi'nin 'Teresa Ebert ve Mas'ud Zavarzadeh Marksist Sosyal ve Kültürel Teori Kitapları' ile 'Kadınlar ve İslam Kültürleri Ansiklopedisi' serilerinin yayın kurullarında yer almaktadır.

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

HRANT DINK İNSAN HAKLARI VE
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KONFERANSI

76

BOGAZICI UNIVERSITY

HRANT DINK MEMORIAL LECTURE ON FREEDOM
OF EXPRESSION AND HUMAN RIGHTS

Shahrzad Mojab, gave a lecture titled 'A Revolutionary Storm Sparked by the Fall of a Butterfly' on the sixteenth year of the Hrant Dink Memorial Lecture on Freedom of Expression and Human Rights organized by the departments of History, Political Science and International Relations, and Sociology of Boğaziçi University. Mojab mentioned that the formation of a theocratic state in Iran after the 1979 Revolution has hastened changes within the country, a development with profound regional and global ramifications. She also underlined that "Woman, Life, Freedom as a call for action implores us to revisit the wretched junctures of fundamentalism and imperialism that has forged a new global order since the 1979 Revolution, a connection that has disappeared from most historicization and theoretical analysis. Unless we struggle against this disappearance, we lose the prospect of building solidarity with the frequent revolts and uprisings."

Shahrzad Mojab, scholar, teacher, and activist, is internationally known for her work on the impact of war, displacement, and violence on women's learning and education; gender, state, migration and diaspora; Marxist feminism and anti-racism pedagogy. She is professor of Adult Education and Community Development and Women and Gender Studies at the University of Toronto. She is the former Director of Critical Studies in Equity and Solidarity and the Women and Gender Institute, University of Toronto. Shahrzad is the recipient of the 2020 Canadian Association of Studies in Adult Education Lifetime Achievement Award and the Royal Society of Canada Award in Gender Studies in 2010. She is the editor of the book series with Peter Lang on Kurdish People, History and Politics and is on the editorial board of the Routledge Teresa Ebert and Mas'ud Zavarzadeh Books in Marxist Social and Cultural Theory and the Encyclopedia of Women and Islamic Cultures.

YURTIÇİ

HRANT DİNK ANMASI

Anma

Tarih: 19 Ocak, 15.00

Yer: Sebat Apartmanı Önü, İstanbul

www.hranticinadaleticin.org

[Hrant'ın Arkadaşları](#)

HRANT DİNK'İ ANMA ETKİNLİĞİ

Anma

Tarih: 19 Ocak

Yer: Bakırköy Özgürlük Meydanı, İstanbul

[Hrant'ın Komşuları](#)

HRANT DİNK'İ ANMA ETKİNLİĞİ

Anma

Tarih: 19 Ocak

Yer: İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi Önü, Ankara

[Ankara Hrant Dink Anma İnisyatifi](#)

[Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi](#)

HRANT DİNK ANMASI

Anma

Tarih: 19 Ocak

Yer: Alsancak Türkan Saylan Kültür Merkezi Önü,

Alsancak, İzmir

[İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri](#)

HRANT DİNK ANMASI

Anma

Tarih: 19 Ocak

Yer: Fomara Meydanı, Bursa

[Bursa Demokrasi Güçleri](#)

HRANT DİNK ANMASI

Buradayız Ahparig! #Hrantsız16Yıl

Anma

Tarih: 19 Ocak, 18.30

Yer: Bülent Ecevit Kültür Merkezi, Muğla

[Datça Demokrasi Platformu](#)

HRANT DİNK ANMASI

Anma

Tarih: 19 Ocak

Yer: İnönü Parkı, Adana

[Adana Emek ve Demokrasi Güçleri](#)

HRANT DİNK ANMASI

Anma

Tarih: 19 Ocak

Yer: Hrant Dink'in Doğduğu Evin Önü, Malatya

19 OCAK 2023

JANUARY 19TH, 2023

FOTOGRAFLAR / PHOTOGRAPHS:
KENAN ÖZCAN

TURKEY

HRANT DİNK COMMEMORATION

Commemoration

Date: January 19, 15:00

Location: In front of the Sebat Apartment, Istanbul

[Friends of Hrant](#)

HRANT DİNK COMMEMORATION

Commemoration

Date: January 19

Location: Özgürlük Square, Bakırköy

[Neighbors of Hrant](#)

HRANT DİNK COMMEMORATION

Commemoration

Date: January 19

Location: Human Rights Association, in front of the Ankara Branch, Ankara

[Ankara Hrant Dink Anma İnisyatifi](#), [Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi](#)

HRANT DİNK COMMEMORATION

Commemoration

Date: January 19

Location: In front of Turkan Saylan Culture Center, Alsancak, İzmir

[İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri](#)

HRANT DİNK COMMEMORATION

Commemoration

Date: January 19

Location: Fomara Square, Bursa

[Bursa Demokrasi Güçleri](#)

HRANT DİNK COMMEMORATION

We are here, Ahparig! #16yearswithoutHrant

Commemoration

Date: January 19, 18:30

Location: Bulent Ecevit Culture Center, Muğla

[Datça Demokrasi Platformu](#)

HRANT DİNK COMMEMORATION

Commemoration

Date: January 19

Location: Inonu Park, Adana

[Adana Emek ve Demokrasi Güçleri](#)

HRANT DİNK COMMEMORATION

Commemoration

Malatya Emek ve Demokrasi Platformu

HRANT DİNK ANMASI

Anma, Film Gösterimi (Hafıza Yetersiz) ve Söyleşi

Tarih: 19 Ocak, 15.00

Konuşmacı: Pakrat Estukyan

Yer: Saat Kulesi, Çanakkale

Çanakkale İnsan Hakları Derneği

ARKADAŞIMIN ADI HRANT

Tiyatro Oyunu

Tarih: 19-26 Ocak, 20.00

Yer: Pera Düğün Salonu, Kuşadası, Aydın

Dilligil Tiyatrosu

YEDİTEPE HRANT DİNK

Şarkı

Tarih: 14 Ocak

Yer: 'Maya Gibi' YouTube Kanalı

Maya Gibi

SON GELİŞMELER IŞIĞINDA HRANT DİNK CİNAYETİNİ YENİDEN KONUŞMAK

Panel (Hibrit)

Tarih: 19 Ocak, 17.00

Moderatör: Akın Atauz

Konuşmacılar: Fikret Başkaya, Hovsep Hayreni, Hrant Kasparyan, Mahmut Konuk, Pakrat Estukyan, Sevan Nişanyan

Yer: Ankara

Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi

HRANT DİNK ANMASI

Panel

Tarih: 12 Ocak, 19.30

Konuşmacılar: Bülent Aydın, Yıldız Önen, Ferhat Bakırcıoğlu

Yer: Pangaltı Nostalji Kitap Kafe, İstanbul

YURTDIŞI

HRANT DİNK ANMA ETKİNLİĞİ

Anma

Konuşmacı: Anna Johansson

Tarih: 19 Ocak, 17.30

Yer: İsveç Yazarlar Sendikası, Stockholm

İnsan Hakları İçin İsveç Desteği Komitesi (SSKT)

HRANT DİNK ANMA ETKİNLİĞİ

Söyleşi (Hibrit) ve Müzik Dinletisi

Tarih: 21 Ocak, 19.15

Date: January 19

Location: The front of the house where Hrant Dink was born, Malatya

Malatya Emek ve Demokrasi Platformu

HRANT DİNK COMMEMORATION

Commemoration, Movie Screening (Memory Too Low for Words) and Talk

Date: January 19, 15:00

Speakers: Pakrat Estukyan

Location: Clock Tower, Canakkale

Çanakkale İnsan Hakları Derneği

MY FRIEND'S NAME IS HRANT

Play

Date: January 19th to 26th, 20:00

Location: Pera Wedding Hall, Kuşadası

Dilligil Theater

YEDİTEPE HRANT DİNK

Song

Date: January 14

Location: "Maya Gibi" YouTube Channel

Maya Gibi

REVISITING THE HRANT DİNK ASSASSINATION IN LIGHT OF RECENT DEVELOPMENTS

Panel (Hybrid)

Date: January 19, 17:00

Moderator: Akın Atauz

Speakers: Fikret Başkaya, Hovsep Hayreni, Hrant Kasparyan, Mahmut Konuk, Pakrat Estukyan, Sevan Nişanyan

Location: Ankara

Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi

HRANT DİNK COMMEMORATION

Panel

Date: January 12, 19:30

Speakers: Bülent Aydın, Yıldız Önen, Ferhat Bakırcıoğlu

Location: Pangaltı Nostalji Bookshop Cafe

ON THE HRANT DİNK'S ASSASSINATION CASE

Podcast

Date: January 14

Speaker: Hülya Deveci

Location: Radio Agos Spotify Channel

Agos Newspaper

INTERNATIONAL

HRANT DİNK COMMEMORATION

Commemoration

Date: January 19, 17:30

Speaker: Anna Johansson

Moderatör: Nouritza Matossian
Konuşmacılar: Karin Karakaslı, Nayat Karaköse
Şarkıcı: Noémie Ducimetière
Yer: Ermeni Enstitüsü, Londra
Armenian Institute

HRANT DİNK ANMA ETKİNLİĞİ
Film Gösterimi (Hafıza Yetersiz) ve Söyleşi (Çevrimiçi)
Tarih: 19 Ocak, 20.30
Konuşmacılar: Can Dünder, Ümit Kıvanç, Silvina Der
Meguerditchian
Yer: Maxim Gorki Tiyatrosu, Berlin

HRANT DİNK ANMA ETKİNLİĞİ
Dans Performansı (Serabi) , Film Gösterimi (Muhafız) ve
Konferans
Tarih: 21 Ocak, 13.00
Konuşmacı: Cihan Erdal
Dans Sanatçıları: Ömer Ongun, Silvia Haltrop
Film Yönetmeni: Mehmet Fatih Güden
Yer: Ottawa Public Library, Kanada
Diyalog Sesleri Oluşumu

HRANT DİNK ANMA ETKİNLİĞİ
Müzik Dinletisi ve Söyleşi

Tarih: 20 Ocak, 19.30
Moderatör: Ayhan Işık
Konuşmacılar: Adnan Çelik, Hovsep Hayreni
Müziyen: Emrah Oğuztürk
Yer: International Institute for Research and
Education, Amsterdam

HRANT DİNK ANMA ETKİNLİĞİ
Panel, Müzik Dinletisi ve Söyleşi
Tarih: 21 Ocak, 16.00
Konuşmacılar: Serovpé Isakhanyan, Cem Özdemir
(Çevrimiçi), Can Dünder (Çevrimiçi)
Moderatör: Raffi Kantian
Panelistler: Berivan Aymaz, Amke Dietert, Aslı Erdoğan,
Aris Nalçı
Sunucular: Dilan Yazıcıoğlu, Aydın Üstünel
Müziyen: Laia Genç
Yer: Alte Feuerwache Köln Kültür Merkezi, Köln
*Türkiye Almanya Kültür Forumu Alman-Ermeni Cemiyeti,
Köln Ermeni Cemaati, Çok Kültürlü Forum ve Türkiye
Almanya İnsan Hakları Derneği*

Location: Sveriges Författarförbund
*The Swedish support committee for human rights for
Turkey (SSKT)*

HRANT DİNK COMMEMORATION
Talk (Hybrid) and Music Recital
Date: 21 January, 19:15
Moderator: Nouritza Matossian
Speakers: Karin Karakaslı, Nayat Karaköse
Singer: Noémie Ducimetière
Location: Armenian Institute, London
Armenian Institute

HRANT DİNK COMMEMORATION
Movie Screening (Memory Too Low for Words) and Talk
(Online)
Date: January 19, 20:30
Speakers: Can Dünder, Ümit Kıvanç, Silvina Der
Meguerditchian
Location: Maxim Gorki Theater, Berlin

HRANT DİNK COMMEMORATION
Dance Performance (Serabi), Movie Screening
(Muhafız) and Conference
Date: January 21, 13:00
Speakers: Cihan Erdal
Performers: Ömer Ongun, Silvia Haltrop

Movie Director: Mehmet Fatih Güden
Location: Ottawa Public Library, Kanada
Diyalog Sesleri Oluşumu

HRANT DİNK COMMEMORATION
Music Recital and Talk
Date: January 20, 19:30
Moderator: Ayhan Işık
Speakers: Adnan Çelik, Hovsep Hayreni
Musician: Emrah Oğuztürk
Location: International Institute for Research and
Education, Amsterdam

HRANT DİNK COMMEMORATION
Panel, Music Recital and Talk
Date: January 21, 16:00
Speakers: Serovpé Isakhanyan, Cem Özdemir (Online),
Can Dünder (Online)
Moderator: Raffi Kantian
Panelists: Berivan Aymaz, Amke Dietert, Aslı Erdoğan,
Aris Nalçı
Announcers: Dilan Yazıcıoğlu, Aydın Üstünel
Musician: Laia Genç
Location: Alte Feuerwache Köln Cultur Center, Köln
*Türkiye Almanya Kültür Forumu Alman-Ermeni Cemiyeti,
Köln Ermeni Cemaati, Çok Kültürlü Forum ve Türkiye
Almanya İnsan Hakları Derneği*

BAĞIŞÇILARIMIZ
DONATIONS

ABDULLAH YAKUP İÇGÖREN
ALİ RIZA DEĞER
ALMAN İŞBİRLİĞİ
ANI KANTARCI
AYDA TANIKYAN
AVRUPA BİRLİĞİ TÜRKİYE DELEGASYONU
BUKET ÖZDEL
CALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION
CHREST FOUNDATION
CIVIL RIGHTS DEFENDERS
CONSULATE GENERAL OF SWEDEN
DELEGATION OF THE EUROPEAN UNION - LEBANON
EUROPEAN ENDOWMENT OF DEMOCRACY
FRANSA BÜYÜKELÇİLİĞİ - INSTITUT FRANÇAIS DE TURQUIE
FRIEDRICH EBERT STIFTUNG TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION TURKEY
FRIENDS OF HRANT DİNK
GERDA HENKEL STIFTUNG
HAZEL CAN
HEINRICH BÖLL STIFTUNG DERNEĞİ TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
İHRAC TRANSPORT SERVICE GMBH
İBRAHİM BETİL
INTERNATIONAL COALITION SITES OF CONSCIENCE
İRMA POLAT
JOHN AND HASMIK MGRDICHIAN FOUNDATION
MAHİNUR ŞAHBAZ
MARGRIT LAÇINOĞLU
METİN SERT
OĞUZHAN SADBERK
OLOF PALME INTERNATIONAL CENTER
SABANCI ÜNİVERSİTESİ İSTANBUL POLİTİKALAR MERKEZİ
SILA EKER

DESTEKÇİLERİMİZ
SUPPORTERS

A&B İLETİŞİM AŞ
AGBU ARMENIA
BEK TASARIM
DENGE BAĞIMSIZ DENETİM MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş
ERIC NAZARIAN
HAKİKAT ADALET HAFIZA MERKEZİ
INTERNATIONAL COALITION OF SITES OF CONSCIENCE
IRENA GRİGORYAN
İZMİR – INSTITUT FRANÇAIS DE TURQUIE
LEXICON KONFERANS ÇEVİRMENLERİ
MAS MATBAACILIK
MUSTAFA COŞKUN (SMMM)
ÖZGÜR AKMAN
PODFRESH
RED BİLİŞİM
SARKİS
TOLGA ERCEL
ÜMİT KIVANÇ
ZAKARYA MİLDANOĞLU

VE TÜM GÖNÜLLÜLERİMİZE İÇTEN TEŞEKKÜRLERİMİZLE...
AND OUR HEART FELT THANKS TO ALL OUR VOLUNTEERS...

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Hrant Dink Vakfı Yönetim Kurulu'na,

A) Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1) Görüş

Hrant Dink Vakfı'nın ("Vakıf") 31 Aralık 2023 tarihli bilançosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; gelir - gider tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dahil olmak üzere finansal tablo dipnotlarından oluşan finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre ilişikteki finansal tablolar, Hrant Dink Vakfı'nın 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını, bilanço dipnotu 2'de özetlenen muhasebe ilkelerine uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2) Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS"lere) uygun olarak yürütülmüştür. Bu Standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ile finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Vakıf'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3) Kilit Denetim Konuları

Tarafımızca raporumuzda bildirilecek bir kilit denetim konusunun olmadığına karar verilmiştir.

4) Diğer Hususlar

2 numaralı bilanço dipnotunda belirtildiği üzere, T.C Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 27 Eylül 2008 tarih ve 27010 sayılı T.C. Resmi Gazete'de yayımlanan Vakıflar Tek Düzen Hesap Planı ekinde finansal tablo formatları için bilanço ve gelir - gider tablosu sunulmuş olup özkaynak değişim ve nakit akış tablosu bulunmamaktadır. Bu sebeple ekli finansal tablolarda özkaynak değişim ve nakit akış tablosu sunulmamıştır.

5) Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Vakıf yönetimi; finansal tabloların bilanço dipnotu 2'de özetlenen muhasebe ilkelerine uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Finansal tabloları hazırlarken yönetim; Vakıf'ın sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Vakıf'ı tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

6) Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

6) Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları (Devamı)

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve meslekî şüphecilğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Vakıf'ın iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminleri ile ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Vakıf'ın sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasının kullanılmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Vakıf'ın sürekliliğini sona erdirebilir.
- Finansal tabloların açıklamaları dahil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
FORVIS MAZARS Üyesi

Aziz Murat Demirtaş
Sorumlu Ortak

İstanbul, 16 Temmuz 2024

1 OCAK 2023 - 31 ARALIK 2023
BİLANÇO

(Aksi belirtilmedikçe tüm tutarlar Türk Lirası (TL) cinsinden tam olarak gösterilmiştir)

	Not	Bağımsız Denetimden Geçmiş	
		Cari Dönem	Önceki Dönem
		31 Aralık 2023	31 Aralık 2022
AKTİF			
I. DÖNEN VARLIKLAR			
HAZIR DEĞERLER		32.869.149	15.349.229
- Kasa		1.954	818
- Bankalar	6	32.867.195	15.348.411
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI		83.091	52.987
- Gelecek Aylara Ait Giderler		61.863	31.759
- Gelir Tahakkukları		21.228	21.228
DİĞER DÖNEN VARLIKLAR			1.311
- Personel Avansları	8	-	311
- İş Avansları	8	-	1.000
Dönen Varlıklar Toplamı		32.952.240	15.403.527
II. DURAN VARLIKLAR			
ALACAKLAR		17.662	17.662
- Verilen Depozito ve Teminatlar		17.662	17.662
DİĞER ALACAKLAR		292.729	275.070
- İktisadi İşletmeden Alacaklar	7	292.729	275.070
MALİ DURAN VARLIKLAR		5.000	5.000
- İktisadi İşletme	10	5.000	5.000
MADDİ DURAN VARLIKLAR		1.052.740	968.392
- Binalar	11	141.001	141.001
- Demirbaşlar	11	1.988.742	1.566.732
- Özel Maliyetler	11	1.566.065	1.566.065
- Birikmiş Amortismanlar (-)	11	(2.643.068)	(2.305.406)
MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		41.023	44.525
- Haklar	12	98.689	98.689
- Birikmiş İtfalar (-)	12	(57.666)	(54.164)
Duran Varlıklar Toplamı		1.409.154	1.310.649
AKTİF TOPLAMI		34.361.394	16.714.176
PASİF			
I. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			
BORÇLAR		189.802	164.389
- Satıcılar	15	66.359	77.894
- Diğer Çeşitli Borçlar	15	123.443	86.495
DİĞER MALİ BORÇLAR		6.242	11.514
- Diğer Mali Borçlar	14	6.242	11.514
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		587.955	257.364
- Ödenecek Vergi ve Fonlar	16	227.476	112.432
- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	16	353.681	141.622
- Ödenecek Diğer Yükümlülükler	16	6.798	3.310
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı		783.999	433.267
II. ÖZKAYNAKLAR			
SERMAYE	13	100.000	100.000
- Başlangıç Mal Varlığı		100.000	100.000
ÖZEL FONLAR	13	15.478.288	10.029.101
MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI		141.000	141.000
GEÇMİŞ YILLAR GELİR FAZLALARI	13	8.244.696	8.659.116
GEÇMİŞ YILLAR GİDER FAZLALARI (-)	13	(2.228.029)	(1.235.644)
DÖNEM NET GELİR / (GİDER) FAZLASI		11.841.440	(1.412.664)
- Dönem Net Gelir / (Gider) Fazlası	13	11.841.440	(1.412.664)
Özkaynaklar Toplamı		33.577.395	16.280.909
PASİF TOPLAMI		34.361.394	16.714.176

1 OCAK 2023 - 31 ARALIK 2023
GELİR-GİDER TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe tüm tutarlar Türk Lirası (TL) cinsinden tam olarak gösterilmiştir)

		Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 1 Ocak – 31 Aralık 2023	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 1 Ocak – 31 Aralık 2022
	Not		
A- BRÜT SATIŞLAR		23.204.915	13.051.047
- Bağış ve Yardımlar	21	23.204.915	13.051.047
NET SATIŞLAR		23.204.915	13.051.047
C- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		(2.599.430)	(2.034.526)
- Satılan Hizmet Maliyeti (-)	22	(2.599.430)	(2.034.526)
BRÜT SATIŞ GELİRİ		20.605.485	11.016.521
D- FAALİYET GİDERLERİ (-)		(20.084.505)	(17.221.064)
- Amaca Yönelik Giderler (-)	23	(20.084.505)	(17.221.064)
E- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİRLER		12.811.203	6.318.041
- Faiz Gelirleri	25	567.416	388.522
- Kambiyo Gelirleri	25	12.240.327	5.929.154
- Diğer Olağan Gelirler	25	2.299	300
- Diğer Olağandışı Gelirler	25	1.161	65
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDERLER (-)		(1.490.633)	(1.526.098)
- Kambiyo Giderleri (-)	26	(1.490.633)	(1.526.098)
- Önceki Dönem Giderleri (-)	26	-	-
- Diğer Olağandışı Giderler (-)	26	-	-
G- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		(109)	(64)
- Kısa Vadeli Borçlanma Gideri (-)		(109)	(64)
DÖNEM NET GELİR/ (GİDER) FAZLASI		11.841.440	(1.412.664)

INDEPENDENT AUDIT REPORT FOR THE FINANCIAL TERM
JANUARY 1ST, 2023 - DECEMBER 31ST, 2023

We have audited the special purpose financial statements of Hrant Dink Vakfı (the “Foundation”) which comprise the financial position as of December 31, 2023 and the statement of income for the year then ended, and notes to the financial statements originally issued in Turkish.

In our opinion, the accompanying financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of Hrant Dink Vakfı as of December 31, 2023, and its financial performance for the year then ended, in accordance with the accounting principles summarized in note 2 of the balance sheet in our independent auditors report dated July 16, 2024.

DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
Member of FORVIS MAZARS

Aziz Murat Demirtaş, SMMM
Partner
Istanbul, July 23, 2024

INCOME STATEMENT FOR THE TERM
JANUARY 1ST, 2023 - DECEMBER 31ST, 2023

(All amounts expressed in Turkish Lira (“TRY”), unless otherwise indicated)

	Note	Audited Current Period January 1 – December 31, 2023	Audited Prior Period January 1 – December 31, 2022
A- GROSS SALES		23.204.915	13.051.047
- Donations and charities	21	23.204.915	13.051.047
NET SALES		23.204.915	13.051.047
C- COST OF SALES (-)		(2.599.430)	(2.034.526)
- Cost of services rendered (-)	22	(2.599.430)	(2.034.526)
INCOME FROM GROSS SALES		20.605.485	11.016.521
D- OPERATING EXPENSES (-)		(20.084.505)	(17.221.064)
- Expenses (-)	23	(20.084.505)	(17.221.064)
E- INCOME FROM OTHER OPERATIONS		12.811.203	6.318.041
- Interest income	24	567.416	388.522
- Foreign currency income	24	12.240.327	5.929.154
- Other ordinary income	24	2.299	300
- Other extraordinary income	24	1.161	65
F- ORDINARY EXPENSES AND LOSSES FROM OTHER OPERATIONS (-)		(1.490.633)	(1.526.098)
- Foreign currency expenses (-)	26	(1.490.633)	(1.526.098)
- Prior period expenses (-)	26	-	-
- Other extraordinary expenses (-)	26	-	-
G- FINANCE EXPENSES (-)		(109)	(64)
- Expenses from short term borrowings (-)		(109)	(64)
NET PERIOD INCOME / (EXPENSE) SURPLUS		11.841.440	(1.412.664)

BALANCE SHEET FOR THE TERM
JANUARY 1ST, 2023 - DECEMBER 31ST, 2023

(All amounts expressed in Turkish Lira ("TRY"), unless otherwise indicated)

	Note	Audited Current Period December 31, 2023	Audited Prior Period December 31, 2022
ASSETS			
I. CURRENT ASSETS			
CASH AND CASH EQUIVALENTS		32.869.149	15.349.229
- Cash		1.954	818
- Banks	6	32.867.195	15.348.411
SHORT-TERM PREPAID EXPENSES AND DEFERRED INCOME		83.091	52.987
- Short-term prepaid expenses		61.863	31.759
- Income Accruals		21.228	21.228
OTHER CURRENT ASSETS			1.311
- Personnel Advances	8	-	311
- Work Advances	8	-	1.000
Total Current Assets		32.952.240	15.403.527
II. NON-CURRENT ASSETS			
OTHER RECEIVABLES		17.662	17.662
- Deposits and guarantees given		17.662	17.662
OTHER RECEIVABLES		292.729	275.070
- Receivables from commercial enterprise	7	292.729	275.070
FINANCIAL FIXED ASSETS		5.000	5.000
- Commercial enterprises	10	5.000	5.000
TANGIBLE ASSETS		1.052.740	968.392
- Buildings	11	141.001	141.001
- Furniture and fixture	11	1.988.742	1.566.732
- Leasehold improvements	11	1.566.065	1.566.065
- Accumulated depreciation (-)	11	(2.643.068)	(2.305.406)
INTANGIBLE ASSETS		41.023	44.525
- Rights	12	98.689	98.689
- Accumulated amortization (-)	12	(57.666)	(54.164)
Total Non-Current Assets		1.409.154	1.310.649
LIABILITY			
I. SHORT TERM LIABILITIES			
PAYABLES FROM OPERATIONS		189.802	164.389
- Due to suppliers	15	66.359	77.894
- Other payables	15	123.443	86.495
OTHER FINANCIAL LIABILITIES		6.242	11.514
- Other financial liabilities	14	6.242	11.514
TAXES AND OTHER LIABILITIES		587.955	257.364
- Taxes and funds payable	16	227.476	112.432
- Social security premiums payables	16	353.681	141.622
- Other liabilities	16	6.798	3.310
Total Short Term Liabilities		783.999	433.267
II. SHAREHOLDERS' EQUITY			
CAPITAL	13	100.000	100.000
- Initial Wealth		100.000	100.000
SPECIAL FUNDS	13	15.478.288	10.029.101
TANGIBLE ASSETS REVALUATION FUNDS		141.000	141.000
RETAINED EARNINGS	13	8.244.696	8.659.116
RETAINED LOSSES (-)	13	(2.228.029)	(1.235.644)
PERIOD SURPLUS / (DEFICIT)		11.841.440	(1.412.664)
- Period surplus / (deficit)	13	11.841.440	(1.412.664)
Total Shareholders' Equity		33.577.395	16.280.909
TOTAL LIABILITIES		34.361.394	16.714.176

HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION

HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION
ՀՐԱՆԴ ԾԻՆԷ ՀԻՄՆԱԲԿ

ANARAD HIÇUTYUN BİNASI
PAPA RONCALLI SOK. NO: 128
HARBİYE 34373 ŞİŞLİ / İSTANBUL
T: +90 212 240 33 61-62 F: +90 212 240 33 94
www.hrantdink.org | info@hrantdink.org